

Мирољуб Милановић

ЛОВ НА ВИСОРАВНИ

ЛОВ НА ВИСОРАВНИ

Мирољуб Милановић

2015.

Мирољуб Милановић
ЛОВ НА ВИСОРАВНИ

Едиција „Стишки књижевни круг“
К њ и г а бр. 27

У р е д н и ц и
Миљисав Миљенковић
Зорка Стојановић

Насловна страна:
Детаљ са зида пећине Алтамира

Мирољуб Милановић

ЛОВ НА ВИСОРАВНИ

РОМАН

2015.

copyright by Мирољуб Милановић
copyright за Србију Мирољуб Милановић

Ова публикација у целини или у деловима не сме се умножавати, прештампавати или преносити у било којој форми или било којим средством без дозволе аутора или издавача нити може бити на било који други начин или било којим другим средством дистрибуирана или умножавана без одобрења аутора или издавача. Сва права за објављивање ове књиге задржавају аутор и издавач по одредбама Закона о ауторским правима.

Седео је под древним храстом у дворишту Председничке резиденције за столом склепаном од необрађених дасака, на истој таквој клупи без наслона у изношеној војничкој униформи без чиновна, сачуваној још из грађанског рата, пред њим је била свеска у којој је записивао успомене из прошлости, како из рата тако и из доба мира, мучио се да запише време јер се време никако није дало ухватити у реченице, Време је мучитељ, жалио се гласно, Кад мислиш да си га заробио измакне ти, није више знао ни ко му је дао тај задатак, ни зашто то ради, ни за кога ради, поред њега су пролазили људи у униформама и поздрављали га, сметало му је то непрекидно дизање и спуштање руку, наредио им је да престану да га узнемиравају, али они су и даље упорно испуњавали своју дужност, отерао је стражара који му је стајао иза леђа, наредио му је да ради неки користан посао, Немам мира од ових уштогљених, пожалио се свом ађутанту, Они само врше своју дужност Председниче, брину о вама да вам све буде лепо, утешите га ађутант, Лепо, гунђао је древни старац, Лепо је било у рату кад се знало зашто се бориш, Али живот тече у миру а у

рату се гине, противречио је најодговорнији за његов живот, Није тачно, успротиви се Председник, Ја сам доказ, ја нисам погинуо, Ниси, потврди ађутант, Јер смо те чували, шетали су по дворишту и оживљавали успомене из прошлости, сунце на западу позлатило је непрегледну равницу, Време је за чај, рече ађутант, Тако је доктор прописао, Има ли још нешто, обрецну се Председник, Имате једну важну посету, одговори поверљивим гласом подређени, Али верујем, биће вам драго кад видите ко је у питању, за сад нека је тајна, Ах, тајна, тајна, све тајне око мене, па добро, рече помирљивим гласом, Да видимо и то чудо, дан је на измаку, и они уђоше у пријемну салу Резиденције.

ДОБРА ВЕСТ

*Ево ја шаљем анђела свога
пред лицем твојим
који ће припремити пут
твој пред тобом.*

По Марку, гл.1., стх. 2.

Почетком октобра јак ветар покида лишће са дрвореда, полупа излоге радњи, преврну неколико аутомобила, пролазнике натера да се склоне у пролазе и ресторане, олуја је беснела читав сат и накратко потиснула главну вест коју је знало неколико људи у општини, вест која наговештава боље дане за овај крај у недођији, да ће Председник државе незванично доћи у посету и том приликом учествовати у лову, кога је највише волео и највише времена му посвећивао, то су добро знали управник Ловишта Висораван и његов претпостављени председник општине Душан Глоговац и зато пазили да не начине ниједну грешку у припремама која би бацила сенку на Радосни догађај како су називали незваничну Председникову посету, дакле седели су у кабинету Глоговчевом кад се код прозора ненадано појавио јелен Капиталац, понос Ловишта у кога су полагали велику наду, пазили га и чували за дан кад

Председник дође, јелен је неколико тренутака гледао у забезекнутог Глоговца, управник је нагло пребледео очекивао је да се на њега сручи Глоговчев бес, знао је добро да јелен пред кабинетом председника општине није дошао да му поднесе поверљиви извештај, пропуст је био очигледан и то његов, управников, у глави су му одзвањале речи из Глоговчевих Смерница: под тачком 14. јасно је писало: „Све животиње морају се понашати у складу са овим документом дајући свој допринос преображају друштва на материјалистичким основама“, а у подтацци и ово: “Све животиње су слободне, наравно, до одређене границе“, Смернице су даље упућивале на Правилник где су биле до танчина разрађене, Глоговац је организовао курсеве на којима су тумачене, по његовом мишљењу, дубље идеје и мисли, на крају су посетиоци полагаали испит, најбољи су као награду добијали одлазак на море, али се све завршавало једнодневним излетом а на море је одлазио Глоговац са најповерљивијим људима, та свешчица од двадесетак страна отворила је Глоговцу пут у Удружење књижевника где је једногласно и са одушевљењем примљен као пример трудбеника и уметника, догађај је прослављен на градском тргу, уз ватромет, јело и пиће, народно весеље трајало је целу ноћ, јер је само њихова општина могла да одгаји таквог сина за председника, управник је сада имао да издржи Глоговчев испитивачки поглед, поготову што је и раније имао теже и лакше про-

пуге, ловокрадица је увек било и нестанак ситне дивљачи није могао изазвати бес првог човека општине, поготову што је тај човек био његов заштитник и увео га у круг поверљивих, истина, заслугом управника нека ловачка опрема дошла је у Глоговчеве руке а на следећој седници почео је управников успон, сећао се добро Глоговчевих речи: А од друга овде присутног мислим да за тај положај бољег нема, од тих речи устоличеном управнику завртело се у глави па се махиално придржао за крај конференцијског стола да не падне, ех, били су то изузетни дани јер иза наименовања дошао је стан, кабинет и теренско возило, четири ловочувара радила су свој посао, једном речју, дивота једна, имао је непољуљано поверење, мада су га други поверљиви презриво гледали а он у тим погледима читао: још један лезилебовић међу нама, али он није хајао за то све до сада, сада је било много брига а све због једне сличице јавно изнете у његовом извештају о стању у ловишту, тамо је написао: „Капиталац је изузетан јелен. Памтим га кад је био лане. Нагло је израстао у снажну животињу великих рогова и тако неосетно постао предводник крда. Његова радна јединица сваке године се увећава новим члановима што је његов несумњиви допринос напретку нашег друштва. Понаша се готово узорно водећи бригу о повереним члановима, штитећи тек израслу ланад далеко боље него већина директора своје раднике. Стога закључујем: његова карактеристика је гото-

во беспрекорна. Треба га видети у рано јутро кад промиче кроз маглу и грање. То је импресивна, јединствена слика. Његов одстрел биће несумњив промашај. Зато од тога наума треба одустати“, извештај је предао Глоговцу, он га је прочитао и једним крвничким погледом одмерио управника од главе до пете, још истог дана сазвао је седницу и рекао: Не можемо ми због неке песничке слике закочити развој друштва, не заборавите, болећивости не сме да буде кад је виши интерес у питању, овај извештај сметрам непостојећим а друг који га је писао, и ту је погледао у управника, Нека промисли да ли је на линији директиве која се мора спровести по сваку цену, изговорио је све то у једном даху и одмах закључио седницу, Промисли добро шта си урадио и чије си право оспорио, рекао му је у пролазу, управник је имао и тежих брига, мало-мало па зазвони из Председничке резиденције, Шта ради оно моје лане, пита Председник, Живо је и здраво Председниче, каже управник а слушалица му дрхти у руци, Врло добро, каже Председник, Ти одлично вршиш своју дужност, Враницки из региона није пропуштао прилику да не припрети, Чувај ми добро тог јелена, иначе ћете се лоше провести и ти и онај шупљоглави, Глоговац пак, увек би напоменуо, Памет у главу, тај јелен је наш велики адут, све је то управник морао да отрпи, био је поверљив, али после тог извештаја и противљења одстрелу Капиталца постао је поверљив под сумњом, положај готово никакав, свако је могао да му каже све најгоре што

пожели, увек крив и одговоран за сваки туђи пропуст, ипак, Капиталац му је непрекидно био у мислима, око њега се све вртело, толико интересовање највиших инстанци није могло бити без разлога, Глоговац му је рекао, Председник ће незванично посетити нашу општину, одстрелиће Капиталца а ми ћемо добити кредит и изградити још једну фабрику, то је тајна и не смеш ником да је одаш, затим је поћутао па додао, Јелен је леп али је корист важнија, они који су против његовог одстрела, у ствари су против система, закључио је, ужаснут, управник је скочио из кревета и све до зоре није могао да заспи, он је био против одстрела а то значи и против система, пред зору га је ухватио танак сан, сањао је натруштено небо и грмљавину а онда је сан постао стварност, Не, то је немогуће, рекао је гласно али није имао ко да га чује, покушао је да побегне у сан где је било какво – такво уточиште, али стварност га је притискала и он је морао да призна да се то дешава, да се заиста дешава и то баш њему и грађанима општине, Где ли је сада мој пас Космос, питао се, грмљавина није јењавала, пуцало се из свих оружја, чула се скрипа кочница камиона, видео је наоружане људе у неким чудним униформама, товарили су уловљену дивљач и нагло нестали у непознатом правцу, Капиталац, повикао је управник, пред њим су били ловочувари, Капиталац поновио је још јачим гласом, Нема га нигде управниче, рече ловочувар Станић, Нема га, нема га нигде.

ПОТРАГА

И рече им:

зашто сте ме тражили?

*Зар нисте знали да мени треба
бити у ономе што је Оца мога?*

По Луки, гл. 2., стх. 49.

Тргнути из јутарњег сна, буновни и пре-страшени буком хеликоптера који су се вртили изнад њиховог града, грађани су се питали шта се то десило, личило је на почетак трећег светског рата, најаву смака света или неку још гору несрећу, затим је бука нагло престала хеликоптери су нестали са неба, камиони са улица, наоружани људи у чудним униформама поседали су у своја возила, за собом су оставили страх и забезекнутост, људи затечени необичним догађајем нису одлазили на посао, тражили су одговор али никог није било да им га да, почела су нагађања и падале претпоставке, прва, да је то војска неке непријатељске земље, али је одмах и отпала, јер наша одбрана није деловала, а зна се, наше снаге су најбоље на свету, друго, то би значило почетак трећег светског рата на шта је Градски мудрац, јер сваки град и свако место има дежурног мудраца кога исмејавају али ипак

саслушају, дакле тај човек је рекао, Трећи светски рат траје и никако да престане, али знајте, није завршен ни први, ни други, на шта су се присутни насмејали, али некако кисело, спремни да пребију птицу ругалицу, Не верујете, изазивао је даље. Промислите добро ако имате чиме, рекао је, е, то већ нису хтели да отрпе, почела би туча ту на улици, последице би биле извесне а снаге реда често не разликују праве од кривих, зачудо, председник општине Душан Глоговац и управник Ловишта Гута Чорбић шетали су тротоаром као да се ништа није десило, Шта се дешава, зашто не одлазите на посао, питао је грађане, Прво ви нама кажите каква је то бука била јутрос, питали су. Каква бука, одговорио је питањем и добро их одмерио погледом, Ја ништа нисам чуо, а ти Чорбићу, управник је слегао раменима, имао је ту ману, није умео да лаже, по којој се разликовао од других поверљивих, али сада пред очигледном лажу и кад је требало казати неугодну истину, он је само слегао раменима што себи касније никад неће опростити, Уосталом, рекао је Глоговац, Питајте снаге реда, има ко за то прима плату, ја своју дужност непрекидно вршим, обилазим град и видим да је у нереду, за то ће неко дебело да одговара, а можда изгуби и функцију, био је смирен, оптимистичан, као да је случајно у пролазу, а „испалио“ је најтежу оптужбу на рачун свог ривала, вазда заузетог успостављањем реда, неуморног начелника милиције и иследника Д. Јовића, човека који је имао „уши“ на

сваком кораку и који је све сазнавао брзином муње и одмах доносио одлуке, на жалост најчешће погрешне, он је био на два корака од Глоговаца и сам лично чуо, Снаге реда врше своју дужност а председник општине треба да се бави привредом што он очито не ради него у јутарње сате база по граду јурећи утваре, Ти то мени, избечи се на њега Глоговац. Одговорном лицу, узврати Д. Јовић, Па ко је одговоран за ред, упита љутито, Ко је одговоран за привређивање, јер овог јутра нешто је сигурно отуђено, није рекао покрадено него отуђено, чиме се оградио од сумњивих починилаца, дакле, паде свађа два најмоћнија човека у општини, недостајао је секретар партије, али он се бавио теоријским радом и овоземаљске ствари мало су га занимале, Рашчистићемо ми то на седници, сви ћемо положити рачуне, рече Глоговац, И да знаш, време је да одговориш на нека питања, узврати Д. Јовић, управник је ћутао као миш у рупи, друго му је било на памети, ова двојица се мрзе и свађају али иза тога се нешто велико ваља, питање је било једноставно, ко је пуцао у рану зору, сигурно није била вежба општенародне одбране, ко је однео одстрељену дивљач коју ова двојица не помињу, сигурно нешто знају али ћутањем плаћају своје будуће напредовање у служби, знао је управник колико су алави на власт, каква је то сујета, па они би рођену децу дали за фотељу, сумњао је Гута Чорбић, сумњао да су ова двојица посвећени послу сигурно би свађа била жешћа, другим ре-

чим, били су му „мутни“ али нека их, он им ништа не може, њега су мучиле друге бриге које ови нису ни спомињали, мучило га је стање на Висоравни, колико је дивљачи одстрељено, и питање над питањима, где је Капиталац, али пре тога морао је да одреди ко је и шта је тај јелен, он је написао његову карактеристику коју је Глоговац жестоко критиковао и оспорио, извештај је био тачан али било је још непознатих детаља, није ли Капиталац можда дошао из ловишта суседне општине, није ли шпијун у кога су страни агенти уградили прислушне уређаје, у том случају хеликоптери и пуцњава нису узалуд, али зашто онда побити толику дивљач, толика колатерална штета готово је немогућа да не кажемо недوماћинска, друго, не уклапа се у план штедње нити у план шумске привреде, ако је искоришћен у шпијунске сврхе, онда чему толика бука, као добар грађанин свако је имао право да га одстрели, али он, управник, не зна ни да ли је одстрељен, и откуд то право само Председнику, то јеретичко питање није ником поставио, знао је да му живот више не би вредео ни пишљива боба а глава стално висила о концу, Слушај, сместа формирај екипе да претраже ловиште, Капиталца морамо наћи, а овог што од јутра базди на алкохол избегавај, рече Глоговац, Немам толико људи одврати управник, лако је Д. Јовићу, он има педесетак милиционера, Слушај ме добро, рече Глоговац, имаш четири ловочувара и добићеш још четири из општенародне одбране и још четири ва-

трогасца, даћу ти и социјалистички савез, и савез омладине, и савез пионира ако треба, али ових првих дванаест сасвим су довољни, ловочувари познају јаруге и рупе где би Капиталац могао да се сакрије ако је жив, а мора бити жив, јер у противном ми смо пропали, мораш сместа деловати ако хоћеш да опстанемо, напиши опширан извештај, број одстрељених грла, обим штете, извештај прво предај мени, никако оном идиоту а ја ћу одлучити шта даље, говорио је брзо као да диктира, управник је закључио да му гори под ногама, знао је да га Глоговац попреко гледа што се Председник њему, управнику директно обраћа, а њега, првог човека општине, заобилази, али ћутао је из неке своје рачунице, управник је сместа отрчао у Ловачки дом, ловочувари су били на окупу али су већ доста попили, заударало је на неко јефтино пиће, није их изгрдио јер је знао да су то учинили да „убију“ трему, дао им је задатак и наредио да извештаје предају до подне, А ја ћу све објединити и проследити где треба, управников пас Космос није хтео да се придружи претраживању терена, као да је нешто знао али крио и од њега, кад би управник Председнику подносио извештај, често би залајао што је било крајње неумесно, Капиталца је уважавао и никад га није јурио, као да је међу њима постојао неки тајни животињски договор, уопште, односи међу њима били су далеко бољи него између Д. Јовића и Глоговца, ловочувари су га молили, али он није хајао за њихове по-

зиве, имао је неко животињско достојанство, гледао је за ловочуварима а онда се коначно одлучио за бојкот, легао је и наставио да дрема, до подне ловочувари су поднели извештаје, Одстрељено је пет дивљих свиња, рекао је предводник прве групе, Ау, огласио се управник, Одстрељено је четрнаест срндаћа и срна, рекао је предводник друге групе, Ау, ау, завапио је управник, Одстрељено је још три одрасла јелена и три кошуте, укупно шест, а можда и још неки примерак, рапортирао је ловочувар Станић, координатор и најодговорнији за утврђивање начињене штете, Јао нама, закукао је управник, није хтео ни да саслуша четвртог известитеља, чуо је као шапат, Око педесет комада ситне и пернате дивљачи, управник више није јадиковао, освајао га је бес, Штеточине, отела му се реч због које ће на састанцима и седницама бити прозиван а да не зна зашто, тих дана у престоницу долазиле су стално неке делегације о томе му је причао Глоговац, Председник је стално имао неке госте, углавном високе личности неких кобајаги пријатељских земаља, Не, то нема везе са овим што се догодило, само ти кажем, онако узгред, рекао је Глоговац, Дај тај извештај и о овом ником ни речи, није био ни мало узбуђен због масакра у Ловишту, што је управника Гуту Чорбића зачудило и добро је упамтио тај тренутак, Капиталац, дрекнуо је Глоговац као да га кољу, Јесте ли га нашли, Нисмо председниче, одговорио је управник, Сместа натраг и наставите потрагу, и док га не

нађете не излази ми пред очи, тако је брзо променио тон разговора да је управник и нехотице задрхтао, затим се намрштио и без речи изашао, Ама нећеш ти мени, рекао је гласно али га нико није чуо, окупио је ловочуваре и рекао, Наставите, Капиталац мора да је ту негде, Није управниче, претражили смо сваку јаругу, сваку увалу, сваки шипраг, нема га као да је у земљу пропао, клео се Станић, Слушај, у нашем систему ништа не може да пропадне и ништа што је затурено не може да се не нађе, тако каже Глоговац, а ти се равнај по томе, рекао му је управник, Али како да се нађе нешто чега нема, Капиталац је вероватно одстрељен, убачен у камион са осталом дивљачи и однет, противречио је Станић, Слушај Станићу, био је упоран управник, Паметан си човек, ако Глоговац каже да је Капиталац ту негде, онда је ту негде, ваше је само да га пронађете, управник је говорио мирно, разложно, бес га је прошао и одлучио је да прихвати игру коју му је наметнуо Глоговац па куд пукло да пукло, Нешто је ту мутно, рекао му је Станић и погледао га је у очи, Па да није мутно не би било ни приче, рекао је и поћутао, него паметан си човек Станићу, ми радимо свој посао за напредак друштва, Разумем, али шта ако радимо у празно, Слушај, одвратио му је, Наше је да деламо а не да мислимо, Истина, то и наши руководиоци кажу, нама нису потребни мислиоци него извршиоци, али шта ћемо са гласинама које се по граду већ увелико проносе, Какве гласине, питао је управ-

ник, Да је Капиталац жив, само ми нећемо то да признамо, Пази молим те, а зашто, После оне пуцњаве, разгласио је онај Градски Мудрац, Капиталац је стекао натприродне моћи, у њега се уселио шумски дух, брз је као муња, у три скока прелети Висораван и нема га, олово га не може стићи, јер ону пуцњаву јутрос нико не би преживео а он, ето, јесте, прост народ за три сата промени мишљење, наши руководиоци су мислили да је сујеверје искорењено, а оно видиш није, довољно је да се овако нешто деси и оде све до врага, говорио је оно што су га научили и управник је морао да га саслуша, А шта ти мислиш, упитао га је, Мислим да је ипак жив, да се сакрио негде, али га нисмо нашли иако смо све претражили, Па мало пре си изричито тврдио да га нема и да је највероватније одстрељен и однет, То да, нема га, али да је сигурно одстрељен нисам тврдио, Е, онда га тражите, рекао је управник, окренуо му леђа и отишао, није начинио ни десетак корака, окренуо се и вратио, нешто му је пало на ум али није имао храбрости ни себи да каже, Добро Станићу, колико тренутно људи зна како Капиталац сада изгледа, Сада тренутно, одговори Станић, Ја и ви а за ловочуваре нисам сигуран да би га сто посто препознали јер има још младих стасалих јелена, Ко још, инсистирао је управник, Глоговац, он сигурно зна, А Д. Јовић и његови милиционери, Не верујем, па кад су они обишли Ловачки дом, сад чујем да их Д. Јовић, њихов начелник милиције тера да пренесе неке књиге из библи-

отеке, жале се, кажу, полудесмо од посла, па му је и то мало, стално неког саслушава а ми не видимо никог, кажу, а најгоре је што их тера те књиге да читају, колико је забраздио натераће их да докторирају и то све на тему Председник, бићемо, додају, најобразованија милиција на свету, Ако, тако им и треба, рече управник без имало милости, Него, реци молим те Станићу, могу ли они као такви да препознају Капиталца, Они, мој управниче, ни белу мачку не могу да препознају, јер чим приметете да Д. Јовић базди на алкохол, ударе у такву теревенку у неком скровитом буџаку где их функционери не виде да нису способни низашта сем да неког изударају, за то су једино увек спремни, Станић је поћутао а онда упитао, Зашто вас они интересују, Онако, радознао сам, рече управник нехајно, Него ништа, наставите ви посао, Глоговац вероватно бесни, тај јелен му је изгледа, пут у висине, али он је моја брига, одговори управник и крену у град, ишао је намерно споредним улицама, ослушкивао шта људи причају, посебно су га интересовала градска оговарала јер од њих је највише могао да сазна о јутрошњем догађају, наравно, ако њихову причу изврне, добиће сушту истину, Градски Мудрац се није могао видети али је његов учинак био уочљив, Глоговца је нашао у кабинету и све му испричао, Сад пажљиво, рече, Да и ми од овога имамо неке вајде, слутио је управник да Глоговац нешто мути али није знао шта, сви су гледали да из штете извуку корист, Да, рече

Глоговац отворено, Тражићемо одштету, држава има повећи фонд, А Председник сигурно неће замерити јер он наше ловиште воли, док је то говорио у кабинет бану Станић, Слушај, рече управнику Глоговац, Сад је важно да сазнамо докле су Д. Јовићеви у претраживању стигли, Нема на Висоравни никог, рече Станић иако га нико није ништа питао, Одлично, рече Глоговац, А ви, шта сте урадили, Станић се приближи Глоговцу и управнику и пошто их је добро одмерио рече, Ништа не брините председниче, Капиталац је жив, лично сам га видео како промиче кроз жбуње.

КОБНА ГРЕШКА

*И идући покрај мора Галилејског
Виде два брата Петра и Андрију
Где бацају мрежу у море ... и рече им:
Хајдете за мном и учинићу
вас ловцима људи!*

По Матеју, гл.4., стх.18., 19.

Генералмајор Мојсило, ађутант и лични пријатељ Председника, човек у кога је имао највише поверења и саветовао се са њим пре него што донесе сваку одлуку, повремено би, преко свог поверљивог човека поручио по нешто Глоговцу, кога је убрајао у неки свој круг људи независно од круга најближих сарадника Председникових, спремао се, изгледа, за нешто, па је сада Глоговцу поручио да се о одстрелу дивљачи много не брине, тај догађај Председник помене али му не придаје велики значај, али што се Капиталца тиче, нека се не игра главом, о Капиталцу се Председник распитује и често га помиње као дете вољену играчку, баш тако је рекао „као дете вољену играчку“, и у тим речима било је много значења, да не кажемо баш двосмислености, даље, његова ствар

напредује, Председник зна за њега Глоговца, зна да је радан и предан изградњи новог друштва, да је амбициозан и њему бескрајно одан, али му такође поручује да се пази Председникове близине, посебно ако направи грешку, Председник такве, са грешкама, баш воли, њима може да манипулише, зато нека отвори четворе очи јер има и других претендената, али он, Глоговац, његов је човек, генералмајор Мојсило узда се у њега, само паметно а то значи логично, ко је крив треба да испашта, а кад испашта онда је послушан и не мисли својом главом, логика у служби педагогије, у служби стварања новог човека, само што тај човек не доноси ништа ново, али нема везе, кад лупи главом у зид опаметиће се, истина, биће то касно, можда кошмарно буђење, али за сад је тако, он, други човек у држави, поручује му да се не истрчава, веза даље ништа није рекла, ни шта се спрема ни шта ће да буде, Драгутин Гута Чорбић сазнао је по нешто, знао је и највећу муку Глоговчеву, његову неутољиву глад да зна све о свом ривалу Д. Јовићу, он му је био трун у оку али опасан, Д. Јовићев заштитник у вишим сферама Тајне службе Зафир Само Зафир, заменик Челичног Гвоздена Месаревића начелника Тајне службе и после генералмајора Мојсила други ослонац власти Председника, тачније, трећи човек у држави по значају, дакле Зафир је поручивао Д. Јовићу, опет преко Јовићеве везе да се Д. Јовић ништа не брине, Председник зна за преданост послу овог оп-

штинског припадника Службе, зна колико је њему, Председнику, веран, зато не лези враже, данас општински чиновник, сутра главни у држави, у свом ресору наравно, главни је један и вечан, не сукобљавати се директно са оним шупљоглавим председником Глоговцем, та карактеристика Д. Враничког о Глоговцу стигла је и у престоницу, Председник изузетно цени што Д. Јовић пакује у подрум по систем штетне књиге, посебно оне о старим временима, битне су садашње о Председнику и спорту а нарочито о лову, па се, ето, заинтересовао о тој особини свог љубимца Капиталца да је брз као муња, да га не може стићи ни олово, е то Председник није могао да верује, и жарко је желео да га види, И зато, поручивао је Зафир Д. Јовићу, Памет у главу, чувај јелена као око у глави, а он, Д. Јовић, није ни обишао Висораван, кажу да је Капиталац жив, али он треба да се увери сопственим очима ако хоће фотељу тамо горе, тамо где је страшно и чаробно, све је то Глоговац сазнао, сазнао је и да се Јовић жали како за сад не може ништа, стално га саплиће онај Глоговац, ко је главни: председник општине или начелник милиције, ненадмашни иследник Д. Јовић, других брига Глоговац није имао, само нека му јаве „Радосну вест“ и он ће све организовати, у томе је био увек први, невоља је била само што све на крају испадне глупо и бескорисно, за друге наравно, он, Глоговац и из потпуног пораза извуче неку корист, све је то управник ловишта знао и по томе се управљао,

никакава филозофирања нити глупа питања, радовао се само што је Капиталац пронађен али се и даље противио његовом одстрелу, штета, права штета за такву животињу, па зар лепота није важнија од пуних чинија меса справљених за неке белосветске касапе, често је питао, Глоговац му је давао знак да се уздржи од таквих питања, задирали су у неке његове интересе, Питања су, уопште, врло опасна и штетна, учио је управника, Само послушност и послушност, не мислити својом главом него како ти нареде, зато, видиш, ја волим логику, логика каже: постоје корисне и штетне животиње, корисне таманити јер су човеку корисне, штетне пак истребљивати да не уништавају корисне, из тога произилази јасан закључак: све животиње треба да су корисне, зато их треба васпитати, у чему је педагогија ненадмашна, А лепота, питао је Гута Чорбић, Тако је логика увек у служби педагогије и треба јој посветити посебну пажњу, закључио је, Шта лепота, готово се окомио на управника, Добро, рекао је управник, васпитај вука и он ће бити јелен, одговорио је управник на Глоговчеву тираду, Али ти си рекао лепота, Јесам, и остајем при томе, Чему она служи, Па зар мора да служи, Мора, драги мој, рекао је Глоговац, све нечему мора да служи, Онда лепота свему служи и ако се поштује и уме да види, јача је од свега што постоји, рекао је управник, Добро, нека ти буде, само знај, корист је најважнија, те твоје идеје задржи за себе, а и осећања обуздај, ви-

дим да је и теби и ловочуварима тај Капиталац важан, али увек знај, он припада Председнику ове државе, управник је послушао али се та његова тврдња да је лепота важнија од користи ипак прочула до престонице, Ко је тај човек, питао је Председник генералмајора Мојсила, Нисам срео некога да тако чудно мисли, Сазнаћемо од наших служби, био је услужан Мојсило, Ах, батали, то су неки подаци, графикани, могу неке да одсеку главу али о човеку не казују ништа, Службе раде свој посао, био је упоран Мојсило, Знам, то је у реду, али зашто ја ништа не знам о том управнику, чујем само његов глас кад упитам како је моје лане, Па ништа Председниче, доведи га у Резиденцију, А не, успротивио се Председник, Кад позвани овде дође завеже му се језик, ја ћу с њим разговарати тамо, на Висоравни, тако је тај разговор препричала веза, али тај човек није више ништа рекао, препирка шта је важније: корист или лепота, вођена је још неко време па је званично забрањена од стране Председника јер је њухом животиње осетио откуд ветар дува и индиректно оспоравала његово право на Капиталца, Е, то не може, рекао је гласно, а Мојсило мислио да одговара на неко самом себи постављено питање, Јер ја шта зграбим, то је зграбљено, наставио је дијалог са собом, Шта то Председниче, Ништа, ја то онако, одговорио је свом ађутанту, Иди сада, слободан си, рекао му је и Мојсило се повукао да чува највећу вредност, пас чувар, како га је од

милоште звао Председник, није прошло ни десетак минута кад се зачула нека вика, Мојсило, сместа овамо, звао је Председник, видиш ону жену, ено је, долази два три пута недељно, увек тражи нешто, то постаје неподношљиво, То је супруга команданта копнене војске генерал-потпуковника Вуковића, колико знам, ви сте волели с њом да попричате онако насамо па се то прочуло по граду, али срећом, ту смо аферу спречили, иначе умало да изгубимо власт, рекао је Мојсило, Ма нећу да је видим, или још боље, удај је за команданта пограничних снага, само да је што даље од мене и престонице, Али како, па већ је удата, има и децу, десиће се многе непријатности, Непријатности се већ дешавају а ти размишљаш, кажи мужу нека се разведе по партијској линији, жена му је страни шпијун а он ништа не зна, Добро, али како да је удам, Лако, кажи по партијској линији, иначе у реци има много вирова, нека се не игра главом, Али она вас тражи, Па зато ти и говорим да је откачиш што пре, кажи, Председник је заузет, само што није кренуо у лов, позива га Глоговац у своју општину, имају тамо одлично ловиште, Председнику је потребан одмор, та помери се, и реши се ње трајно, рекао је и загледао се у забезекнутог Мојсила, Шта је, да нећеш тебе да оженим, Ништа, само сам се замислио, а ви Председниче оно о лову озбиљно, Него шта, озбиљно најозбиљније, рекао је и махнуо руком, Мојсило је познавао ћуд свог друга, знао је да једно мисли, друго говори а

треће ради, али сада није било шале, жену је лако отерао, уствари препречио јој је улаз капетан Огњен Пасјановић, командир страже, са ловом је било теже, тако изненада, ипак, успео је да јави одговорнима да га очекују, Глоговац је скочио од среће, Најзад, рекао је, Управниче, пењемо се горе, показао је руком на небо, на облаке, на висине, где се мути памет, Где се одлучује, где се влада, неумољиво влада, где је богатство и где се, коначно, уништавају слаби, радни и паметни, Зар баш мора горе, упитао је Гута Чорбић, Глоговац је застао, одушевљење му је спласнуло, погледао је управника неким мртвим погледом, Ти заиста ниси при себи, рекао му је, Добро, реци, има ли нешто веће и важније од власти једног човека над другима, Има, одговорио је управник, Шта, упитао је Глоговац, Љубав, саосећање, памет, и још много тога, одговорио је, Власт је нечовечна и глупа, владати другима, ограничити њихову слободу исто је што и убити их, Глоговац га је гледао запањено, а онда, преварен у процени управника рекао: Не, то не говориш ти, него оне књиге што их читаш, и да знаш, забранићу ти да узмеш књигу у руке, заћутао је а онда се сетио да има посла и да му је управник потребан, Добро, да почнемо да састављамо списак званица, рекао је, Па то је лако, позови све твоје директоре и имаћеш их и превише, одвратио је управник, Глоговац се на реч „твоји“ намршти, није му било право, али то су били људи које је он поставио, у општини се знало да се без Гло-

говчевог одобрења нико не може запослити, он је био несумњиви господар њихових живота и држао је конце власти чврсто у својим рукама, Па и ти си мој управник, узвратио му је ударац, На жалост, рекао је управник, Него, позови и Д. Јовића, мора да дође по службеној дужности, Е баш ћу да му идем на ноге, послаћу службени допис, ако се којим случајем нешто лоше деси, да се види да сам предузео све мере, тако ћу себе да обезбедим а њега лично никако, ако хоће да дође непозван нека дође, мора да се зна ко је старији и ко мора да се слуша, био је одлучан Глоговац, И кога још, питао је управник, Грдана Мраковића, он је мутан, као и послови које ради, али нека га ту, под контролом, можда још неког, биће их доста ако рачунамо и пратњу Председникову, Па зар се не зна кога ће да доведе, питао је управник, Да се зна, узвратио је Глоговац, Посета не би била незванична, том реченицом Глоговац је завршио разговор, управник је добио јасне инструкције шта сутра има да уради, Капиталац му је стално био у мислима, Зар баш мора да га одстрели, питао се гласно, Ћути, ради, био је неумољив Глоговац, Зар не видиш да се пењемо у висине, Уреду, рекао је управник, Могу и то да разумем, али зашто на тај начин, Па има ли другог, како ништа не разумеш, не очекујемо ми било кога него човека који нама влада, од чије једне речи зависе наши животи, и који, коначно, има све, па шта онда да му понудим, има ли другог начина да се из ове недођије попнемо горе, Има, рече управ-

ник, Рад, памет и упорност, Е мој управниче, одврати Глоговац, Рад мало ко примети, памет чак може да штети јер директно угрожава глупог али виталног, а упорност значи чекање, па док се попнеш степеницу више, прође живот, Значи, неко претходно мора да пропадне да би се ти попео горе, закључи управник, Тако је, тако је било, тако је сада и тако ће и бити, Значи, Капиталац мора да плати главом, Ма то је ситница, има и горе од тога, рече и заћута, рекао је нешто што овом „свом човеку“ није требало да каже, дуг језик је непријатељ човеков, стално га издаје, он каже једно а оно испадне друго, најбоље би било да не говори, дао му је јасна упутства шта сутра има да ради, још је и поновио да се управник којим случајем не осмели и уради нешто на своју руку што би покварило његове, Глоговчеве, планове, био је задовољан што је посао обавио како је замислио, управник пак, био је незадовољан што није успео да заштити Капиталца од сигурне пропасти, ипак, надао се у чудо па и Председник државе је само човек, можда ће се смиловати, онда се сетио да тако размишља само прост свет, није узалуд речено добар и луд су једнаки, управник је Председника замишљао као осећајног човека који Капиталца никад не би одстрелио као трофеј, зато је тражио други начин да га заштити али га није нашао, ушао је у Ловачки дом, у своју собу и легао на кревет, сан га никако није хтео, најгоре би било да наговори ловочуваре да га сакрију, али то би се лако

открило, а онда би последице биле фаталне, остала му је само Капиталчева брзина и нада да мали број званица може да га препозна јер је било још стасалих јелена жељних првенства, управник је жалио и њих, најбоље би било да сутра невреме омете Председников долазак, истина, он не путује неким дрндавим аутом, али невреме је невреме а он је стар човек, чињеница која није смела ни за живу главу да се каже, за нацију он је био вечно млад, славио се сваки значајнији догађај из његовог млађег доба, шеф протокола изгубио је редослед славља, сваки дан неко славље, званице, приједи, али боље то него рад у некој прашњивој фабрици, дакле невреме тешко може помоћи, он се намерио на Капиталца и спаса му нема, управник је лежао и размишљао, пред зору га је ухватио танак сан, сањао је Председника како гледа Капиталца а онда каже: Истина, леп примерак, слаба светлост преправила је Висораван и његову собу, скочио је са кревета и излетео пред Ловачки дом, званице су се окупљале, чуло се кевтање паса, жагор људи потиснуо је тишину Висоравни, светлост је била све јача и по неки зрак сунца најављивао је сунчан дан, управник је био очајан, дан је био као створен за лов, остала је још нада у чудо, Можда, можда, рекао је гласно, Погледај, рекао му је Глоговац смирујући своје псе, Ово се могло само пожелети, управник није ништа рекао, следила је редовна смотра ловаца и то је обављено без проблема, А Председника нема, рече Грдан

Мраковић, Доћи ће, доћи ће, смиривао га је Глоговац, уто зазвони телефон, Ја ћу, потрчао је Глоговац, Да, чуо га је управник, Да друже генералмајоре Мојсило, Председник ће мало да касни а ми, шта да радимо питао је, Да почнемо без Председника, у реду, разумем, само, да, све ми је јасно, потврдио је Мојсилу који му је пренео Председникову поруку, наредба је наредба и Глоговац мора да је изврши, управник види да то чини без воље, али задовољан је што ће се Капиталцу још мало продужити живот, поред њега је његов пас Космос који Глоговца нервира и стално га омета, Отараси се овог пса, увек лане кад не треба, рекао је једном управнику, али управник Космоса није отерао, тако је било и сад, стално се Глоговцу мотао око ногу, ловочувар Станић трубом је означио почетак лова, управник и Глоговац чекали су сакривени у шибљу на другом крају Висоравни која је управнику личила на велики конференцијски сто за којим је седница почела, чуло се несносно кевтање паса, појавило се крдо и пред њим Капиталац, кретао се таквом брзином да је изгледало као да лети, затим пуцањ и Капиталац се зачас зауставља али и погођен у леву задњу ногу у неколико скокова престиже крдо, сад је на челу али и при крају Висоравни, а пси пристижу, немајући где да побегне нагло скреће у шибље, Глоговац тренутак размишља, да ли да окрене пушку ка Космосу који бежи низ стрмину видећи да ће се десити убиство, или ка Капиталцу који јури ка њему, један покрет и

пуцањ и Капиталац се зауставља изненађен оним што му се догодило, а онда се посрнувши сруши пред њим.

УЗБУНА

*И одмах ујутру учинише
вијећу главари свештенички
са старешинама и
књижевницима и сав сабор...
И предадоше га Пилату*

По Марку, гл. 15. стх. 1.

Тело несрећног Капиталца, за кога више ни управник ни Глоговац нису сто посто могли да потврде да је тај, јер је после одстрела тело било делимично изобличено, ставише на шаторско крило, умоташе, увезаше, па још једно преко првог и то на најосетљивијим местима где је капала још топла крв, рањену задњу ногу обмоташе завојем испод кога су се папци само назирали, затим тако упакован товар убацише у камион и поворка крену полако, застала би само кад би наишли на неравнине на путу које су сад примећивали иако су се на њих сваки дан саплитали, лица пратилаца прекрила је тужна забринутост, догађај је за њихову памет био сувише велики и тежак, последице опасне и непредвидљиве, само чудо могло их је спасти, слутили су потпуну пропаст општине, одстрелити Председниковог Капиталца, дирнути

Недодирљивог и остати некажњен, шта ће сад бити, висило је то питање у ваздуху, чак се и гласно чуло, поворка је ишла главном улицом ка општинској згради, народ је стојао на тротоару и тихо коментарисао, Градски Мудрац био је невидљив али ту негде, сакривен у народу, хтели су да завире шта се то тако свечано вози у војном камиону, задужени за ред тукли су радозналце кундацима пушака по чему би сваки неупућен закључио да поворка није свечана, јер да је свечана нико не би био пребијен, Па то возе Председниковог Капиталца јер је излапео и нагло заборавио да хода, рекао је Градски Мудрац, али сакривен од очију званичника који му нису могли ништа, народ се смејао и преносио речи Мудраца, Пашће он мени шака, рекао је тихо Глоговац управнику, Он је, мој друже, отворени непријатељ система, али њега Д. Јовић не хапси, као да ништа не зна, прави се невешт, све је то подлац до подлаца, рекао је, Да, сложио се Гута Чорбић, морао је да иде поред Глоговца на челу невеселе поворке, Глоговац се „залепио“ за њега као да пребацује одговорност за оно што је учинио на друге, на поворку функционера и директора а било их је педесетак, сад су морали да прођу кроз шибу подсмешљивих погледа светине, бити толико глуп па одстрелити нешто тако заштићено, шта то уопште значи, питао се тај свет што се тискао на тротоару, Глоговац и управник пазили су да неко из поворке не „умакне“ у споредну улицу, До сад су живели у ладовини, нека сад

осете шта значи кад ти се смеју у лице, рекао је, он пак ишао је усправно, дигнуте главе, као да предводи свечану поворку, као да се ништа није десило, Види, види, коментарисао је прост свет, Глоговац се понаша као победник а већ сутра неће бити председник, Не кажи двапут, упозорио их је Градски Мудрац, Глоговац увек уме да се извуче, Како кад је све очигледно, питали су, Као и увек, свалиће кривицу на другог, На кога, На управника на пример, није добро организовао лов, Председник је каснио и неко је морао да обави посао, А не, сувише је ово велики залогај и за њега, Глоговца, Председник се само о Капиталцу распитивао, знао је све о њему, знао је много више него о догађајима у држави, били су упорни радозналци у тумачењу како ће на будућност појединих функционера а посредно и на њих утицати будући догађаји, како нису могли да предвиде реакцију виших органа, па ни општинских, повлачили су се у ћутање, јер познато је, свако чудо за три дана, а сумњиво је и што Председник није дошао, можда је дигао руке од ове општине, у том случају, није ни важно шта је тамо неки председник општине учинио, локални инцидент може послужити само као повод за обрачун локалних моћника, није ни то баш лако али је подношљиво и повремено се догађа да прочисти злу крв међу одабранима, а зна се, међусобно се мрзе као пси, после дође разјашњење, опраштање, грљење и на крају, свако је на своме, тако и сад Глоговац пред зградом општине као да

окупљенима саопштава неку радосну вест, нареди ловочуварима и послужитељима у општини да камион паркирају у двориште, а предмет, тако је рекао: „предмет“, упакују и сместе у замрзивач, пазио је да неко од чланова политичког актива као и директора предузећа случајно не избегне оно што следи, да се не извлаче на хитне позиве, тренутно настале проблеме у својим предузећима јер главни проблем су они и то свакодневно, На седницу, командова он, Гута Чорбић пође крајње невољно, гледао је да се врати у Ловачки дом али то је било неизводљиво, ишетати испред толиких очију, Другови, поче Глоговац кад су поседали у салу за конференције, Ово је ванредна седница јер је ванредна и ситуација, она је и наметнула овај сазив, а свако од нас је одговоран на свој начин, ту је застао и прорешетао присутне оним немилосрдним погледом у коме су читали јасну поруку: нико се неће извући, има да платите ленчарење и лак живот, лоповлуке и злостављање потчињних као вук кожом, они пак, савијених глава као да су одговарали: море зна се ко је виновник зла мислећи на њега, али то се њима само чинило, виновник зла био је у сваком, чучао притајен или високо изнад њих, у њиховом пристанку на лагодност и лаж, Другови, наставио је Глоговац, Десило се нешто непредвиђено, нешто што измиче науци, нашој материјалистичкој науци, логици и педагогији, одстрељен је Капиталац, не било чији него Председников, зато дневни ред мора да буде :

ко је тај јелен, ко га је одстрелио, и какве ће последице за нашу општину из тог догађаја проистећи, дакле, морамо заузети јасан став, и заштитити интересе нашег друштва од евентуалних негативности, јер, не заборавите, непријатељ нашег система вреба споља, али на жалост, лако проналази присталице и изнутра, ту је застао да оцени утисак својих речи, видео је одобравање, танку наду за излаз из немогуће ситуације, Ево, ја ћу први, јави се Грдан Мраковић, координатор општинских служби, Ситуација у којој се налазимо заиста је тешка, ту делим оцену друга Глоговца и подсећам на његове Смернице у којима јасно и недвосмислено сугерише јединство и рад, наше Ловачко удружење чекало је Председника али он је рекао да лов почне и да ће се Он брзо придружити, Капиталац је чекао свог Председника, дакле, нико није могао предвидети шта ће се у наредних неколико сати десити, Капиталац има картон у коме су записане његове карактеристике, све је у реду а Капиталац је ипак одстрелен, како то може да буде, упитао је и загледао се у присутне функционере и Глоговца, сви су очекивали како ће наставити и како ће са оваквим почетком завршити, Дакле, наставио је он, И поред будности управника и ловочувара ми не можемо са сигурношћу тврдити ко је тај јелен, рече на изненађење присутних, шта овај хоће, као да су питали, Да, настави Мраковић, Знам поуздано да је залазио у ловишта суседних општина, нису ли у његово

тело страни агенти, који очекују наш пад, можда уградили неки уређај којим прате стање у нашој привреди, ако је ова претпоставка тачна, онда места жаљењу нема, чак можемо бити срећни што је одстрељен, зато морамо бити јединствени у оцени и заузети заједнички став, он ућута и погледа у Глоговца коме је ова дискусија ишла у прилог и којој се очито није надао, видно задовољан даде реч Радошу Стиковићу, секретару Партије који одмах поче, Другови, нека је одмах јасно, мој став је и став партије а верујем и ваш став, дакле, Капиталац, или такозвани Председников Капиталац очигледно је животиња која излази из оквира нашег система јер није испунио задатке који су били пред њим, није сачекао да га одстрели Председник него је подлегао нашем, општинском олову, и ту никакве објективне околности не могу бити олакшица, а управник ловишта, кад је видео да Председника нема, могао је другу Глоговцу сугерисати да лов прекине, ту Стиковић застаде и загледа се у Гуту Чорбића који се овим речима нимало не изненади, Дакле, настави Стиковић, Одговорност за одстрел никако не може бити појединачна него само заједничка јер сви смо били учесници, чуло се више пуцњева, па од чијег је олова Капиталац пао, он се загледа у своје другове али нико не нађе смелости да именује виновника, задовољан и овом дискусијом, иако му Стиковић није био наклоњен, Глоговац упита, Какав став треба заузети, јер записничарка је тачно бележила

дискусије, да јој се издиктира закључак, али до закључка има још доста времена да прође, јер поменути су пропусти а они су посланица за учеснике ванредне седнице, на њима она и почива, неко је дошапнуо Глоговцу, А пропусти, али се одмах и сакрио, јер то је било јеретичко питање, питање отпадника, оних што стално траже слабости система али их, на њихову жалост, не налазе јер систем је чврст, чвршћи од челика, Какви пропусти, љутну се полугласно Глоговац, Гута Чорбић махиално погледа у Д. Јовића, није ли он неког „тутнуо“ да Глоговцу смрси конце и истера га из јазбине у којој се лукаво сакрио иза те „колективне одговорности“ и „више пуцњева“ који су се чули са свих страна на јадну животињу која је видно храмала на леву задњу ногу, записничарка је већ конципирала закључак, само да га забележи, потпише и преда Глоговцу да га задржи или проследи где треба, Лов је траљаво организован, моја Служба добила је званичан допис о лову у последњем тренутку, то указује на алкавост, немарност и што је најгоре, запостављање Службе која је најприврженија Председнику, истеран из јазбине, иначе готово невидљив од осталих чланова присутних на седници, седео је у углу начелник и иследник милиције Д. Јовић, А, ту смо, подсмехну му се Глоговац, Питање првенства и приврженост Председнику који је и систем и држава, дакле, ко од вас није привржен Председнику, упита Глоговац, на то питање загалामीше сви, сви су били привржени, могли

би животом да докажу, зашто Д. Јовић тера Глоговца да се изјасни а он све њих, погледаше га сумњиво, неки и отворено са мржњом, али мржњу потисну страх на помисао шта Д. Јовић представља, само Глоговац оста прибран и хладан, нека га, нека се ова будала испуца, лакше ће после с њим, Прво, организатор лова требало је да нареди прекид ловних активности кад је оценио да Председника нема, али он то није предвидео што значи да је слаб у процени промењене ситуације, рече, А ти би био сигуран у тој процени, покуша Глоговац да га омете у говору, Друго, није правилно организовано обезбеђење, не може Ловачко друштво пружити пуну заштиту Председнику а сарадња између општинских органа и моје Службе није била адекватна, А, то ли је, требало је да дођемо сви из општине да те молимо да пошаљеш најгоре ленштине да штите Председника, покуша да га збуни Глоговац, Ниси ти меродаван да дајеш оцену о способности мојих људи, видљиво је сваком да ми предано служимо систему и да он чврсто стоји, што се не би рекло за привреду, био је неумољив Д. Јовић а неки шапатом прокоментарисаше, Добро говори, мора да се истрезнио, И најзад, треће, треба казати ко је одстрелио Капиталца, то може бити само један а никако сви, покуша да зада завршни ударац Д. Јовић, Чуо си, рече Глоговац, било је више пуцњева, одговорност је колективна, а ти одговори ко је погодио Капиталца у задњу леву ногу и тако га успорио, јер да није било тог поготка,

он би вероватно умакао другом олову али снајперском тешко, на то питање ти одговори као и зашто твоји милиционери нису створили чврст обруч око ловишта, очито, настави Глоговац, пошто је застао да узме залет, Твоја Служба је неозбиљно схватила задатак јер јој њен шеф није дао прецизна упутства, дакле, обезбеђење припада Служби, и само Служби, био је упоран Глоговац, Д. Јовић се спремао да одговори, да му се тачно укаже на део његове одговорности, био је загрижен како то ноторне пијанице могу да буду кад се истрезне, али Глоговац је проценио да је опасност прошла, да је изашао као победник и све чешће је погледао у Гуту Чорбића који се врпољио као да се спрема да узме реч, неизвесност потраја неколико тренутака, неки полугласно упиташе зашто се не доноси закључак и седница не окончава, све је било јасно, а ипак, ништа није било јасно, Изволи, рече Глоговац Гуту мада невољно, ако крене да утврђује истину, коју је, како је Глоговац оценио веома волео, он се може надати само пропасти, својом таквом дискусијом ако је почне, помоћи ће Д. Јовићу а не њему који га је толико задужио, Изволи друже Чорбићу, ослови га Глоговац други пут званично, Добро, рече Гута Чорбић, требало је то казати раније, не би било ове препирке, дакле, Председников Капиталац није одстрељен, Шта, шта, повикаше са обе стране стола, у очима им се читало питање: је ли овај Гута луд или крајње дволичан, досад су га сматрали за човека поштеног

који воли истину, и потајно се надали да Глоговца именује као извршиоца, а он негира оно што су сви видели, мада су, и то је истина, и они пуцали, Како то може да буде, питао је Д. Јовић, Шта је онда оно у замрзивачу, Капиталац, одговори управник без устезања, Јелен Капиталац из нашег Ловишта, припреман да га одстрели Председник кад дође у незваничну посету, Пази, опомену га Д. Јовић, Имам и о теби подебљи досије, него објасни то што си рекао, или нас замајаваш по наредби свог шефа, ту је погледао у Глоговца, Да изгубимо памет док су држава и систем угрожени а то значи и Председник, дакле, ако не пружиш ваљано објашњење и ти си издајник и шпијун, Д. Јовић се затрчао црвен у лицу, још мало и извадио би пиштољ, Полако, покуша Глоговац да умири запенушаног Д. Јовића, затим се окрете Чорбићу, Како то мислиш управниче, „није одстрељен“, То што сам рекао, узврати Гута Чорбић ни мало поколебан, Онда то излази из оквира мојих схватања и заиста захтева објашњење, рекао је, уствари, најрадије би остао код реченог, опасност да буде именован још није прошла што би Д. Јовић једва дочекао, али инстинкт му је говорио да се Гута неће одлучити за лако решење, зато је пуштао Д. Јовића да се пржи на тихој ватри неизвесности а цео скуп да мозгује шта то може бити, док је управник ћутао и само их одмеравао, вероватно уживајући што изгарају од нестрпљивости како може да буде лажно оно што су својим

очима видели, Добро, да појасним, рече најзад Гута Чорбић, Прво, Капиталац је био припреман за Председника, друго, Председник није учествовао у лову па није могао ни да одстрели Капиталца, закључак, Председников Капиталац је жив, јер Председников Капиталац је само онај кога он одстрели, то је неумољива логика из чега произилази педагошко правило : треба чувати све јелене јер се не зна ко ће бити Председников Капиталац, управник је заћутао, ћутали су и сви присутни, наједном се проломи пљесак, одушевљење потраја неколико тренутака, ето, то је излаз, а овај Гута је геније, какво олакшање за кадровике, могли су мирно да сачекају Председника да незванично посети њихову општину, неумољива логика у служби педагогије сачувала им је фотеље, сви су били задовољни, сем Д. Јовића коме је пропала прилика да раскринка свог противника Глоговаца, седео је и даље у углу сале загладан у под, Глоговац је диктирао закључак: Организовани лов у част Председника успешно одржан, Председников Капиталац није одстрељен јер њега може одстрелити само Председник, он је жив и мирно чека свог Председника да обави свој задатак за који је припреман и тако да свој допринос изградњи нашег друштва, Општински актив као и сви грађани општине шаљу најтоплије поздраве Председнику нестрпљиво очекујући његов долазак са малим прилогом који је у току лова остварен, у потпису, Душан Глоговац, председник.

ГРАДСКИ МУДРАЦ

*Јерусалиме, Јерусалиме,
који убијаш пророке и засипаш
камењем послане теби
колико пута хтедох да саберем
чеда твоја... и не хтедосте!
Ето ће вам се оставити
кућа ваша пуста.*

По Матеју, гл. 23., стх.37., 38.

Повремено, у Ловачки дом на Висораван, долазио је Градски Мудрац, човек неодређених година и несталног занимања, подсмешљиво назван мудрацем јер је често износио мишљења супротна директивама општинског руководства, па чак и о Председнику, чији су лик и дело били заштићени посебним законом због чега је често позиван од стране Службе на информативни разговор а његов досије добио завидан обим дела неког плодног писца, његове посете Ловачком дому, правдане жељом да се надигне чистог ваздуха и поразговара са јединим паметним човеком у општини, управником Чорбићем, пред незваничну Председникову посету учесташе, управнику пак, дружење и разговор са овим отпадником од власти чи-

нило је задовољство јер је поседовао знања из многих области и слободно износио мишљења о догађајима и људима чија имена, владало је неписано правило, није упутно изговарати без велике потребе, Здраво пастиру Великог газде, рече Градски Мудрац, јер је знао да ће такав поздрав управника наљутити, али Мудрацу је то било мало, па рече: Знаш ли кад ће газда по свој део, Немам појма, одговори управник, А право да ти кажем: не интересује ме, Немој тако, успротиви се Мудрац, Да те чује твој непосредни шеф Глоговац много би се наљутио, Немам ја ни газде ни шефове, одврати Гута Чорбић, Стварно, ти то мислиш озбиљно, није га пуштао Мудрац, јер кад се закачи за нешто, жртву не пушта лако, И ја сам мислио да немам ни газду ни шефове али сам коначно видео да зависим од овог или оног, према томе, и мене неко држи на узици, Али ипак ланеш, рече Гута, А понекад и уједеш, Ах, прецењујеш мој учинак вредни пастиру, да само знаш колико бих био срећан да је тако, седели су на тераси, пили и гледали у борову шуму, ветар је доносио мирис шумског биља, Јеси ли спреман да чујеш шта ти се спрема, упита Мудрац, Терај, рече управник, Ти и иначе немаш ништа лепо да ми кажеш, знао је да га Мудрац неће оставити на миру, па већ кад мора да отрпи његов говор, нека се то деси што пре, ипак, није пропустио да и он њему не упутује отровну жаоку, Мудраче, рече, Знаш ли да си ти тежак човек, људи те избегавају јер би хтели да чују нешто лепо а ти само сипаш от-

ров, Знам, али откад је Председник на власти, бог је лепоти рекао лакуноћ, одговори, Добро, рече Гута, Можемо ли ми ту нешто да променимо, Ништа, или скоро ништа, одговори, Знам да смо потпуно немоћни, знам као и ти, да он долази у твоје Ловиште по свој део, знам да тако исказује своју моћ над овим народом кога ни мало не жалим јер је дозволио да га зајаше један никоговић, па бих хтео поближе да упознам ту његову ненормалну жељу да по сваку цену влада, ето, то ме мучи, рекао бих, генерално питање: откуд појединцу, звао се овако или онако, толика жеља да се уздигне изнад других, да влада над њима, ако то откријем, можда ћу разумети Председника а и овај народ који га слави, заврши своју тираду Мудрац, И који би га сутрадан вукао по блату кад падне, настави управник, Да, то сам заборавио, али у прошлим временима било је баш тако, потврди Мудрац, Дакле, шта је уопште власт и какав је њен смисао, јер коначно, њен смисао открива и смисао живота, Живот је бесмислен, пресече управник, То кажете ви атеисти, али верници смисао виде у богу, према томе, у том оквиру треба тражити смисао власти, Види, рече управник, Већина људи нису способни да сами иду кроз живот, зато им треба вођа, предводник, друго, нико се не може одрећи да не буде служен, зато прихвата да стане на чело људског стада, и треће, тај предводник најдубље је спознао своју ништавност, зато има неодољиву потребу да се и на такав сраман начин доказује, Добро, пре-

сече га Мудрац, све је то познато, и слобода као терет и бремене, све си то лепо сложио, али нико, ко год се бавио тим питањем, није дао коначан одговор, нећу га дати ни ја, уосталом, ко сам ја, само ћу додати једну ситницу, рече Мудрац и заћута, Коју, прекину управник ћутање, Оно неразумљиво, јер ко год је покушао да дође до одговора, ту ситницу није узимао у обзир, а у њу, ако се добро размисли, све може да стане, рече Мудрац, Признајем, није ми све јасно, зато остајем при приземним, опипљивим и видљивим чињеницама, успротиви се управник, Знам, твоја мука је конкретна, Председник и његов долазак, Управо тако, потврди управник, Ја сам само чиновник и радим за плату, Али ти си пре свега човек, рече Мудрац, те речи разбеснеше управника, Шта хоћеш, викну, Да будем одговоран за све прљавштине које се дешавају на планети, Не, успротиви се Мудрац, Само за једну: бешчашће у подржавању тираније, Како то подржавам тиранију, Па тако лепо, припремаш му дочек, мада он узима без питања шта му се прохте, или му треба, појаве се стрелци, одстреле дивљач, оду, ко је био, ко је то урадио, нико не зна, или се праве луди, сви имају неку рачуницу, Председник може да ради шта хоће, да влада вечно, сви задовољни, сви мирни, реци сад: ниси ли и ти тај учесник, загледа се Мудрац у управника, Па шта хоћеш, да разбијем главом зид, викну управник, Кажи, шта би моја жртва променила, да ли би Председник дао оставку, или би рекли: луд, онај

управник Гута је луд човек, он је дирнуо у нашег Председника, дирнуо је у нас, јер ако падне Председник, падамо и ми, а нико не жели да му буде горе већ тежи да му буде боље, и то по сваку цену, све је то, мој Мудраче, повезано, не штите се они из љубави него из интереса, зато власт, апсолутна власт, нема никаквог смисла, већина то зна и осећа, осећа своју ништавност, зато су тако озбиљни и натмурени, заврши управник свој говор и загледа се у Мудраца, овај само уздахну и сажаливо погледа Гуту, али се видело да га не жали, зато рече: Трпи, али знај да си издао себе, а то је болест, права болест и ја не знам докле ћеш да издржиш, Не мислити о смислу, рече управник, Удиши ваздух, уживај у лету птице, у топлим зрацима сунца, не мисли да си смртан, не мисли ништа, можда се тако нађе и смисао, јер пролазност колико је страшна има и добре стране: одржава нас живим.

ТАЈНИ САСТАНАК

*Али ево руке издајника мога
са мном на трпези.*

И Син Човечји, дакле,

иде како је одређено;

али тешко човеку ономе

који га издаје!

И они се стадоше питати...

који би био тај

који ће то учинити.

По Луки, гл. 22. стх. 21. 22. 23.

Служба начелника Гвоздена Месаревића, Челичног Гвоздена како су га звали његови сарадници, трећег човека по моћи у држави, добијала је и раније различите дојаве од многобројних доушника, али оне значајније не нарушише његов живчани систем, нити угрозише његово здравље, нарочито после афере око прислушкивања Председника, скандалом над скандалима, тако да остаје тајна како се спасио потпуне пропасти и остао на функцији, па још задобио и веће поверење Председника који је „волео грешнике“, јер су после признања својих „заблуда“ постајали још вернији а он још јачи јер је од њих могао да захтева шта год

хоће, сигурно му се закleo на апсолутну верност, а можда су и стране службе и агентуре умешале своје прсте чувајући овог неодлучног јеретика за неко будуће време када ће им затребати, све је то знао Зафир Само Зафир, његов заменик и сенка, али се од поменуте афере ограђивао и од сваке провокације мајора Срда-на Ивића Дугоухог који је ту аферу открио и обелоданио сасвим случајно носећи војну пошту Председнику и тада приметио неке „радове“ на зиду пријемне сале у Резиденцији и смело упитао: Шта је то, а Председник одговорио: Неки мајстори монтирају уређаје за надзирање, а он рекао: Друже Председниче, вас прислушкују, затим је настала истрага, Председник је имао „тајне посетиоце“, нека жена је долазила да храбри Председника да истраје у изградњи земље и бољег живота грађана, храбрила га је често вичући, Ох Председниче, Председниче мој, па ти си пун енергије, то се чуло са траке коју су пронашли, е то је Председника највише увредило, Они задиру у мој приватни живот, викао је, видиш ли ти то Мојсило, зашто мени си заштитио, генералмајор Мојсило морао је да стоји пред Председником као ђачић и положи рачун за сваки начињени корак, Шта сам могао Председниче, ви у Челичног Гвоздена имате апсолутно поверење, још ћу и ја морати од њега да тражим дозволу за кретање, бранио се његов верни друг и пребацио одговорност на Челичног Гвоздена, Капетане Срдане Ивићу Дугоухи, од сад си мајор,

сместа формирај Тајну службу у армији, узми најповерљивије људе, никако само генерале, сви они сањају и раде да ме смакну и буду председници, дакле, поручнике, капетане и мајоре, има да контролишеш не само војску него и цивиле, ох што ће Челични Гвозден да полуди кад му зађеш у атар и постанеш конкуренција, а сад, уклоните ово па на посао, рече и оде у собу за размишљање, Зафир је све то знао али се плашио и своје сенке, били су то страшни дани када није знао да ли ће жив осванути, зато су му сада изгледале и по мало смешне ове дојаве које је са шефом проучавао а све поводом Капиталца, једне у крајњој линији животиње, кад у кабинет уђе генералмајор Мојсило, Зафир и његов шеф поздравеше у ставу мирно, али Мојсило покретом руке прекину церемонију, седе и њима нареди да седну, био је утучен, готово смлаћен човек, иначе Челичном Гвоздену је ретко долазио, углавном је било обрнуто, Којим добром генерале, упита Челични Гвозден, Какво црно добро, одговори Мојсило, Да ли су овом кабинету одсечене уши, Апсолутно, одговори Гвозден, Говорите слободно, Да ли ми верујете да нећу издати, упита, Ни мало, одговорише начелник и његов заменик у глас, Е, онда добро, ни ја вама ни мало не верујем, значи, нећете ме издати а нећу ни ја вас, неповерење је најчвршћа веза и гарантује трајност, Дакле, био је нестрпљив Гвозден, Председник све више губи везу са стварношћу, рече с тугом у гласу генералмајор Мојсило, Како, па синоћ је

био на телевизији, говорио је о изградњи аутопута, био је бодар, крепак, убедљив у говору, противречио му је Челични Гвозден, Ма то су снимци од пре десет година само мало дотерани, уосталом, сети се кад је почет да се гради тај пут, а једва да је направљено десетак километара и ту су често снимали Председника како пресеца врпцу и говори да то није обичан аутопут него пут у будућност, а кад пођеш њим, после десетак километара од аута пиши пропало, ни десет мајстора га не поправише, Па ко лансира такву измишљотину, народ верује да се пут гради, рече Зафир, Ма пусти народ, питај било кога из тог народа кад је пут почео да се гради, сваки ће казати „па пре месец дана“, Али коме треба та лаж, био је упоран Челични Гвозден, Мајору Срдану Дугоухом, твом ривалу у армији наравно, командант треба да је младолук, оштар и смео, ту они профитирају, одговори Мојсило, Али паре, где су паре дате за аутопут, упита Зафир, Е, синко, да си жив, па видиш ваљда како народ живи, једва саставља крај с крајем, а паре су нашле пут, Председник сигурно зна где су, рече Мојсило, кратко ћутање потом било је знак удаљавања од непријатне истине, Друго, он нагло лапи и питање је тренутка када ће страна штампа то дознати, за сад Дугоухи крпи рупе у његовом памћењу али „рупе“ су све веће а време чини своје, генералмајор Мојсило се замисли, смишљали су излаз из тешке ситуације и Челични Гвозден и Зафир, најзад Мојсило настави, Поставља се питање

када ће направити скандал, после кога нема повратка, и ми падамо с њим као зреле крушке, зато морамо мислити како да се заштитимо од пропасти, Лако, одговори Челични Гвозден, У његово име испитуј, хапси, шаљи на робију, убијај сумњивце, па и оне што слушају њихове приче, Ех, лако је то учинити да није Срдана Ивића Дугоухог, он само тражи повод да заведе ванредно стање и војска, тј он, преузме власт, знате ли да он прати сваки ваш корак, Пратимо и ми његов сваки корак, противречио је Гвозден, Али чији је утицај на Председника већи, коме више верује, Мислим ником, рече Зафир, На неповерењу он изграђује своју моћ, генералмајор Мојсила се замислио, заиста, како му то није пало на памет, како то Председник стално „заборавља“ свог друга и ађутанта Мојсила и држи га у чину генералмајора а сваке године подигне у виши чин и курту и мурту, очито, прави према њему дистанцу јер много зна а знање је за Председника највећа опасност, зна он добро кад би народ знао све о њему, не би дочекао сутрашњи дан, невоља је што ни он о себи самом не зна све, зато се чува и од њега, Мојсила, свог најбољег друга, Па шта да радимо, упита Челични Гвозден, За сад држати на узици Дугоухог, контролисати његову Службу, помагати и придобијати генералпотпуковнике генералпуковнике, они се, иначе, надају да замене Председника, али од тога нема ништа, он се њих не боји, он се, изгледа, никог не боји сем скандала и намештаљки, а ми, ми морамо хуш-

кати генерале на Дугоухог, у стилу, докле ће овај мајорчић да вас контролише, то погађа њихову сујету, они нису глупи али нису ни много паметни, ту ми упадамо и утврђујемо свој положај код Председника, а после видећемо, генералмајор Мојсило заћута очекујући њихову реакцију, Мислим да је план добар, кад избијемо из седла Дугоухог а Председник настави да тоне у излапелост, шта онда, које мере предузети, питао је Челични даље, О, онда је лако, ми контролишемо све, све што урадимо приписујемо вољи Председника а мајор Дугоухи мораће на небо, његову Службу растурамо, преузимамо војску а на одговорна места постављамо људе нама одане, корак по корак преузимамо јавност, што чешће појављивање пред народом да народ осети да је Председник нас одабрао за своје наследнике, јер упамтите, врло је важно да се осигура континуитет власти, рече Мојсило, Апсолутно исправно, морамо говорити да је то за добро народа и његову будућност, рече Гвозден, А шта ћемо ми радити, упита Зафир, Ништа, исто што и до сада, одговори Мојсило, А Председник, питао је Зафир, Исто што и до сада, седеће у Резиденцији, само ће „тихо“ и мимо своје воље служити нама а не ми њему, Генијално, рече Челични Гвозден, План је савршен, треба само утврдити ресоре и поља власти, он ућута, ћутали су и Зафир и Мојсило, пуштали су начелника да се изјасни, Мислим да ви генералмајоре Мојсило најбоље познајете пла-

нове и намере Председника, најближи сте његов сарадник и ратни друг, то простом свету много значи, казаће „ето, препушта ствари свом старом другу, како дирљиво, просто сличица, биће као и досад, будимо без бриге“, а имаће бриге итекако, рече Челични Гвозден, Како, зар неће бити промена, упита Зафир, Јеси ли глув, какве промене, нас би промене прво убиле, викну Гвозден на свог заменика, А ти, као и твоја Служба бићеш одмах до мене, други човек, ослонац моје власти, рече Мојсило, Ти ћеш Зафире руководити Службом јер ћу ја морати да контролишем и војску и привреду, а то је велики посао, обрати се Гвозден свом заменику, тако поделише функције које ће преузети кад дође очекивани тренутак, да се осигурају да их неко не претекне и изненади, а изненађење је јасно: смрт, јер ко би их оставио у животу да праве смутњу и буње народ, нарочито сада када је обнародована општа штедња то јест гладовање за народ, али не и за одабране, генералмајор Мојсило оде задовољан, мало после за њим и Челични Гвозден, а Зафир оста да прегледа дојаве и досијее, само је накратко отрчао до Председничке резиденције да испуни што је рекао да ником не верује и да себе осигура, онда се врати у кабинет попи кафу да не заспи и настави да чита тамо где је стао чудећи се колико се народ међусобно мрзи и тужи.

ПОВЕРЉИВИ ИЗВЕШТАЈИ

*Јер ништа није сакривено
што се неће открити
ни тајно што се неће дознати;
зато оно што у мраку
рекосте, чуће се на виду.*

По Луки, гл.12.,стх.2.3.

За одстрел Председниковог Капиталца, начелник Тајне службе Гвозден Месаревић и његов заменик Зафир Само Зафир, сазнали су одмах по завршетку лова, али не предузеше ништа, само су се погледали и наставили да читају доставе и досијее, кад Гвозден изненада рече, Не, то није могуће, заменик је само бленуо у њега видећи како се тресе, онда и он замисли Председника и могуће последице и очи му се и нехотице раширише, пред обојицом се отвори бездан, а све је обећавало мирно и срећно поподне, још су били под утицајем разговора и договора са генералмајором Мојсилом, кад гром из ведра неба, одстрељен Председников Капиталац у лову приређеном у његову част, али га није одстрелио он него непознати починилац, то је било најстрашније, знали су да се Председник често распитује за тог јелена у тој

општини у далекој недођији, и шта сад учини-ти, некако спонтано схватише да се од њих тражи одговор, да су најодговорнији и главни кривци, утом се јави и генералмајор Мојсило, Јесте ли чули, питао је, Јесмо, одговори Гвозден дрхтавим гласом, Не предузимајте ништа без мог знања и одобрења, рече, Разумем, потврди Гвозден, гледао је у свог заменика а онда махи-нално поче да окреће странице досијеа, Свеједно, кривица ће пасти на нас, рече Зафи-ру, Зафир схвати да се те речи пре свега тичу њега, заменика, али не рече ништа, Постоји обезбеђење у општини, зашто није ништа пред-узело да Председников Капиталац не буде одстрељен, упита, То треба испитати, рече За-фир, Уосталом, нас нико није обавестио да Председник иде у лов, Па шта, дужни смо да знамо и без обавештења, ти заборављаш која смо ми служба, укори га Гвозден, Стварно, рече Зафир, Потпуно сам сметнуо с ума, Е сад ћеш запамтити за цео живот, одврати му његов шеф, невоља је што ће Председник прво њега узети на одговорност а после долазе потчињени, али по утврђеном правилу, потчињени узимају кривицу старешине на себе, начелник Гвозден може бити крив пред Председником што има неспособног заменика али иначе он сам никако не може бити крив, Зафир је то знао, али и он је имао потчињене општинске начелнике Служ-бе, према томе, начелник у тој општини мора преузети кривицу на себе, зато је заменик За-фир био смирен, битно је знати како систем

функционише, а то што ће страдати неко недужан нема везе, на крају крајева, зашто је тај крајњи, последњи, дозволио да до овога дође, зашто је дозволио да буде недужан, Председник је на пречац одлучио да иде у тај лов, пре тога се често распитивао о Капиталцу, питао је директно управника Ловишта, ја сам пренео председнику општине Глоговцу да Председник долази и да све организује, онда је Председник рекао да ће каснити али нека ловци почну своје активности, нека га не чекају, придружиће им се у току лова, нисам рекао да одстреле Председниковог Капиталца, нису ваљда толико глупи, и ето, видите до чега је дошло, заврши генералмајор своју јадиковку, Гвозден је ћутао, само му је рука дрхтала кад је спустио слушалицу, Е, до мога, рече, Горе је него што сам мислио, не зна се чак ни починилац јер онда би било лакше, знало би се на кога ће Председник да истражи бес, Зафир на ово не рече ништа, чекао је шта ће његов шеф предузети и какве му задатке дати, Сачекајмо мало да вест „одлежи“, да се Председник смири јер сад му не треба излазити пред очи, рече свом заменику, наставили су да прегледају доставе и досијее, није се јављао ни генералмајор Мојсило, изгледа да је и он мислио да сачека да време учини своје, дотле ће можда искрснути неко решење, али ни чекање није могло да се одужи бесконачно, пред Председника се морало изићи, Дођите, Он зна, јави се генералмајор Мојсило, није рекао ништа више, претпоставили су да Председник

бесни али се и смирује, у три поподне стигоше у Резиденцију, Он плаче, рече Мојсило, Он неутешно плаче, у салу за пријеме уђоше Гвозден и генералмајор, пред Зафиром се испречи капетан Огњен Пасјановић са аутоматом на грудима, био је званичан као да Зафира досад никада није видео, Зафир отрпе понижење јер је проценио да је то за њега повољније, нека га будала, нека се прави важан, скупља он и о том капетанчићу податке, после пола сата Гвозден и Мојсило изађоше у пратњи Председника, били су црвени у лицу по чему се могло закључити да су претрпели жестоке критике, Председник је непрекидно плакао, Ово је посао за тебе Месаревићу, рече, Гвозден и Мојсило падоше пред његове ноге и заклеше се на вечну верност, починилац ће бити пронађен и примерно кажњен, Гвозден и Зафир вратише се у кабинет да наставе посао, Ево ти па читај, рече Гвозден свом заменику, И обавезно смисли како ћеш уловити зликовца, остварило се баш како је Зафир предвиђао, главни терет пао је на њега, Е нећеш, рече кад је Гвозден изашао, неко други ће обавити посао уместо мене, неко кога је он задужио али за сад није знао ко је тај, надао се да ће наићи на неки траг, да ће га тај траг одвести до починиоца, али сви су пажљиво заобилазили „врућу тему“, Па ко су ови људи, питао се гласно Зафир, Шта они уопште мисле, пажљиво је прочитао сваку доставу, већ је зашао дубоко у ноћ, курир је улазио и излазио, сан је мамио заменика начелника Тајне службе,

одвлачио га у вирове и брзаке, тамо где нема папира ни задимљених просторија, али брдо папира је расло као и број попијених шољица кафе, Зафир је полако склапао слику те општине где је Председник требало да оде, није хтео ни име да јој помене, Грдан Мраковић је писао: „Друже Месаревићу, јављам вам да је ситуација у овој општини тешка, на одговорне функције постављени су неспособни и неодговорни људи, сарадња је никаква, мене посебно заобилазе, знам да сам и на ваш предлог постављен на функцију координатора општинских служби, али каква вајда од тога и корист за нашу Службу кад је комуникација међу челним људима слаба и само гледају како један другом да подметну ногу, за мене кажу: лезилебовић, како да не полудим, сигурно питате ко је одстрелио Капиталца, не знам, пуцали су тог јутра сви као полудели, чекали су Председника, чекали, и кад је чопор паса појурио крдо, прорадиле су пушке, моја оцена је да су потсвесно пркосили Председнику, Е кад се Капиталац чува за тебе, као да су говорили, можемо и ми да га одстрелимо, и одстрелили, одстрелили су Председниковог љубимца, срце ми се цепа на помисао какву је жалост претрпео Председник кад је сазнао, ево као и ви и цела земља, и ја, неутешно плачемо, али сазнаћемо име зликовца, а онда, по кратком поступку, бол Председникова биће темељно освећена, у потпису: Грдан Мраковић, Зафир одложи дојаву и подвуче две речи „ не знам“, Море знаш ти, него чуваш себе,

рече гласно, узео другу и поче да чита, Радош Стиковић, партијски секретар је писао: „Друже Месаревићу, испред Партије кратко и јасно, Партија је увек стојала на бранику нашег система и Председника лично, сваки члан зна: наш Председник је наша највећа вредност, Капиталац је одстрељен, али који Капиталац, сме ли неко да се дрзне да Председниковог Капиталца одстрели, све су то питања на која Партија недвосмислено одговара: не, не, и не, као веома близак вашој и нашој Служби могу да тврдим: упркос извесног комешања, ситуација је под контролом, ако ви мислите да је потребно, партијски рад се може и појачати: седнице свако вече, темељна прорада Председникових сабраних дела од којих сте нека и ви писали, и ако могу да кажем, стилски врло успешно, а онда могу доћи и дежурства, прво у установама, затим патроле а онда и забрана окупљања, кажем, све може у интересу система и Партије, у том смислу, пружићу вам пуну подршку, испред општинског комитета, изражавам саучешће и бол због Председниковог бола, ко се дрзнуо да створи ову ситуацију, биће ухваћен и дебело кажњен, понављам моју приврженост вашим напорима да се ствари разјасне и доведу у ред, ускоро ће све бити јасно“, Тако значи, рече гласно Зафир, Све около а ништа конкретно, знао је те општинске кадровике који сањају само о напредовању и мрзео их је као што се сличан мрзи и настоји од њега да се дистанцира, али не

може, притиска га нешто тешко и потмуло, нешто што не може да дефинише и раскине стеге које га даве, зато је одагнао јеретичку мисао која му је била на уму и наставио даље да претуре по доставама, чудно није изостао ни Душан Глоговац, председник општине, он је Месаревићу писао: „Друже Месаревићу, ударнички и са великим радним еланом испуњавамо постављене задатке и свој део Плана развоја земље, за другим општинама не заостајемо, чак смо испредњачили у остваривању кредита и започели три нова објекта где ћемо запослити више стотина радника, јер брига за раднике наша је највећа брига, само, некако су невидљиви, никако да их окупимо, на платном списку су сви а у погонима тек понеки, зато смо увели стимулације: ко ради месец дана без закашњења, недељу дана иде на заслужени одмор, наравно, то прво важи за руководећи кадар, јер и они се рачунају у раднике а заправо не раде ништа, чудно, производња се, упркос тим тешкоћама одвија сама од себе, а испорука робе више не касни три него само месец дана, замислите молим вас, тај напредак, на жалост, штампа мало пише о нашим успесима, а њихова подршка је увек добродошла, кад би све ишло глатко, где би нам био крај, зато морам, мада нерадо, да поменем начелника милиције, то јест наше Службе друга Д. Јовића, сарадња са њим је слаба, као што знате, код нас се десио случај одстрела Председниковог Капиталца, али ко је то урадио, Д. Јовић, изгледа, није спо-

собан да истражи, ту се створила збрка, шире се разне гласине а све због неспособности поменутог, друге пропусте нећу да набрајам, али молим вас, не може таква особа да долази на посао у алкохолисаном стању, кажу, почео је да разговара са непостојећим лицима, хоћу рећи утварама, чак је и животиње претворио у разумна бића, мислим да је у његовом случају лекарска интервенција неопходна, ипак, његов прави радни подвиг, јер он има и сјајних тренутака, десио се када је све књиге из градске библиотеке које не говоре о Председнику, преселио у подрум зграде милиције, још је показао и изузетну будност јер је против писаца из прошлих времена који говоре о прошлим системима поднео кривичне пријаве, ето, таква је ситуација у нашој општини: убитачно радна, наставићемо до коначне победе, у потпису: Д. Глоговац, председник“, Зафир одложи пријаву и гласно рече: Шта тај човек мисли, да ми баш ништа не знамо, и како само вешто напада и брани свог противника, тактика, нема шта, затим узе наредну пријаву, протрља очи, било је јутро, очито је сат-два и одспавао, али то је одмах и заборавио, нема времена заменик начелника Тајне службе да памти ситнице, Д. Јовић је писао: „Друже Гвоздене Месаревићу, заштитнику и старатељу мој, морам одмах да се пожалим, у даноноћним борбама са отвореним и прикривеним непријатељима нашег Председника одолевам храбро, спреман сваког тренутка да дам и последњи атом своје снаге, да ми не

стварају извесне сметње, пре свега игнорантски однос према мојим напорима и потчињенима који су ми додељени, и то од стране председника општине Глоговца који би требало да ми буде десна рука, успеси би били већи, поменути пак, сваки тренутак користи да покаже како је изнад мене и Службе, другим речима, осилио се потпуно, он влада као турски ага у овој општини, људи, чим приметите његов црвени мантил за кишу, замичу за први ћошак да избегну невољу, председник Душан Глоговац пак, самом својом појавом је невоља, а како само лаже: за све што не ваља криви мене и Службу, те то је пропустио Д. Јовић, те ово није урадио Д. Јовић, и тако, све Д. Јовић, чак је и појаву олује која се пре извесног времена десила приписао небудности Службе и Д. Јовића лично, терао нас је да копамо и завиримо у сваку пећину како бисмо открили откуд ветар дува и омета производњу у фабрици машина и градњу фабрике воћа, па је још на мене нахушкао и друге функционере, кажем, створио ми је неподношљиву ситуацију, па му је и то било мало, него је пронео гласину да сам непозван учествовао у лову припремљеном за друга Председника, Једног, Вечног, Величанственог, зато вас питам, како сам ја то смео без ваше дозволе, да сам посматрао са стране, надгледао, за то ми није потребна дозвола, а они су учествовали, то је огромна разлика, тренутно радимо на утврђивању одстрела Капиталца, односно виновника тог злочина, испитујемо једног еле-

мента, управник Ловишта Драгутин Гута Чорбић можда зна, али ћути као заливен, ако пропева први ћете сазнати, зато моје саучешће због Председникове жалости и саучешће због ваше жалости а поводом Председникове жалости, ваш одани Д. Јовић“, Зафир, прочитавши ову доставу обухвати главу рукама, покушао је да трезвено мисли, утом је у кабинет ушао Гвозден Месаревић, превртао је и он неке папире, једна мисао је опсела Зафира, Јеси ли све прегледао, питао је његов шеф, Не, одговорио је, Убрзај, наредио је начелник Тајне службе, затим је отишао, а Зафир је остао да мисли о тим људима у некој општини у далекој недођији, Колико зависти, неподношљивости и инфериорности живи у њима, шта би било када би последња веза, оданост Председнику напросто пукла, рекао је то гласно и тргао се али непотребно јер се сетио да су кабинету „уши“ одсечене, Председник је вечан и неуништив, страх у тим људима толико је дубок да ће их увек држати на окупу, мрзеће се и помагати, ни један ни да наговести ко је одстрелио Председниковог Капиталца, а знали су сви, у то је Зафир био убеђен, његов задатак је био да их истера из тврђаве ћутања и на чистини, у просветљењу признања и кајања, подсети шта им је дужност ако мисле да остану на функцијама на којима су, задатак ни мало лак, претурао је ликове својих дужника који би могли да обаве тај посао уместо њега, начелник Гвозден Месаревић читао је Д. Јовићеву доставу, Ко ми је подмет-

нуо ову будалу за начелника милиције у тој општини, питао је, Ја, одговорио је Зафир, Како си могао, Пре тога сте га наградили, одговорио је, Истина, није интеллигентан, једва је завршио почетни курс за иследника и то са двојком, али је одан и веран, интеллигентни могу да буду опасни јер размишљају, рече, То је тачно, сложи се његов шеф, А друго, настави Зафир, Он је за светску културу, посебно књижевност, урадио нешто по чему ће бити памћен и слављен, очистио је библиотеке од штетних књига и оставио само оне о Председнику, на пример, „Председник и речне притоке“, „Председников допринос опстанку птица селица“, „Председник и шумско растиње“ и да не набрајам више јер списак обухвата двеста страна наслова и биће штампана посебна књига, заврши Зафир, Видиш, за те његове заслуге нисам знао, покајнички рече Гвозден, Он је, додаде Зафир, Целе ноћи ислеђивао неког елемента који се стално прерушавао, час је био зарастао у вишедневну небријану браду, час је личио на Председника Капиталца, на крају је био Председник и коначно, он је почео да ислеђује Д. Јовића, да би дошао до непобитног закључка: Председник је одстрелио самог себе, Д. Јовић је све записнике проследио нашој Служби, редом, како је истрага вођена, писао је у првом лицу, с правом иначе, јер је он све то доживео, ево, то је тај материјал, рече Зафир и пакет уредно сложених записника стави шефу на сто.

ИСЛЕДНИК

*А кад им он ово говораше,
почеше књижевници и фарисеји
врло наваљивати к њему
не би ли што уловили из уста
његовијех да га окриве.*

По Луки, гл. 11. стх. 53. 54.

Седео сам за столом мог кабинета, седео и само мислио, глава подупрта десном руком често ми је падала у нешто зелено и смрдљиво па сам морао да је подупирем, преда мном је био ухапшеник, стона лампа је осветљавала његово лице зарасло у небријану браду, на столу је био папир, а ја сам и даље подупирао отежалу главу, седео и само мислио, Добро, да почнемо, чуо сам свој глас из неке даљине, Име и презиме, Капиталац Капиталац, Место рођења, Висораван изван града, Име оца, Капиталац, Потпиши, рекао сам и пружио му записник, његови прсти личили су на папке, ипак, успео је да се потпише, затим је згужвао свој примерак и почео да га жваће, ставио сам оригинал у архиву а трећи примерак задржао за себе, Добро грађанине, рекао сам, напомињем да је ово редован поступак, све легално и по правилима

Службе, само пази, ми нисмо наивни, податке о теби већ имамо, немој да ти неки одговор нашкоди, Зашто сам оптужен, упитао је, За најтеже дело, рекао сам, За издају Председника, У чему је моја издаја, питао је, Знаш ти добро, не прави се луд, требало је да будеш на одређеном месту и да га чекаш, Био сам гоњен, морао сам да бежим, Знам, али то те не оправдава, затим сам му додао записник, Потпиши, посматрао сам његово лице обасјано јаком светлошћу, гледао га из полумрака како се удаљава и опет враћа па сам једва успео да га зауставим, потписао је записник, ставио у уста и наставио да жваће, Добро грађанине, рекао сам, Морам да те упозорим, уништавање докумената такође је кривично дело, није логично а није ни културно, логика и васпитање ти нису јача страна, а ти се не трудиш да ту слабост исправиш, но сад свеједно, ми морамо даље да водимо истражни поступак, као што видиш, ми нисмо онакви како о нама причају, напротив, фини смо и отмени људи, рекао бих чак: добри, посебно ја, начелник и главни иследник Д. Јовић, да, то треба да имаш на уму и да не злоупотребиш, јер понекад, кад смо сигурни да нас ухапшеник лаже, знамо да побеснимо а то је за поменутог лоше, но ипак, шта је нека поломљена вилица, разбијена глава, сломљена нога или рука према добру које искрено признање доноси, признао сам, као да каже ухапшеник, какво олакшање, и нема везе што ће ме стрељати, а тек ми, каква радост што је наша доброта дала

жељени резултат, зато ти саветујем, признај, олакшај и себи и нама да не губимо драгоцену време, у противном, сам ћеш бити крив за оно што може да се деси, изговорио сам све то у најбољој намери и додао записник, он га је згужвао, ставио у уста и наставио да жваће, посматрао сам га пажљиво да ми неки детаљ, важан за истрагу, не промакне и однекуд ми поста симпатична та твргоглавост, али сам покајнички сместа одбацио ту мисао и по ко зна који пут заклео се на верност Служби и Председнику, било је очито, морао сам да смислим нов приступ ислеђењу како бих дошао до жељеног циља, начина има много и сви су детаљно разрађени, ипак, нешто је недостајало а ја нисам знао шта, сувише званичан поступак понекад је непродуктиван, нешто мекши приступ може допрети до тајних врата иза којих се ухапшеник крије, Видиш друже, с муком сам изговорио те речи, У мом кабинету је све сређено, у овој витрини је све што може да се презалогаци и попије, у доњем делу су списи и записници, ту пропуста не сме да буде, зато и ти треба тако да се понашаш а то значи одговорно и уредно, тако ћемо уштедети време а то је и наша дужност према Председнику, јер док ми овако разговарамо, Он ради, смишља начин како да нам живот учини бољим, да, он сада ради, а ти изврдаваш једну малу жртву, мало признање, не могу да схватим, ако си грађанин или јелен ове земље, па макар био и Капиталац, толику себичност, толику ускогрудост, толику

тврдоглавост, признај коме припадаш, дрекнуо сам и прислонио му пиштољ на чело, Николе, одвратио је а замишљени поглед није му се скинуо са лица, видео сам да је мој препад пропао па сам му потурио записник да га потпише, очито, био је тврђи камен него што сам мислио, нека нова школа агената мени потпуно непозната, зато сам жарко зажелео да га по сваку цену разоткријем, опет сам, за сваки случај, погледао све записнике са стрепњом да ми се у истражном поступку није поткрала нека омашка која ме спречава да донесем коначан закључак и окончам случај, ухапшеник је изјавио да се зове Капиталац Капиталац, имао је рогове, али већ у следећем тренутку личио је на човека зараслог у вишедневну небријану браду, ту несавесност никако нисам могао да разумем, мућкао сам главом али решење нисам нашао, знао сам добро: кад се наиђе на такав случај, треба понављати правила Службе и тако крепити свој дух: прво, сумња истражника у ухапшеникове изјаве први је корак ка његовом признању, друго, одбијање предложеног признања већ је доказ и основа за покретање поступка, треће, предложено признање самим предлогом је правоснажно јер долази од Службе а она никада не греши, ухапшеник треба само да каже: крив сам, издао сам Председника, после тога могу се предузети наредне радње, изрицање казне и њено извршење, а она је увек, као што се зна иста: смрт, све то, добро сам знао па сам наставио истрагу са још већим жаром и

у ходу исправио грешку, очито, нисам смео да му претим, чак ни да повисим тон, још више се повукао у себе и постао недодирљив, као да га не интересује шта се с њим догађа, нити како ће изаћи читав из овог окршаја, зато сам наставио благо, најблаже што сам могао, сигуран да ћу наћи напуклину и сломити његов отпор, Синко, рекао сам и од те речи осетио муку у стомаку, Зар не видиш да је твоје одбијање да даш пуне одговоре узалудно, ћутање ничему не води, само погоршава твој положај, искрено речено: никакав, ти си паметан, витак младић или јелен, зашто узалуд уништаваш живот, стално се претвараш, час си човек, час јелен, никако да откријеш своје право лице, али ја ћу утврдити ко си, упамти, Д. Јовићу још нико није умакао, па ако си човек, тешко теби, устрелићу те одмах, ту, на столици, и право да ти кажем, то би ми највише одговарало, за такво дело следи лична захвалност Председника, орден народног хероја, ту, на моје груди, а у будућности, име улице и споменик месног вајара да се моја заслуга памти кроз све векове, рекао сам му све то да зна с ким има посла и лупио у груди тако снажно да сам пао са столице али се одмах и подигао да не примети моју слабост која ме је нагло обузела, Али, наставио сам, Ти се држиш другог исказа, Капиталац па Капиталац, и ја те потпуно разумем, то је сигурнија позиција за тебе, јер ко сме да одстрели Председниковог Капиталца сем Председника, само, нешто не могу да схватим, твоје одсуство осећања за

жртву, а не жртвујеш се за неког тамо локалног моћника, него за Председника, да, за Председника, Зашто је потребно да се жртвујем, упитао је, Зато, рекох му, Што на жртви све почива, за Председника сви морају да се жртвују, а пре свега животиње, затим људи, коначно, за Председника мора да се жртвује и сам Председник, јер, понављам, на жртви је све, она је темељ нашег друштва, зато сам искрено запањен како те твоји васпитачи нису томе научили, ти мислиш, моја је Висораван, слободан сам, могу да радим шта хоћу, а ја ти кажем, мало сутра, Висораван је државна а држава је Председник, знаш ли ти колико је уложено у тебе да би био то што јеси, не само Висораван него и читава околина била ти је на располагању, брстио си, пасео, черупао државу, бринули су о теби најбољи стручњаци, чак и сам Председник, а то кошта, још како кошта, па ти је и то било мало, него си, сазнао сам из поузданих извора, силазио и у град, шетао слободно, изазивао, дакле, шта то све значи, зашто не испуниш свој задатак, као да је то нешто, изађеш лепо пред Председника и он те одстрели, то је чак, ако се сагледају све околности, најлакша ствар, неколико рупа по телу, овде-онде, једна у слабину, друга у ногу, трећа у дебело месо, све у свему – ништа, још ако узмеш у обзир да је Председник лаке руке, онда си и на добитку, јер, замисли да те мрцвари неки локални чиновничкић, та сви они желе да личе на Председника, живе од опонашања, а сви су смрад, то ти ја гарантујем

јер их најбоље знам, а знаш бога ми и ти, један те погодио у ногу, а после, после тог Радосног догађаја, како ми зовемо незванични Председников долазак, зна се шта теби следује, свечана сахрана, тачније вечера, почасно место у Председниковом маузолеју јер он никад не може да умре и воли да сви његови поданици, а посебно животиње, буду поред њега, кажем ти, можемо сви ми да помремо, али он никад јер је тако одлучио, затим, следеће је још лепше: комеморативна седница и предлог да се прометна Железничка улица назове Капиталац Капиталац, замисли, твоја биста, возови пролазе а свет врви око ње, па почетком пролећа обавезно полагање венца, хор ђака са црвеним марамама око врата, испред рецитатори, пригодан говор неког Председниковог потрчка, будућег директора неког предузећа пред стечајем, па промоција књиге о лову и шумској привреди, на корицама твоја слика, па значке с твојим ликом, каква слава коју ни сањао ниси, Да, потврдио је, Само ту има једна мала грешка, Која, упитао сам, Ништа од тога ја нећу моћи да видим, чак ни да попасем цвеће испред моје бисте, Зашто, упитао сам, Па зато што ћу бити одстрељен, Да, сложио сам се, То ми је, видиш, промакло, али ништа не брини, покушао сам да исправим грешку, Слава остаје, твоји потомци ће имати вишеструке користи од тога, Које, зарежао је, Да их таманите и украшавате трпезе државних буздована и лезилебовића њиховим месом, и то зашто, за оно мало жилаве

травуљине и кржљавог жбуња, сваки залогај ја и моја радна јединица крваво плаћамо, хвала лепо и теби и твом Председнику, Слушај ти, зарежао сам и ја, Пази како се изражаваш, моја овлашћења су велика, него, покушао сам помирљивим тоном, Хајде да разговарамо као људи, хоћу да кажем као животиње, мирно, сталожено, решење мора проистећи из дијалога, па уз добро расположење и да се помиримо, јер да није ове идиотске ситуације и још горег општинског руководства, ми бисмо могли бити и одлични пријатељи, истина, ја не пасем траву али бих могао да пробам, ти не једеш месо јелена али би могао да пробаш, занимљиво, шта кажеш на то, Ништа, одбрусио је, Нема помирења између мог страдалничког народа и незаситог људског соја, посебно ако за то тражиш признање, и ко је, молим те, на вишем ступњу развоја, хоћу рећи: хуманији, ми што пасемо траву и брстимо жбуње, или ви што нас убијате, печете и уживате у ждрању, Па зато и хоћу твоје пријатељство, покушао сам да стишам његов гнев, Зато хоћу помирење, јер, имам ја доста података и о теби и о твојима, напоменуо сам на почетку да Служба увек све зна, али нисам хтео из увиђавности да их износим, сматрам ако се истрага повољно оконча, зашто да разгласим неугодне, компромитујуће податке о теби које и у твом свету могу да ти нашкоде, зато, боље да се прво ми договоримо, а наши подређени, ако баш хоће да гину, нека гину, Које податке убицо, упитао је, Па сад, баш кад

си запео, нека ти буде, зар не живиш у крду и имаш неколико љубавница, као неки директори или посланици на пример, за многоженство се одговара драги мој, то је преступ још какав, хтео сам да наставим са набрајањем његових пропуста, посебно као руководиоца, али ми се заврте у глави, таваница поче да се љуља, сто никако није хтео стабилно да стоји, Потпиши записник и најзад се одлучи шта си, рекао сам, Па да идемо даље, Шта теби највише одговара, упитао је, Капиталац, пошто смо другари, као животиња могао бих да пасем, а баш имам жељу да пробам, Добро, каже, Кад је тако, нека ти буде, али пре тога да рашчистимо, јесам ли жртва или својина Председникова, Ти одлучи, рекао сам и пријатељски махнуо руком, Добро, само пази: последице могу бити непријатне по тебе, Вози, рекао сам, време пролази, не одуговлачи, Ако сам жртва, онда сам слободан па не морам да испуњавам никакве задатке и Председник нема шта од мене да тражи, Добро, потврдио сам, То се по себи разуме, Али ако сам својина, наставио је, Онда нисам крив, на Председнику је да ме одстрели кад хоће, Пази, то нисам запазио, ако је тако, онда отпада истрага и ми мирно можемо на одмор, само, мућнуо сам главом, у нашем систему нема приватне својине, замисли да у свакој општини постоји Председников Капиталац, па то су стотине животиња, наш Председник би био један од најбогатијих људи на свету, Па шта мислиш, да ли јесте, погледао ме је некако весело да ми

се следила крв у жилама, Видиш, у свакој општини он има неког Капиталца, то је најбоља роба, општинске удворице чувају их за њега, ситнеж препуштају регионалним и локалним моћницима, морају и они нешто да добију, а те ситне душе задовољне су и са малим јер за боље и нису, знају они где им је место, тамо, на зачељу, одмах иза Председникових гонича паса, заћутао је и погледао ме замишљено, Него, нешто ме друго мучи, откуд Капиталац, није то само због задовољства, не, никако, основа речи капиталац је капитал, ац је наставак и јавља се у многим речима, није ли то за систем у коме нема приватне својине а једнакост је начело, мало неприродно, изговорио је све то и мангупски ми намигнуо, одједном сам схватио шта смера и сместа истерао маглу из главе, преда мном се отвори јама, дубока, бездна, Доста, викнуо сам, Не падам ја на те провокације, Али си посумњао, јеси,јеси, устао је и пошао к мени гужвајући записник кога је у трену потписао и почео да жваће, његово лице поче да добија чудне облике, као да је сишло са слике на зиду, благ, покровитељски смешак искриви се у гримасу раздирућег беса, устао сам са столице и пошао ка месту где је он до малопре седео и само ми одјекну у ушима: тако ти мене чуваш, стоко једна, нема сумње, био је то Он, Он, или једна од његових појава, уживао је у мом страху и погледом терао да све признам, Шта се чудиш, ако сам ја Капиталац и припадам Њему, онда сам исто што и Он, то се слаже, то је исто,

па зар си могао помислити да Он незванично долази у неку забит да би решавао локалне проблеме и помагао развој неког краја, Он мене тражи, мене, мене, ја сам главни, ја сам разлог његовог доласка, а ти и они идиоти што пуцаше на мене, ви сте статисти, споредна лица, али не обавезно неопходна, без вас се може, заменљиви сте, и по природи ствари, непоуздани, Али смо одани Председнику, односно, теби, покушао сам да противречим, Па шта да је и тако, успротивио се, И пас је одан, па је ипак пас, него ме нешто друго мучи, али не могу да формулишем, рече, лице му доби замишљен израз а поглед одлута у даљину, његовим очима видео сам будућност као на длану, од тог блеска умало не ослепех и схватих сву дубину и тежину генијалности, спопаде ме мучнина и с муком се уздржах да поново не повраћам, Да ли могу ја да ти помогнем, да ти мало олакшам, покушао сам да скренем пажњу на себе, Ти, рече презриво, с твојим пилећим мозгом, Шта те онда мучи, усудих се да упитам, То, како ви, цело општинско руководство, рецимо руководиоци стада, не можете без Председника, ја сам вам стално у памети а издајете ме сваки час, мислим да је то питање над питањима, а ето, ни ја са својом толиком памећу не могу да одговорим, Па има времена, покушао сам да га утешим, Дружићемо се, разговарати, можда искрсне решење, Не, не лупај, упозори ме и заузео званичан став, Није ли то урођено проклетство људског рода да има предводника, потајно признање сопствене не-

способности и ништавности, подло одбијање одговорности за своје поступке, па ако је тако, онда ти људи ништа друго и не заслужују, остаје пуко извршавање задатака, изговорио је то и загледао се у мене, Дедер, прво да видимо како стоји ствар с тобом, мислим да си у Служби био и похваљен за ревност, да си опустошио градску библиотеку, пренео све књиге које не говоре лепо о мени у подрум Службе а оставио само оне о Председнику, правилно, правилно, нека читаоци мисле само о мени и изучавају моја дела, мислим, моје говоре, које су писали моји сарадници, сви начитанији од мене, али углавном неписмени, да, то су моја сабрана дела која су ми они написали, него да не дужим, почнимо истражни поступак, Како, то је немогуће, ја сам проверен, поуздан, ја тебе саслушавам, покушао сам да га одвратим од погубне намере, Могуће је, могуће, само ти слушај и одговарај, ставио је наочаре на врх носа, хартију и оловку испред себе и загледао се у мене, његова старост није се могла сакрити иако се кочоперио да изгледа бодар, био је један од оних старих људи на које би се свако сажалио, али њему никога није било жао, напротив, многи су заувек запамтили његов бес и освету, Име и презиме, упита, Д. Јовић, начелник милиције, иследник, Место рођења, Не знам, било које, свако и ниједно у овој забити, одговорио сам, Де, не прави се луд, наљути се, напомињем грађанине, да је ово истражни поступак, све по правилима Службе, сваки твој

одговор је заведен, рече, затим ми тутну записник, Потпиши, потписао сам, згужвао и почео да жваћем, Тако дакле, већ дуже времена уништаваш државну имовину и поткопаваш систем, али упамти: изаћи ће ти то на нос, знаш ли зашто си оптужен, упита, Немам појма, одговорио сам, Ово је мој кабинет, ја ту радим годинама, спроводим закон, а закон је само један: заштита Председника, Да није обрнуто, упита и зашкиљи очима, Није, одрекох, Заштита Председника је на првом месту, онда система, па државе, а народа на последњем, Зашто, ваљда је народ на првом, успротиви се, Ех, то пише, али у пракси је друго, усталом, сасвим исправно, народа има колико хоћеш, а да га нема, може се лако увести из друге државе, па чак и заменити, са системом и државом је другачије, посебно са системом, не може се лако заменити, али Председник баш никако, Он је један, вечан и незаменљив, то си морао да научиш, прошао си све провере, али видиш, узалуд, Па добро, зашто сам оптужен, упитао сам, За најтеже дело, за издају Председника, шта кажеш на то, изговорио је те речи брзо и тако силовито као да пуца у мене и разрогачених очију одмеравао њихово дејство, како је оптужба била тешка, најтежа што може бити, остао сам хладан, као да није ни изговорена, стари сам ја лисац, можда најбољи иследник у класи да би ме он тако лако заплашио, Добро, у чему је моја издаја, упитао сам, До малопре сам вршио своју дужност, не спавам ноћима, саслу-

шавам такве издајнике као што си ти, а сад, гле чуда, ти испитујеш мене, ко ти је дозволио да се играш с таквим органом државе и Председника као што је Служба чији сам ја одани и ревносни чиновник, упитао сам, Доста, викнуо је и лупио шаком о сто, Заборављаш ко сам ја, извукао је пиштољ из фијоке и прислонио ми цев на чело, чуддио сам се како је успео да папком држи окидач, Видиш, рекао је, Мени ништа није немогуће зато што сам ја Председников Капиталац, а то је исто што и Председник, затим је поћутао па наставио тишим гласом, А што се тиче издаје Председника за коју си оптужен, она је многострука и иде у дубину и ширину, Наведи бар једну, инсистирао сам, Ех, једну, има их толико да не бих могао да их набројим до сутра, Него признај да си издајник па да попричамо о нечем другом, да се мало дружимо, шта велиш на то, а ако си баш запео, настави пошто сам ја тврдоглаво ћутао, Ето, баш то одбијање пружене руке највишег органа, јер знаш, код нас нема мрдања, а искрено признање и кајање су чак повластица, највећем броју ухапшеника ми не излазимо у сусрет, оптужен си, онда си и крив, то је правило, с тим си упознат, зашто да губимо време на појединости, Али те ситнице, покушао сам да противречим, Често открију невиност, Мало сутра, наљутио се, Ко је овде крив је, и ту лека нема, ето, ти упорно питаш у чему је твоја издаја, уништаваш државну имовину, посао обављаш лоше, пијеш за време радног времена, подао си и свиреп према испитаници-

ма, развратан и прљав, не обезбеђујеш претпостављене, хоћеш још, упитао је нагло, Доста, викнуо сам, Све су то лажи, а знам и из које „кухиње“ долазе, то ме оне општинске удворице потказују, хтели би да радим како они кажу, али ја слушам само Службу и Председника, Да је тако, успротиви се, Не би ти сада седео на место оптуженика, него, шта се ту може, признај кривицу па да се провеселимо, неки забачен хотелчић, или још боље, једна од мојих резиденција, па музика, па певаљка на столу, а, шта кажеш, Не долази у обзир, оштро сам одрекао, На дужности се не веселим, нити пијем, казао сам ти да су то нечасне оптужбе полтрона, они желе да униште најбољег Председничког истражника, него, стално се питам, зашто ти је потребно моје признање, кад ти знаш више од мене, чак и оно што ја треба да сазнам, Најзад си схватио, рече одушевљено, Браво, идемо ка циљу, Јер, ако ја признам издају, руши се цела зграда Службе, изговорио сам брзо и загледао се у њега, ћутао је, размишљао, Жртва, упитао сам, То може да користи и има смисла, ћутао је и даље замишљено, пуштао ме да се пржим на тихој ватри, Јер, ако ја признам издају, наставио сам, Онда је то и издаја Службе чији сам део, а како је она део Председника, онда је то и издаја Председникова, Доста, стоко једна, како смеш да посумњаш у Председника и још да је шпијун, повикао је, Сад видим, рекао сам разочарано, Како ни теоретски не могу да признам па да сам и жртва а камоли издајник, ћутао је неко време

после тих мојих речи и посматрао ме, неодлучан шта да предузме нити како да оспори моје разлоге, изгледа да је упао у замку коју је за мене припремао и сад је настојао да изговорено оспори, Не, рече, То нема везе, један отпадник у Служби, иако су у њој сви савршени, мора да постоји и изузетак, да, то је истина, како би иначе правило било правило да нема изузетка, лице му обасја нека светлост, као да је открио нови континент или формулу за добијање злата, а онда нагло потамне и намршти се, А Председника да ниси дирнуо, ти издајнику и шпијуну, него потпиши признање, ово ти је последња прилика да те часно стрељамо, А како то, упитао сам, Па лепо, онако како се то ради у цивилизованим земљама, одговорио је, Мислиш јавно, на тргу, за пример, Пази мудраца, рече, Па да о томе пишу све новине света, непријатељске према нашем систему, и да од тебе ништарије направе хероја, не друже мој, него у некој мрачној ноћи, на скровитом месту, па у влажну рупу, да ти се затре траг, На тај начин Служба ништа не добива, само губи добродетелног истражника, успротивио сам се, А, не иде то тако, у том случају Служба би заиста била на губитку, али ми нисмо од јуче, извешћемо то много елегантније и побрати признања, Како, питао сам, Тако, објавићемо да си пао у борби против групе убачених шпијуна који су поткопавали наш систем, шпијуне ћемо приписати некој земљи с којом смо у лошим односима, тако ћемо бити на двоструком добитку,

решићемо се тебе и још испасти борци против озлоглашених бандита, видиш шта је логика примењена у пракси, чудо, право чудо, а ти ћеш служити као пример, што је опет генијално примењена педагогија, то ће трајати неко време па ће те заборавити, море, неки ће одмах бити срећни што те нема, И тако ћу бити избрисан из памћења људи, рекао сам резигнирано, О, не одмах, јер, рекао сам, док нам буде потребно да буде тако, има да служиш Служби и кад те нема, а што се тиче твог лика што тебе највише брине, може нека сличица, пригодан програм уз полагање венца пред твоју бисту, рецитовање родољубивих песама локалних надрипесника на измишљеном месту где си кобајаги пао, име неке фабрике која ће ускоро под стечај и ништа више, ништа више, изговорио је то некако одсутно као да разговара са бившим човеком, губио се, тонуо у сан, али би брзо подупро руком рогату главу и наставио да ме посматра, За оно што треба да учиним, то је мало, скоро ништа, морао сам да противречим, Знао сам да нећеш пристати, знао сам да си незахвалан, али сам морао да покушам, рече, А друго, наставио сам, што се тиче логике и педагогије, не стоји никакo, не слаже се са чињеницама, Са чињеницама, викнуо је, Чињенице треба да се слажу са истином, а истина је оно што ми одредимо, то си ваљда научио, ћутао је извесно време и одмеравао ме уздуж и попреко, Чињенице кажеш, сад ћу ти показати чињенице па после причај шта хоћеш, подигао је задњу ногу обмотану

завојима, испод је сигурно била грозна рана јер је капала крв, а онда је, очито с болом, спустио на под, Чињенице, видиш шта су чињенице, питање је сад шта урадити с њима, Обелоданити, рекао сам, шта друго, И шта ће се тиме добити, Сазнаће се истина, одговорио сам, То је неоспорно, Каква истина, питао је одсутан, замишљен, И коме ће та истина користити, Па нама, Председнику, Шта ако није тако, шта ако из тога наши непријатељи закључе да ми не волимо Председника, као што видиш, ништа није неоспорно па ни сама чињеница да сам рањен у задњу ногу, Али боли те, храмљеш, то се не може порећи, Може, може, само ако има интереса и потребно је искористити у више сврхе, рекао је, нисам могао да докучим куда та његова питања воде, нити како ћу ја проћи, морао сам да закључим: паметан је као Председник, И да знаш, рекао је, прочитао је моју мисао од чега ме обузе ледена дрхтавица па сам почео зубима да цвокоћем, Де не драми, ово је само мала проба па да је изведемо, да ти покажем како чињенице могу бити спорне, овај завој није завој него обична хартија, црвенило које пробија обична је боја, а ја храмљем јер сам добар глумац и хоћу од тебе да сазнам оно што ми треба, Добро, шта ти треба, упитао сам, Ех, ситница, заиста ситница, али за мене битна, хтео бих да сазнам колико си ми привржен и да ли би за мене заиста дао живот, То је неоспорно, без двоумљења жртвоваћу се за тебе, Полако, промисли, бићеш уверљивији, Не, одрекао сам,

Председник је за мене све, И дао би за њега живот, Да, без размишљања, потврдио сам, Осмехнуо се загонетно, а онда упериио продоран поглед у мене, као рендгеном, посматрао је моје мисли, тражио ону скривену и мени самом непознату, налик разобличујућој светлости у којој лаж не пребива и која је цела истина, Добро, вероваћу ти, рекао је, Зар на поверењу не стоји цела наша Служба, само, поверићу ти се, непрекидно ме мучи једна слика, не да ми мира, не могу да спавам, прогони ме и дању и ноћу, Која слика, упитао сам, Видим човека, одлучног, амбициозног, већ је зашао у године, а ипак није добио оно што заслужује, или мисли да заслужује, и где чуда, спреман је на све, баш на све, сиромаштво га гони да стреми навише, али то није оправдање за суровост, издају, поквареност и безакоње које он свакодневно спроводи, незадовољан општинским руководством које га игнорише, у рану зору узео је свој чувени снајпер и кренуо у Председничково обезбеђење, видим га како скаче преко оних јаруга, како се пробија кроз шибље, вреба и ослушкује, осматра Висораван налик конференцијском столу пре него што ће седница почети, Сад ће, сад ће, говори полугласно, из даљине допире лавез паса и крдо предвођено Капиталцем у раној светлости дана већ се назире, Е нећеш, обраћа се невидљивом саговорнику, Без мог знања ништа се не дешава, и испали судбоносни хитац, у првом тренутку изненађење, а онда неносна бол, па навикнутост која не траје дуже

од неколико секунди, затим неминовно успоравање и Капиталца и целог крда, оне шугаве општинске џукеле сад су нађушиле крв, биће, биће нешто и за нас, макар само отпаци, као да кажу, јер њихови власници немају самилост и част, и не знају да мисле, и не желе да мисле, претерано су сујетни и алави, јер кад би знали да мисле не би радили све те гадости, и где онда него у шуму где стиже коначно изненађење, тај непознати човек, тај снајпериста, много је личио на тебе, мада сам га у магновењу видео само делић секунде, бол је била несносна, да није тог стрелца из потаје, жељног ловорика и славе, не би они мене стигли никад, али ти си био тај, издајник, потпиши изјаву да си издао Председника, изговорио је то све у једном даху, натерао ме да се нађем на прагу највећег открића, а онда је блеснула светлост, разобличујућа, моћна, светлост само за мене, у записнику је писало: ухапшеник је, после великог труда иследника признао издају Председника, узео сам записник и дописао: не признајем да сам издао Председника, потпис: Д. Јовић, иследник, папир сам згужвао и почео да жваћем, у прозору се видела светлост зоре, ухапшеника на столици с друге стране стола није било.

ПОГОДНО ЛИЦЕ

*А издајник његов
даде им знак говорећи:
кога целивам, онај је;
ухватите га и одведите
стражарно*

По Марку, гл. 14. стх. 45.

Заменик начелника Тајне службе Зафир Само Зафир, назван тако јер није хтео ни пред вишим органима да каже своје право име, позивајући се на Председника који је први дао пример скривања идентитета што је потчињенима послужило да иза неког звучног имена сакрију своју личност а своје начињене прљавштине припишу непостојећем лицу, седео је у кабинету и прегледао пристигле дојаве и извештаје са терена које су му слали припадници његове широко развијене доушничке мреже, спуштао се мрак а он већ два дана и ноћи није напуштао овај „мирнодопски бункер“ како је звао кабинет, типичан апаратчик вешто скривених амбиција, у чијим су рукама били конци власти и који није презао ни од чега, провидан ипак оштром оку посматрача: човек из сенке, који није угрожавао никог и

зато потребан сваком амбициозном, чији је мото био: најбољи је глуп надређени, начелник Гвозден Месаревић био је за њега ипак паметан, па је тражио начин да га уклони и помогне неког изразитог тупавка да заузме његово место с којим би манипулисао како му се прохте а он би остао вечити заменик, скривен а опасан, добио је јасан задатак од свог шефа да пронађе починиоца беспримерног злочина, човека који се усудио да одстрели Председниковог Капиталца и тако изазвао низ неугодних питања као што је питање приватне својине у систему који такву својину не признаје, који је дефинитвно раскинуо са израбљивачком прошлoшћу у којој је мањина експлоатисала већину и отворио питање човекове слободе за коју се гинуло али је несавесни и зли појединци и данас узурпирају, питања која задиру и у личност Председниково, мозгао је Зафир и тражио погодно лице које ће тог непознатог пронаћи и довести њему а он већ зна шта ће даље, а то значи, учиниће како њему буде одговарало, претурао је имена и лица по памети и напор је уродио плодом: лице је, као неопрезни регрут, истрчало пред старешину, оклевао је да одмах подигне слушалицу телефона, већ је увелико била ноћ, време кад су сведени рачуни протеклог дана а сан обара и најокорелије ноћобдије, сем њега, несаломивог Зафира и његове монструозне планове, истовремено километрима далеко, огромно тело моржа, заобљено са свих страна, припијало се уз изазовне обрине Лики, жене директора фа-

брике пољопривредних машина тренутно на сајму, а његова усамљена лепша половина морала је некако да надокнади оправдано одсуство мужа, уосталом, у последње време све ређе су били заједно, нека вечера, дочек страног госта, кратко летовање негде у иностранству, посета неком пријатељу, поред тога, обавезно: лепа гардероба, накит, па ипак, нешто је недостајало: блискост, жена је била у најбољим годинама када хормони не маре ни за накит ни за политику, и тако се поред ње, у огромном кревету као лађа, нашло то тело моржа, јер њене облине, заносне до лудила, тражиле су да их неко додирује, мази, гњечи, и нешто више од тога, тако су бар говорили и замишљали познаваоци градских прилика, међусобно и у пола гласа, док маљава рука моржа дебелих и кратких прстију клизи преко Ликиних облина, испитује конфигурацију бутина, коврцаве маље чаробног брега, благо заобљен трбух, налази пупак и пење се ка усеклини где чврсте, округле лопте чине долину погодну за разне лудорије овог љубавника већ увелико зашлог у године, али он се не предаје, сад ће своје истраживање привести крају и доказати да упорна борба против страног и унутрашњег непријатеља као и домаћих шпијуна, на бази исправне доктрине система и линије Партије која потиче од Председника мора победити, клизи полако и безболно, жена уздахне, на правом је путу, то је пресудно, мора да истраје, ако је Председник одлучио да буде вечан, он је од-

лучио да победи и тада, непредвиђен догађај: као за инат: звр, звр, телефон, Ко је измислио ту ђаволску справу будну и у ове ситне сате, пита се гласно, сад нема времена да мисли о томе, мора да одлучи: да се јави или искључи телефон, једном је то урадио, био је у кревету једне изузетне другарице, оставити је било би крајње неумесно, али та га увиђавност умало није стајала положаја, у последње време многи су уперили поглед у његову фотељу, а заштитника је све мање, зато, без двоумљења је подигао слушалицу, глас из даљине нагло га расани и постави у усправан положај, Лики виде како се сало моржа прели преко његовог трбуха а отежала рамена спустише још ниже, до малопре насмејан и ведар, тај човек сад поста смртно озбиљан, Лики је чула разговор и испричала га својој најповерљивијој другарици која њену тајну неће рећи ником ни за живу главу, мало је разумела али су градска оговарала домислила околности и осмислила причу „најповерљивије другарице“, Да, овде Петар Савић друже Зафире, чуо сам, одстрелили Председниковог Капиталца, брука наравно, неке мере сам већ предузео, јасно, недовољно, прихватам другарску критику и сместа крећем у акцију, „Рука му пође ка пиштољу, причала је Лики, Али се мучио да га задене за појас јер је био у кратким гаћама и оне су непрекидно спадале и откривале његову голотињу“, најзад се некако увуче у панталоне, огрну капут и нестале, мало затим пред Д. Враницким стојао је Душан Глоговац у

његовом чувеном кабинету налик на брод, ни мало уплашен, хладан, радно покретљив, имао је спреман одговор на свако питање свог непосредног надређеног на чију је фотељу отворено претендовао, У твојој општини друже Глоговац, чујем одстрелили Председниковог Капиталца, Добро сте чули, али без убедљивих података, друже Враницки, Какви сад „убедљиви подаци“ Глоговац, схваташ ли ти какав је злочин учињен, Сигурно да схватам, али мени су на одређене функције додељени људи од стране личности чије наређење нисам могао да одбијем иако сам знао да су ти људи неспособни да врше послове које те функције захтевају, Д. Враницки поскочи, инсинуација је била више него јасна, он је био тај који се трудио да у Глоговчево окружење уђу људи који су њему, Враницком, верни, Знаш шта друже Глоговац, амбиција је добра ствар али мора бити праћена талентом, како би ти управљао, рецимо, регионом кад немаш контролу над једном мање више безначајном општином, зато размисли добро и нађи тог дрзника који се усудио да дирне Председниково, без имена ми не долази, слободан си, рече и отпусти га, Враницком није било до расправе са Глоговцем, малопре, кад је чуо своје право име задрхтала му је рука, али није испустио телефонску слушалицу, само га је облио хладан зној, његово право име знао је само један човек: Зафир, и сигурно га није звао да га поздравим, него да затражи нешто тешко и велико, а управо је уживао у Ликином маштању:

како ће се развести од мужа, како ће опремити вилу на мору, коју он гради за њих, само за њих двоје, и како ће га она сваког дана усређивати како ниједна жена досад није усређила ниједног човека, све то била је само машта, Лики је била једна од оних жена којој муж дозвољава све како би напредовао у каријери, знао је и сад где му је жена, тај директор фабрике пољопривредних машина, чак је жену и охрабривао, она му је ту функцију и издејствовала преко Враницког, та друг Враницки је био њихов кућни пријатељ, каква част, али сад друг Враницки мора да прекине уживање, наређење му даје његов старешина из ратних дана Зафир, који га може одувати са положаја председника региона као ветар плеву, и он се одмах бацио на посао, овај задатак мора у потпуности извршити, зато је, ту пред њим, погнуте главе клечао Д. Јовић, а он, Враницки, скрштених руку на грудима, у пози источњачког бога стојао и гледао у његову главу, у већ проређену и седим праменовима прошарану косу, обузет носталгијом, евоцирао је слике из прошлих времена, био је то некад жустар младић, бујне, црне косе, спреман да изврши сваки задатак само да би у каријери напредовао, све је дозвољено само ако доноси успех, била је његова мисао водиља, Враницки га је тачно проценио и издејствовао да буде на функцији начелника Службе, да контролише Глоговца, али временом, тај послушни младић почео је да испољава неке особине које се Враницком нису допадале, Дуни, наредио му

је, Хвала Председнику, сад си трезан, рекао је пошто је омирисао дах Д. Јовића, Дакле, наста-вио је Враницки, Знаш ли зашто си тамо постављен, Кунем се, радим исправно друже Враницки, досије о Глоговцу већ има седамсто-тридесетосам страна, забележена је свака његова реч, чак и кад хвали Председника он ми је сумњив, некако то чини преко воље, а и његов црвени мантил само је камуфлажа, о кретању да и не говоримо, Добро, пустимо сад Глоговаца, реч је о теби, јављају да салећеш жене, па се чак бавиш и разним уценама, Лажу друже Враницки, желе да омаловаже Службу, али обрачунаћу се ја са њима, то вам гарантујем, Добро, каква је то свињарија учињена на твојој територији, ко је тај идиот који се усудио да одстрели Председничког Капиталца, Не знам, нисам учествовао у лову, Глоговац ме заобилази, Па шта си очекивао, да ти уручи свечани позив, Нисам имао дозволу, шта сам могао, Па зар ти очекујеш да ти неко да дозволу, чим си на тој функцији, твоје је да обезбедиш Председника и за то ти никаква дозвола није потребна, Враницки је заћутао, ћутао је и Д. Јовић, Ништа, препустићу те Глоговцу, ја са неспособним људима не могу да радим, Д. Јовић је устао, ухватио Враницког за руку, али је овај брзо истргао, Кунем се друже Враницки, не препуштајте ме том паразиту, наћи ћу тог зликовца што је дирнуо Председничко па макар не постојао, само ми дајте вашу заштиту, Враницки размисли, па рече: Само двадесет четири сата, и ни минут више, Д.

Јовић клекну, рукама дотаче под и идући уна-траг изађе, Враницки га је гледао тупо, без разумевања, раније, у неко друго време, и он је на сличан начин исказивао лојалност свом ратном другу Зафиру, сада старешини, слушао његова придиковања, Чудно је то Петре, говорио је друг Зафир, Како се ти „кидаш“ због тих људи, једеш своје живце, уместо да уживаш, па зашто смо се борили бога ти, Знаш, али ме мучи што никако не можемо да их усрећимо, рекао је Д. Враницки, Дакле, ти мислиш, не можемо да им учинимо никакво добро, био је упоран Зафир, Осећам, нису срећни, Шта тим људима онда фали, раде, једу, јуре жене, служе Председнику, они су са тим задовољни, Нису друже Зафире, нису, нека чамотиња их једе, као да су ударили главом у зид, друг Зафир је ћутао, одлутао у мислима некуд, Па шта, проговорио је, кад ми трпимо што су они несрећни, нека трпе и они, јер, кад би им дао и то „нешто“, то чиме би испунили празнину, опет би били незадовољни, зато, нека иду с милим богом, важно је да си ти задовољан, они су ништа, створени као ништа, и ништа ће и остати, Да, али зашто смо се ми борили и гинули, нисмо ваљда само за себе, противречио је Враницки, Нисмо, али ја добро знам ко су они, та маса, и нећу да се кидам, А Председник, како ли он гледа на то питање, Председник, верују они, Брине за њих, јер кад њега не би било, не би могли да поднесу сами себе, зато је Председник неопходан и вечан, А ми, шта смо ми у Председнико-

вим очима, Само нешто свеснији део те масе, њему користан, иначе можемо бити замењени сваког тренутка, зато, памет у главу, оно што недостаје тим људима, препусти другој вољи, уживај, рекао је и насмејао се, тај разговор запамтио је добро Враницки и често му се у мислима враћао, знао је да му Глоговац неће открити име кривца, знао је да то неће учинити ни његовштићеник и следник и начелник милиције Д. Јовић, зато му је дао двадесет и четири часа и подвукао „и ни минут више“, да га понизи и тако „откачи“, јер шта ће му „његов“ човек, неспособан и у кога нема поверења, опет, парадоксално, неки глас, чудан и нејасан, говорио му је да и Глоговац и Д. Јовић знају ко је одстрелио Капиталца, само неће да му кажу, из разноразних разлога, односи међу њима крајње су испреплетани и неразумљиви, Глоговац зна да Д. Јовић о њему има најдебљи досије из кога може извући одређени податак ако му, злу не требало, буде неопходан да себе заштити, Глоговац пак, код виших органа Д. Јовића може да представи у најгорем светлу, вешто и перфидно и прикаже га неспособним као што је и сада учинио, није га позвао у лов, а то је протумачено као начелникова неспособност у организовању обезбеђења Председника, па шта ће теже и горе од тога, они се мрзе, а опет, на неки имагинаран начин, чувају, са висине свог положаја, Враницки сагледава ту приземну логику: боље неспособан председник општине у шаца, у огромном досијеу промашаја, боље

глуп и амбициозан иследник и начелник милиције него да су обојица поштени и способни, јер онда би брзо „пукло“ и ствари се расчистиле, и уз помоћ правих закона, обојица би била тамо где им је место: у затвору, овако, успех и напредовање им не гину, мрзе се а чувају, како је то огавно, Д. Враницки од муке пљуну, може их „одувати“, то је решење, али шта ако на њихова места дођу поштени и способни, без иједне мрље у досијеу, они ће одувати њега, Враницког, ухваћен у замку, у порок лажи, реши да остави све како јесте, нека иду до ђавола, проклети тупавци, јер док он мисли и решава њихове проблеме, Лики чека у оном кревету налик на лађу, окреће се и преврће, чеше незгодна места на свом лепом телу, зато што је матори љубавник нагло нестао и не јавља кад ће се вратити, а њено време пролази, смежураће се њена мека кожа, јавиће се наслаге сала, изгубиће сјај у очима, и шта онда, пита се Враницки, зато не сме губити ни часа, све што му је важно човек мора да обави сам, била је његова честа узречица, горко искуство из рата, зато, шта има да очекује, чему да се нада, ова двојица очевидно, неће урадити ништа, а Председник тражи од Службе црно на бело: име зликовца, како Служба обухвата све и увек се шири, свако ко јој припада мора дати свој допринос њеном успешном функционисању, па и начелник региона Д. Враницки, управо он можда и највише, Председник неуспех не опрашта, опраштање је слабост, слабост и Председник,

то се очито не слаже, дакле, Враницки мора да пронађе починиоца, и то сам, учиниће нешто сасвим необично али логично: позваће човека који ће свог заштитника бранити и који је сигурно видео ко је одстрелио Капиталца, треба само да обрне његове одговоре и име ће испливати, испеглано и улепшано, проследиће га свом надређеном: другу Зафиру, дакле управник Ловишта, Глоговчев човек, Драгутин Гута Чорбић, још бунован, стојао је пред њим, Враницки га је гледао као највећег непријатеља, мржњу је покрио свемоћним осмехом, док је прозвани стојао мирно, као за време подношења рапорта Председнику, сасвим логично и доследно, у његовим очима Враницки је био сенка Председника, а и од одсјаја сјајне звезде боле очи, значи, озбиљно и мудро, Враницки се и даље осмехивао и тако слабио вољу прозваног за отпором, оштро око управника ипак могло је да уочи разлику, Друже Чорбићу, тебе је Председник често контактирао у вези Капиталца, Да, невољно је процедио управник слутећи у том питању замку, И шта си му одговарао, То, да Капиталац напредује и чека Председника, Враницки је изврнуо одговоре: Председник је питао, али му Капиталац није пресудан, нешто друго је у игри, то „друго“ за сад је невидљиво, али полако, откриће се, Како је почео лов, упитао је Враницки, Глоговац је наредио, извршио смотру, и рекао да почнемо, Председник само што није стигао, Враницки је окренуо: Председник је рекао да чекају, али су

Глоговчеви људи били нестрпљиви, И ко је пуцао у Капиталца када се појавио, Сви, одговорио је Гута Чорбић, И друг Глоговац, био је неумољив Враницки, Не, он је био у жбуњу и чудило се тој пуцњави, Враницки је сад био сигуран: пуцао је само Душан Глоговац, Добро, уздахнуо је Враницки, Слободан си, можеш да идеш, срећан, управник се брзо удаљио, у очима Враницког био је то још један знак да је ислеђење било успешно, мало касније, телефонирао је свом шефу: друже Зафире, задатак извршен, Председничког Капиталца одстрелио је Душан Глоговац, како се одвио догађај биће детаљно описано у извештају, задовољно лице Враницког говорило је да је добио похвалу, сада је могао да се врати поспаној Лики и свом сну.

ПОШИЉКА

*И када се навршаваху дани његовог
узлажења он чврсто одлучи
да иде у Јерусалим.*

*И посла гласнике пред собом;
и они отидоше и дођоше у село
самарјанско... и не примеше га.*

По Луки, гл. 9. стх. 51. 52.

Тактика председника општине Душана Глоговца била је провидна: не журити са саопштавањем лоше вести, поготову ако је реч о тако високој личности као што је Председник, пустити да време учини своје, да се страсти стишају, охладе, зато је одстрељени Капиталац „чамио“ у леду замрзивача у просторији општинске зграде, а војни камион, паркиран у дворишту, чекао да прими необичан терет и однесе га у престоницу, адреса: Резиденција Председника, мирно и без пратње а ипак достојанствено и са поштовањем, не дати догађају велики значај и тако умањити лоше последице, дакле, максимално заштитити себе, за то време, његов заштитник генералмајор Мојсило смислиће начин да га спасе пропасти, имао је он с њим, Душаном Глоговцем, извесне

планове, кадгод би му се пружила прилика рекао би Председнику неку лепу реч о њему, Председник је слушао и одобравао, мада је из других извора знао да је Глоговац неспособан и за функцију председника општине акамоли нешто више, али је следио свемоћну логику: дај незналици и глупаку вишу функцију и он ће бити одан и мораће да учи, дакле логика у служби педагогије, само што од те спреге никако није било посебне вајде, нешто слично догађало се и са Д. Јовићем и његовим заштитником, возач камиона водник Раде Динић знао је општинске прилике као и то да Глоговца и Д. Јовића очекује сјајна будућност, знао је да обојица за ту услугу морају бити одани својим надређенима чак и после кад буду на вишим функцијама од њихових, матори ће и даље владати из потаје, народ ће мислити: ово су нови, сад ће бити боље, а неће бити боље него горе, какво је то лицемерје мој боже, камион је био пред улазом у Резиденцију, стражар с аутоматом на грудима усмери га у двориште, утом се појави и капетан Огњен Пасјановић, Исправе, затражи промуклим гласом, водник је петљао нешто по папирима и тиме изазвао сумњу стражара који у њега упери аутомат, Не мрдај, командова, дежурни официр разгледао је папире, Шта је ово, упита, Наређено ми је да пошиљку предам у Резиденцију Председника, Ко ти је наредио, Командант нашег гарнизона пуковник Милић, ту је и његов потпис, возач водник пошто је почео опет нешто да тражи поново је

био опоменут да се не помера, капетан Пасјановић превртао је папире, мрдао обрвама, пуцкетао прстима, све као у реалистичкој причи, онда, чинило се без разлога, упери пиштољ у водника возача и нареди :Руке у вис, пуцаћу, затим тише: А сад полако изађи, рече и отвори врата камиона, с пиштољем упереним у слабину водник пође ка стражари и у одељењу одређеном за затворенике, он се без питања, извали на кревет, Матер вам издајничку, опсова капетан и закључа врата, учинио је то више по навици али и из зависти, овај му је покварио дан, натоварио бригу на врат и сад ће да се излежава,капетан уздахну, размишљао је неколико минута шта да ради, по правилу службе, требало је о свему да извести надређеног генералмајора Мојсила који је најнепосредније чувао улаз у Председникове одаје али се плашио његове реакције јер је генерал, зашавши у године, сигурно дремао на једној од фотеља у Председниковом предсобљу, ипак га пробуди и рапортира, генералмајор погледа документ, попсова капетана Пасјановића и настави да дрема, Нисам обавештен ни за какву пошиљку, не познајем никаквог пуковника Лилића, то је нека провокација, починиоце казни, вољно, капетан поздрави, окрете се и оде у стражарницу, ту тек схвати тежину задатка, ако направи грешку, нека се опрости од напредовања у служби, али ако паметно поступи, посебно без сентименталности које је и иначе био лишен, може захвалити што је у ово искушење запао,

зато пребацити одговорност на друге, нека се зноје, а водника возача посебно испитати по опробаном методу који генералмајор Мојсило није допуштао, и чију је дугу руку капетан осећао за вратом и избегавао га кад год је могао, али било је ситуације кад није могао и тада би неизбежно зарадио негативне поене, генерал је сваки капетанов пропуст бележио у књигу дежурства, ова ненајављена пошиљка прелила је чашу и претила да начисто уништи капетана, за улазак камиона у двориште он је био непосредно одговоран, дремао је за време дежурства а улазак непознатог возила препустио неодговорним особама нижим по рангу, све то, мирисало је на неодговорност и расуло, зато је капетан жарко желео да чује шта има да каже возач водник притворен у стражарском затвору, сада је било важно не направити другу грешку, издао је наређење да се камион дотера пред улазна врата магацина и четворица војника унесе замрзивач унутра, пре тога, пажљиво је извршена дезинфекција а двојица инжењераца проверише да се унутра случајно не налази нека експлозивна направа, како не нађоше ништа сумњиво сачинише записник о извршеном прегледу и предадоше капетану, посао обе екипе он је лично надгледао и на одређеном месту у записнику ставио свој потпис, затим нареди да камион одвезу из дворишта и паркирају на улици, близу улаза, најзад, било је време да се позабави притвореним водником возачем, кад је ушао у стражарску при-

творску собу, притајени бес обузе га сасвим, водник Раде Динић спавао је сном праведника кад га пробуди ударац чизмом у слабину и у трену постави у ставу мирно пред мрачном особом чије је ознаке чина на војном шињелу једва распознавао, најзад схвати, био је то онај уштогљени капетан са шапком натученом на чело чији лик при доласку није добро упамтио, Ко те је послао овамо, говори, нареди му, Мој командант гарнизона пуковник Милић, Слушај барабо, рече му капетан, Немој да се са мном завитлаваш, не шаље нико одстрељеног јелена војним камионом у Председникову Резиденцију, него реци ко те је послао, каква је то провокација и за коју страну обавештајну службу радиш, водник Динић рашири очи, још увек није добро схватио смисао реченог, али је инстинктивно осетио како стоји на ивици провалије у коју га гура овај зли човек од кога никако да се одбрани, Све је ту тачно друже капетане, ослови га водник војнички, На доставници све пише, а ту је и потпис мог команданта пуковника Милића, можете проверити, следио је ударац у лице од кога водник умало не паде на под, Мислиш да сам неписмен, овде пише Лилић, Милић, успротиви се водник бришући крв, Видите, друга усправна црта је краћа, али то је сигурно М а не Л, мој командант је пуковник Милић а не пуковник Лилић, пуковник Лилић не постоји, водник поново обрису лице надланицом у нади да ће зауставити крв, није ни при-

метио кад је нагло настала тишина, затим се капетан и водник укипише у ставу мирно, у вратима је стојао генералмајор Мојсило, видео је и чуо све што се десило, Јеси ли луд, продра се он на капетана Пасјановића, У најхуманијој армији на свету, ти тучеш водника, млађег официра мог друга пуковника Милића, Али ви сте рекли Лилић а такав не постоји, морао сам да посумњам да је водник шпијун, Још лажеш, никад ја нисам рекао Лилић него Милић, Разумем, викну капетан, до свести му допре општеприхваћено правило: официр старији по чину никад не може бити крив, млађи мора примити кривицу на себе, Водниче вољно, командова генерал, водник лупну чизмама и окренувши се удаљи се ка капији, генерал закључа врата затвора не погледавши капетана Пасјановића, капетан у мислима вероватно виде како једна од звездица на његовим еполетама склизну на под, легао је на кревет и покушао да не мисли на последице које ће по њега уследити, ипак, звук трубе привуче га прозору одакле је могао да види очекивани приказ, напред је ишао Председник обучен у маршалску униформу, за њим генералмајор Мојсило у пратњи шефа особља Резиденције и шефа кухиње као и два виша официра, ишли су преко дворишта у правцу магацина, капетан Пасјановић знао је редослед радњи јер је често учествовао у сличним увиђајима, генерал Мојсило нареди да отворе врата магацина а затим поклопац замрзи-

вача, шта је унутра, капетан није могао да види, али је јасно чуо сваку реч, Председник приђе замрзивачу нагну се напред и пошто је осмотрио оно што је било унутра, удари у тако силовит плач као да му је умро неко најмилији, Убили су те, моје лане, ридао је неутешно, А ти си тако стрпљиво чекао свог Председника, пратња, видевши како жалост раздире њиховог шефа, такође удари у кукњаву, капетан, иако у затвору и искључен из догађања, пусти сузу за садржајем у замрзивачу јер је било општеприхваћено правило да осећања Председника сви нижи по чину или у његовој служби морају делити, а често и сви грађани земље без обзира где се нашли и какав посао радили, то се звало „јединство народа са Председником“, Пасјановић није хтео да изостане без обзира што је очекивао казну, потајно се надао да ће генерал Мојсило приметити његово тужно и уплакано лице и на његову грешку заборавити, знао је добро прилике у Резиденцији и ништа није радио узалуд, кад се зачу команда „мирно“ и сви се укипише поред замрзивача, чак и Председник, Слава му, рече генерал Мојсило и сви у хору изговорише те две речи, пратња затим изађе из магацина и у највећој жалости погружено крене ка улазу у Резиденцију, напред је ишао Председник опуштених рамена, ни трага од оне у народу чувене бодрости, за њим, на растојању, генерал, није ни погледао у правцу стражарске куће где је био притворен капетан

Пасјановић, гледао је за пратњом и изневерен у очекивању и заборављен, вероватно жалећи за оном сузом коју је пустио за лешиним животиње у замрзивачу, пусти сузу за претходном коју је улудо потрошио.

ОПЛАКИВАЊЕ

*А беху ту и жене...
које и када он беше у Галилеји
иђаху за њим и службаху му;
и многе друге које беху
дошле у Јерусалим*

По Марку, гл.15. стх. 40. 41.

Наредног дана цела земља је знала да је одстрељен Председников Капиталац, вест се пронела од човека до човека, сваки је знао да је учињено нешто страшно и недопуштено, и деца тек рођена одједном су научила шта се сме а шта не сме, Председниково име знали су већ по рођењу и срицала га са првим гласовима, Прд – дник говорила су деца, Не, исправљале су их васпитачице: Пред-сед-ник, али деца су била упорна: Прд-ник, О. неваљала децо, од малих ногу се учите непоштовању нашег Председника, сигурно су и вас обрлатили страни агенти, увек и свакад су криви страни агенти и наравно, заврбовани појединци, купљени за ситну пару, несвесни величине Председника, него, доћи ће им крај, Служба ради даноноћно, тада зачусмо жалостиво цвиљење, нисмо били сигурни те начуљисмо уши, ми радници запо-

слени у Резиденцији, долазило је из великог салона, а можда и из неке одаје покрај њега, тек, неко је туговао, шеф персонала пророчки рече, То Председник тугује, био је он високи чиновник Службе, као и сви ми уосталом, Шта да чинимо, питао је шеф, Истина, наш посао је да бринемо о Председнику, али наша знатижеља може пасти у незгодно време, Будимо на опрезу, рече неко од послуге, почесмо за сваки случај, тихо да цвилимо, али сузе нису хтеле, ипак, саучествовали смо у болу Недодирљивог, није могло да се не примети ако буде потребно злу не требало, јер посао је посао а овај баш доноси добру пару, нас двеста и више радника, шеф персонала па његов заменик, шеф кухиње и тушта и тма куvara, морао је да допре наш плач до Председника, но још ништа званично није објављено, никаква седница није одржана, није се огласила ни влада, чак ни премијер, истина, само са тим звањем, а све одлуке је доносио Председник, Како је то цвиљење, упитао је он шефа персонала, То запослени у Резиденцији тугују друже Председниче, Зашто, питао је, Јер ви тугујете, одговорио је, Ма ја тугујем за мојим Капиталцем, друго је то, Није друго, противречио је шеф, први пут је смео да се супротстави јер је знао да ће Председнику то пријати, и заиста, пријало му је, Какав диван персонал, па како осећајан, рекао је са чуђењем, Такви смо сви саосећајни, живот бисмо дали за вас, Но, добро, добро, потапшао га је по рамену Председник, Само, чује се у целом граду, Па цео град

тугује, одговорио је шеф, Добро, излив народне жалости је добродошао, сви су уз мене, али по-четак и трајање нису објављени, Све је ово спонтано, што се каже, из дубине народне душе, рекао је шеф, У реду, али и спонтаност мора бити контролисана, то сви увек треба да имате на уму, одговорио му је Председник, Биће све у реду друже Председниче, али то је изван оквира мог задужења, све ће бити на највишем нивоу, Добро, рекао је Председник, Али мог Капиталца нема, Ту је, рекао је шеф, Али у замрзивачу идиоте, мртав, мртав, Не знам, одговорио је шеф, то излази из оквира мог знања, повлачио се шеф у позадину, видео је да је несмотрено далеко истрчао, шта ће ако каприциозни старац затражи нешто немогуће, повукао се полако да се не примети, Ма то није цвиљење, то је кукњава, зачудио се Председник, Да, потврдио је шеф, То цео народ тугује, цела земља, Ма ко им је дозволио, упитао је Председник, За то није потребна дозвола, изгледа да је жалост јача од њих, Да, сложио се Председник, Али шта ако се из тога изроди нешто лоше по моју власт и наш систем, Ничег ту нема лошег, непријатељи могу само да нам завиде, Тачно, где ћеш наћи народ који толико обожава свог Председника, сложио се, Сушта истина, томе нема равне у свету, потврдио је шеф, Истина, рече Председник, Неки мој народ називају стоком, Завист Председниче, умеша се свеприсутни генерал Мојсило, У неким земљама мењају председнике сваке четврте го-

дине, замислите колико су ти народи несрећни, Ја не знам, рече Председник, Али стока се буни ако газда прекорачи овлашћења, моји поданици ни да мукну, уместо протеста изражавају захвалност, Да, сећам се Председниче, кад смо донели закон о забрани штампе, радија и телевизије, у колонама су долазили да изразе захвалност, говорили су „Хвала ти друже Председниче, до неба што си нас ослободио бриге куповања новина и слушања политичких емисија, сем оних где ви говорите, наравно, „Ма други пример, рече шеф персонала, Још је чудеснији, онај закон о ушима, ако се сећате, Како да не, рече генерал Мојсило, Ко има дуже уши морао је да плати посебан порез, Тај, рече шеф, Утркивали су се ко ће платити више, а неки су надограђивали уши пластиком како би доказали већу лојалност, Сећам се свега, рече Председник, само све те сјајне примере превазилази закон о кретању, без посебне дозволе нико није смео да изађе из куће, И шта се онда десило, присећао се генерал Мојсило, Колоне и колоне грађана долазиле су да изразе захвалност Председнику и одмах се враћале кућама, нико није морао да ради, све је стало, завладао је неки неземаљски мир да смо се чак и ми у Резиденцији уплашили, само је онај уштогљени командир страже, капетан Огњен Пасјановић остао прибран, Пазите, рекао је, ситуација се може отети контроли, пушке на готовс, И убијао би, убијао, рече шеф персонала, Срећом, ситуација је била под контролом, народ је био

на добитку, није радио ништа а добијао плату, тада неко предосећање завлада у присутнима, видело се на свим лицима, неки инстинкт или шесто чуло, збисмо се у гомилу и главе окренусмо према Железничкој станици, Шта сте се смрзли, упита Председник шаљиво, Нисте ваљда угледали авет, па то је само народ, мој народ, али ми јесмо угледали чудо, тако је било и приликом поменутих закона, колона се протезала од Железничке станице до Трга слободе, а одатле, полако је вијугала ка Председничкој резиденцији, свашта је могло да се деси, изјаве саучешћа и захвалности или рушење свега у околини, капетан Пасјановић био је под пуном ратном спремом, држао је аутомат на грудима, Оружје на готовс, командова он, али се није знало да ли ће пуцати у гомилу која пристиже или у нас, Председников персонал, Ма опустите се капетане, живци су вам пренапети, рече му Председник, осмехивао се загонетно као да се ништа не догађа, Ма то тутњи подземна железница, рече, а ми смо знали да подземне нема, нема исправне ни надземне, нашу земљу возови заобилазе а Председник је изјављивао да је тим земљама завео блокаду, јер стварно, зец може да казни медведа али у сновима, Председник ништа није знао, показивали су му слику коју је он хтео да види, у томе су предњачили његов ађутант и ратни друг генералмајор Мојсило и онај шеф Тајне службе Челични Гвозден Месаревић, Ма што сте се смрзли, осмехивао се Председник, Да ли он стварно не

схвата, упитао је мој колега, исто радник у Резиденцији, Нисам чуо, рекао сам да заштитим и њега и себе од погубне сумње, Шта рече, упитао сам, Ништа, кажем осећа се неки ветар, схватио је и он да се излетео, због тог питања могао је да не угледа сутрашњи дан, ја сам морао да га пријавим из страха да ме не провоцира, али и он је морао да пријави себе а онда и мене и да се, наравно, покаје, Погледајте пажљиво ту колону, рече генералмајор Мојсило шефу персонала, Шта видите, Исто што и ви друже генерале, А шта ја видим, Па то што видите, био је упоран шеф, најзад, није он на овом месту од јуче, требало је много лажи, много вештине, много лицемерја да би опстао, морао је прво да научи да штити друга а у ствари га полако уништава, каква подлост, рекао би поштен човек, али то је био начин да се опстане, лаж се слагала на лаж да би поновљена хиљаду пута постала истина, зато међу нама персоналом није било правог другарства а о љубави да не говоримо, потајно, свако је мрзео сваког и копао му јаму, сва љубав је припадала Председнику, и он је, изгледа, у то веровао, сви су се у себи питали када ће да одапне матори јарац и истовремено осећали лед у костима од оног што ће после бити, јер овако у заветрини, трпели су понижење али живели лагодно, тада боље осмотрисмо надолазећу колону и приметисмо нешто чудно, сви су били у тамним оделима али неки богами дроњави и у некој другој боји, Пазите на ове дроњаве, то су агенти убачени да

покажу како у мојој земљи има сиротиње, рече Председник, јер је био донет закон да се сиромаштво укида, сви морају имати све, наравно чега има, а није било ничег, него је исто као да се све има, тада представници амбасада почеше да пристижу, Примите моје саучешће, рече америчка амбасадорка, Све од вас, драга госпођо, загонетно одговори Председник, Него, кад ћете нам изградити онај аеродром, Примите моје саучешће и моје владе, рече немачки амбасадор, Хвала уважени, него кад ћете нам модернизовати железнице, ту можете зарадити лепу парицу, Моје саучешће за ваш ненадокнадив губитак, гргољио је француски амбасадор, Свакако, свакако мсје, одговорио је Председник, Вама потпуно верујем, наловили сте се по нашим шумама, али нема везе, стари смо пријатељи, само почните са оном фабриком аутомобила јер ту је парица, раде ови моји као луди, раде ђабе само да се ради, где ћеш да нађеш такав народ, умео је матори јарац да из ничега извуче корист, само што ми од тих његових шпекулација нисмо видели ништа а народ још мање, али народ је говорио, Гле како уважавају нашег Председника, Него капетане, похапси ове дроњаве да ми не кваре поглед, камиони су већ били у суседној улици, кад почеше да их товаре бого мој, десет камиона и више, Па они су гладни Председниче, рече генералмајор Мојсило, Па шта, одврати Председник, Него ти припази на чијој си страни, На твојој увек, закле се генерал а дрхтао је од стра-

ха, Е, лепо, наставимо с послем, рече, кад почеше да пристижу домаће делегације, прво војни врх а за њим милицијски, затим железничари и рудари, радници металне индустрије и текстилне, за њима успешни пољопривредници, учитељи и лекари, да, ту су и пионири и омладински савез, Па овај народ је чудесан, ви никада не можете изгубити на изборима, оте се француском амбасадору, Апсолутно, рече Председник, јер сам ја увек једини кандидат, Наш Председник има од народа назив Величанствени, рече генералмајор Мојсило улагивачки, Да вас утешимо Председниче за ваш губитак, поклањамо вам један воз, рече представник железничарске организације, а ми смо знали да то није истина, да је тај воз Председник једноставно присвојио, А сад изволите за трпезу, рече Председник, у чело стола метну амбасадоре највећих земаља, тад поче крканлук од кога падосмо с ногу од посла, јело се и пило преко сваке мере, богме личили су на свиње над валовом, и то све на рачун оног истог народа, Председник је мало плакао за Капиталцем, Знате уважени, пратио сам његов развој из месеца у месец, и таман кад сам хтео да одем и одстрелим га, деси се овај безобразлук, Жалосно рече америчка амбасадорка, Чини ми се да ви много волите животиње, више него људе, То је истина, волим их, потврди Председник, Али у вашем Уставу пише да је човек највећа вредност, Да, пише госпођо, али не будимо ситничави, Пише такође да нема при-

ватне својине, Пише, па шта, одврати Председник, Зашто онда плачете за Капиталцем кад је он власништво народа, какве везе има ко га је одстрелио, А, то вас жуљи гопођо, хоћете да кажете да се ја понашам као неки тамо ваш гуликожа капиталиста, да имам све а да не плаћам порез, е видите, ми смо од вас на вишем ступњу развоја, ми смо постигли онај ниво у друштвеном развоју када су сви задовољни, ја имам свој брод и воз, имам кућу у свакој покрајини, народ то понекад користи али углавном ја, правим скупове, храним вас лезилебовиће а све рукама тог истог народа, он има шта да једе, а кад бисте нас ви мало мање експлоатисали јер са вама морамо да сарађујемо, народу би било боље, да ли вам је сада све јасно, упита Председник, америчка амбасадорка је ћутала, заћутао је и Председник, Врло је сложен ваш систем, много почива на вољи а то је опасна ствар, рече француски амбасадор паметњаковић, Тако је, потврди Председник, Малопресте видели колико ме воле, Али неке сте послали у затвор, Ја, зачуди се Председник, Код нас затвора нема, има само радних бригада, шта ви мислите, неко треба и да ради, да гради ову земљу, Па и код нас се ради али и плаћа, умеша се немачки амбасадор, И овде се плаћа али је често непотребно, мој народ не плаћа станарину, превоз је јефтин, храна такође, пића има, шта ћете више, одврати Председник, Па ипак, нема слободе медија, новине се цензуришу, убади италијански амбасадор, Ни случајно,

одрече Председник, То су клевете стране штампе, ми само прегледамо правописне грешке а онда текст иде у штампу, Па лепо, желимо вам напредак у раду, рече америчка амбасадорка, Захваљујем госпођо, него послови ме чекају, хвала вам на саосећању, оплакивање је завршено.

БЕС БОЖЈИ

*И гле, земља се затресе врло;
јер анђео Господњи сиђе с неба,
и приступивши одвали камен
од врата гробнијех
и сјеђаше на њему*

По Матеју, гл. 28. стх 2.

Тог поподнева, док су се последње делегације разилазиле а просјаци, иначе декретом забрањени, купили остатке са трпезе, над престоницом се надвише тешки, црни облаци, удари неког неземаљског ветра посташе све јачи као да се приближава смак света и нека непозната сила која ће једним ударом сравнити све пред собом, смрад из магацина смештених у дну резиденцијског дворишта, појачан снажном ваздушном струјом, надјачавала је кукњава из дворских одаја где је Председник обично обитавао забављен гласовима егзотичних птица и животиња из приватног зоолошког врта, вране и чавке насељене у крошњама платана по околним улицама, ношене олујом разбијале су се о бетон и повећавале количину смећа на нечишћеним коловозима, забринутост на лицима особља запосленог у Резиденцији још

увек се могла видети, Рекао сам да је оплакивање завршено, зар нисте чули, упита Председник, Јесмо, али онај капетан Пасјановић није искључио разглас, јер од такве кукњаве свако би промукао, рече генералмајор Мојсило, Председник поћута а онда му сину, Па он ради генијалну ствар, народ и даље плаче по градовима и селима, наша власт је засигурно неуништива, народ је схватио да је све за његово добро, шта мислиш генерале, да Пасјановића померимо у чин пуковника, Може, може, он зна свој посао и вама је одан, потврди генералмајор Мојсило, знали смо да генерал мрзи капетана, слао га је на најтеже задатке, али овај је, као заинат, сваки са успехом извршио, Их, да ми је десет капетана Пасјановића и сто војника, могао бих за ноћ да заузем сваку суседну државу, рекао је једном Председник гледајући како Пасјановић муштра стражаре, Лези дигни се, доле горе, мокри, каљави изубијани, А сад чишћење оружја, хоћу да све сија, Е видиш Мојсило, такви ми требају, било је време за поподневне вежбе, у Резиденцији на спрату била је дворана за мање скупове а околу широк ходник у стаклу, непробојном наравно, за сваки случај два реда стражара околу, није могла ни птица да прелети, атентатор није имао никакве шансе, био би већ на почетку искасапљен од стране Председникових главе-сеча, Председник је кружио својим ходником око дворане, Ма ко се дрзнуо да одстрели моје лане, мозгао је вероватно, Тишина, дрекну

генералмајор Мојсило, Председник сад у ходу решава најважније државне послове, на кратко наста тишина, чули су се само кораци уморног старца, Шта то видим у Улици хероја, упита Председник, Ништа, одврати Мојсило пошто је кратко осмотрио, Ма није ништа, оно су тенкови, Не, само зелени ђубретарски камиони, Слушај, видим одавде три тенка, рече Председник, Види, стварно, сложи се Мојсило, Шта ће тенкови тамо, упита Председник, генералмајор Мојсило слеже раменима, Председник је и раније подозревао у свог начелника генералштаба Кокана Дракулића, тај му је био сумњив, никако није био начисто шта мисли, не снује ли преврат јер властољубив је, Он да дирне у моју власт мајку му ништачку, кад у дворану уђе Дугоухи, био је увек у цивилу у џемперу засуканих рукава, вечито насмејан, прави човек од гуме, било је то овако, војска је имала своју Тајну службу подређену начелнику Кокану Дракулићу, Гвоздену Месаревићу та служба није полагала рачуне, значи од Председника је могло нешто да се сакрије али откако је мајор Срдан Ивић Дугоухи по наређењу Председника основао Тајну службу у војсци, која је само њему Председнику полагала рачуне, ништа више није могло да се прикрије, Има само мени да реферишеш, ја сам ти Врховни командант, Разумем Председниче рече Дугоухи, А сад, какво је ово измотавање са тенковима, упита, Обезбеђење, одрецитова Дугоухи, Пало Кокану да вас сад обезбеђује кад је главно оплакивање

прошло, Тако значи, рече Председник, Он мисли да је моја власт слаба, да ме губитак мог Капиталца може оборити, е мало се он прерачунао, рано је за деобу плена, так Кокану и нема га више, имамо ми још генералпуковника а можемо богме и да их произведемо, наставио је даље са шетњом, мало га је ова сцена узбудила, одлучио је да позове најповерљивије људе, да се са њима посаветује шта му је даље чинити, бес је растао у њему, знали смо по томе како тешко дише, Мајку им, узбудише ме, рече гласно, Мојсило је ишао за њим на растојању, за њим Дугоухи опет на растојању, а онда ја, шеф послуге, ипак, могли смо да чујемо сваку Председникову мисао а тек гласно изговорену реченицу, Ах, моје лане, моје лане, почео је тихо да певуши, ми смо знали да он на тај начин оплакује Капиталца, Ма ко се дрзнуо да пуца на тебе, питао се гласно, Ма наћи ћемо зликовца, сијао је Дугоухи, Ти да ћутиш, дрекнуо је Председник, Да си развио ширу мрежу агената, сад би се све знало, Како, питао је мајор Ивић опуштених усана, био је затечен Председниковом реакцијом, он, кога ништа није могло да изненади, Затвори су пуни сумњивих, пара за зидање нових нема, половина становништва је затворено, судије одуговлаче, уместо по кратком поступку, пет година, десет година, изгнанство, мермерно острво, мајор се занео, кад га неуништиви старац врати на земљу, А слобода, упита, Шта слобода, сневесели се Дугоухи, Тако лепо, све земље ће дигнути глас против

нас, нећемо моћи ништа да продамо ни да купимо, Реално Председниче, ми ништа не продајемо нити купујемо, тачније продајемо само тенкове и то нам лепо иде, а друго, нашу земљу користе као транзит, мајор је тражио излаз за оно незгодно питање о слободи, мучило га је изгледа и оно Председничково полагање права на Капиталца, да ли је то лична или друштвена својина, ако је друштвена, онда Председник руши систем кога је сам изградио, Нема вести из других земаља, ова тишина је злокобна, То је поподневни одмор, рече генералмајор Мојсило, Председник је накратко застао, загледао се у своје пратиоце и чуваре, Добро, шта ради онај Иван Матејић, вајни министар иностраних послова, Ништа, рече Мојсило, Путује сваког месеца у Курдулију, склапа послове које никако да склопи, Па нека иде у другу земљу, на путовања потроши пола буџета и ништа, Ишао би он али га нико неће, рече Дугоухи, он је смео да каже оно што други нису смели, Како, запањи се Председник, Зар нисмо најбезбеднија земља на свету, мајор Дугоухи часак је оклевао, Нисмо Председниче, то само пише у нашим новинама, Слушај, рече Председник, Хоћу потпун извештај о кретању министра Ивана Матејића, О, то је најлакше, не треба ми ни досије, дакле, Иван Матејић није служио чак ни војску, Ма бога ти, зачуди се Председник, Зар то може, Може, зна човек језике, повезан је са страним амбасадорима, они су моћ, Али ја сам дозволио да он буде министар, Ви сте само потписали

неки папир, нисте ни гледали од силног посла, на вама је терет изградње земље а нема ни пара ни других средстава, значи, Иван Матејић просто се ушуњао и заузео бусију, Па добро, али шта ради на тим путовањима, питао је даље неумољиви старац, Ништа, сврати у један па у други град, у једном има кућу, у другом љубавницу, у трећем пајтосе којима преноси државне тајне па тако о нама сви све знају, А он чека тренутак да га стране силе метну на мој престо, Баш тако Председниче, имамо и планове његове илегалне групе, показаћу вам, Не треба, викну Председник, Мајку му ништачку, он мене да обори, запамти, нема више министра Ивана Матејића, паде и његова глава, е кад је могао да страда мој Капиталац, заболе ме за једног министра и то архииздајника, наставио је да шета убрзаним темпом, једва смо га сустизали, Они са мном тако, мумлао је себи у браду, Појачати будност, прегледати све досијее, изгледа да има још неко легло издајника, Разумем Председниче, рече послушни Дугоухи, уосталом, било му је лепо, свуда је тајно пратио поменутог министра и све сликао и записивао, сад је само каскао за Председником као и генерал Мојсило, чули су како певуши, Моје лане, моје лане, бес је растао у њему, убрзао је темпо па смо се уплашили због његових година, мада нико није знао ни кад је рођен, ни где, деца у школи су знала датум његовог рођења записан у књигама али он је био сумњив, уосталом као и место где се родио, мада су изабрана деца

посећивала место где се кобајаги родио на дан када се кобајаги родио, нема ту шта да се крије, он је лично рекао, Ја сам вечан и има да ме слушате мајку вам ништачку, ту тајанственост подгревао је и генерал Мојсило његов ратни друг, имао је и биографа кога је он одредио, Они да се усуде да одстреле мог Капиталца, неки дивљаци из недођије, али такви баш треба да управљају овом земљом, рекао је и добро осмотрио своје пратиоце, тада нам ништа није било јасно али разјасниће се кад дође време, паклени план већ је био у његовој глави, Ти дивљаци, понови, вероватно је видео себе како јури низ планину а непријатељи као дивљи пси кевћу аутоматима, Нигде главу да склониш, рече, али ми нисмо могли да пратимо нит његових реченица, Вратићу им много жешће, има да ме запамте, погледао је на улицу, погледали смо и ми, тенкова није било, Види Председниче, министар Кокан најзад се опаметио, рече Дугоухи, Није ли мало касно, упита Председник, Никад се не зна, примети генерал Мојсило, Председник га погледа па због нечег уздахну, опет се обрео у мочвари сећања, сећао се браће и сестара или је то видео на филму, голи, боси, мусави, један оброк дневно и то ако буде, мајка плаче кад су деца гладна, Склањајте ми ту децу, викну, пратиоци се погледаше, али нико није хтео да каже оно што мисли, лутао је по том глибу, спотицао се и падао, слика је била тако јака, то место ће постати његово родно место, та деца његови браћа и сестре, Бар данас

имају шта да једу, рече гласно, нисмо знали шта му то значи, само смо наслућивали, Моје лане, моје лане, почео је опет да певуши, а то је личило на тихо оплакивање, прошао је већ десетак кругова, генерал Мојсило исплазио је језик, Председник као да је сад почео да трчи, Заиста, живеће вечно, рече његов ратни друг и ађутант, Има срце као у бика, рече шеф послуге, Сви су се сећали Марике која га је лично послуживала, трчао је те кругове, трчао, а онда је ухватио жену отпозади, одвукао је у један ћошак, ми смо иза другог ћошка ослушкивали и посматрали, била је то супруга официра високог чина, Јао, јао Председниче, јаки сте као дивљи бик, али он је после пет минута заборавио а ми смо се разишли, Неће ваљда као онда, рече генерал Мојсило, наставили смо да трчимо за њим, кад се он изненада окрете и прострели очима, А за главну ствар, привреду и финансије, ћутите као заливени, О, то је тек посебна прича, рече генерал Мојсило, Али смо сматрали да је одбрана земље и њено представљање у свету најважније, Па сте право стање крили од мене прострели нас опет Председник погледом, сависмо главе и неко време није се чуо чак ни наш дах, Истину,хоћу истину, викну Председник, Никакво прикривање ни олакшавајуће околности као што су неповољне временске прилике за пољопривреду или недостатак сировина за индустрију, то једноставно не постоји, рече Председник дрхтећи од беса, Хтели смо да вас поштедимо Председниче, да вам

горку истину саопштимо касније, осмели се мајор Дугоухи да проговори, Да ме дотучете значи, није одустајао Председник, Ако мислите да вам нисам веран, ево, убијте ме својом руком, рече мајор Дугоухи, извадио је пиштољ и ставио га Председнику у руку, Добро, добро, разнежи се Председник, Верујем ти, него шта је тај Анђелко Кесић, вајни министар привреде радио, упита Председник, Досије је дуг, али га ја имам у малом прсту одговори Дугоухи, Прво, продао је обавезне резерве хране странцима за багателу, Шта, викну Председник, Оставио народ без хране, Ма за народ он не пита, знате ваљда његово правило, пола хлеба за одраслог човека а четвртина за дете на дан, то је његов рецепт за настанак новог друштва срећних људи и једнаких наравно, јер кад су сви гладни као да нико није гладан, усуди се да проговори генерал Мојсило, Па зашто си то крио од мене, мој верни друже, упита Председник, Да вас не оптеретим, сувише радите, бранио се Председников ађутант, И шта је даље урадио мој верни Анђелко, упита, Шта би радио, пунио кесу, као што му и презиме каже, прода странцима обавезне резерве, покупи провизију па у Курдулији купи фабрику или читав блок зграда па убира ренту, О, то је неподношљива пљачка, тужно рече Председник, О Анђелко, Анђелко, анђеле зрео за стрељање, Председник је накратко застао а онда упита, Дакле та Курдулија, тамо је умешан и министар иностраних послова, то је бога ти

завера, Него шта, потврди мајор Дугоухи, Курдулија, јер је најјача на свету, свуд су њени агенти, та земља је извор зла, Па добро, рече Председник, Ко постави тог министра привреде Анђелка, где га нађе, Ех ко, Председниче уздахну мајор Дугоухи, Ви, ко би други, Тако дакле, Председник је крив што народ гладује, рече резигнирано, Тако испада допуни га генерал Мојсило, Тај министар је све радио у ваше име, као, ви сте одобрили, ваше име је било гаранција за његове марифетлуке, Е сад има за то да плати, рече Председник без околишења, спуштало се вече, светла су у неким квартовима већ била упаљена, тихо као сенка, придружио им се и Гвозден Месаревић, шеф цивилне Тајне службе, није дошао сам, с њим су била још двојица али не уђоше у дворану, Гле, гле, ту је и наш Челични Гвозден, само мало поспан, рече мајор Дугоухи, Ми радимо, умор нас стиже, не спавамо ни дању ни ноћу, није се дао Месаревић, Да, да, само што нема резултата, није одустајао ни Дугоухи, А ви имате, питао је Гвозден Месаревић, Нас је мало али смо ефикасни, вас је на сваком кораку, па ипак вам одстрелише Капиталца, Па што ви не нађосте починиоца него ипак ми, одврати му Месаревић, Ах, моје лане, моје лане, туговао је Председник, Не узбуђујте се Председниче, рече мајор Дугоухи, Знаћете ускоро целу истину, Председник одмахну руком, као нема од вас вајде, свађу између две супарничке службе често је и сам поспешивао, цивилну је звао поспанцима и би-

рократама, војну уштогљанима и уображенима, чекао је тренутак кад ће да се покољу, јер то је било неминовно, престиж је био у питању, Добро, рече Председник, Да седнемо за судбоносни сто, био је то сточић за четворицу у дну дворане, намењен за послугу, евентуално неку поверљиву особу, за њим су се, гле чуда, решавала главна питања државе, седоше Председник, Месаревић и Мојсило, мајор Ивић стаде иза Председника руку прекрштених на грудима, био је спреман зубима да коље иако насмејан и ведар, кад Месаревићеви људи хтедоше да уђу, он им припрети прстом те осташе у ходнику, хтео је да понизи Месаревића као, није довољно поуздан, на мене због нечег не обрати пажњу, уосталом, ја сам поспремао по дворани а мајор Ивић имао је у мене поверење, Да почнемо другови, рече Председник, Ево, куцнуо је и тај час, морамо донети тешку одлуку, она мора бити једногласна, јер овако се даље не може, реч је о нашим друговима али изгледа да су гори од најгорих непријатеља, ко би посумњао у мог начелника генералштаба генералпуковника Кокана Дракулића, он има сва овлашћења и после мене у војсци највећу власт, али изгледа да му је то мало, одлуке доноси сам и често ме не обавештава, мене који сам га уздигао на толику висину, ови тенкови су превршили меру, шта још треба да очекујем, да ме смени или убије, мајку му покварену, још чујем како прича да ја дуго владам овом земљом и да су промене неопходне, е Кокане Дракулићу,

бивши генерале, биће промена, али ћу их ја извести, мислим другови да је за његову издају најтежа казна чак блага, Председник се занео кад изненада стаде, хтео је да изнесе још неке податке али га саговорници прекидоше, Немојте се умарати Председниче, рече Гвозден Месаревић, Имамо о том генералу подебљи досије, Дакле да гласамо, рече Председник, Како видим, одлука је већ донета и нема више надувеног Кокана Дракулића, Председник заћута, ћутали су и Мојсило и Месаревић, а већ мајор Ивић Дугоухи није ни дисао вазда руку прекрштених на грудима са осмехом који му није силазио са лица, Па мајку му, шта ћемо са министром иностраних послова Иваном Матејићем, упита, Месаревић и Мојсило се погледаше али не рекоше ништа, Рекосте да он припрема групу за моју смену, то је ваљда сигурно издаја, сем тога пљачка државну имовину а на играчице по страним метрополама даје силне паре, шта ћемо с њим, питао је, Па све је јасно, жели да вас уклони и докопа се власти, помоћи ће му наши непријатељи у иностранству, ко зна шта им је обећао, мора бити уклоњен, рече Месаревић, Па да, допуни га Мојсило, Иван Матејић председник, не иде брате, ни име му не ваља, Добро, то смо решили, шта ћемо с овим трећим, овим Анђелком, ако га задржимо, оде наша привреда на небо, а народ може да пасе траву, и ко ће за помор бити крив, опет и опет Председник, питам вас, могу ли моја леђа поднети толики терет, Не Председ-

ниче, да се и он ликвидира, рече генерал Мојсило, Никаква штета, један никоговић мање и још се жалио како га моја Служба уходи и шпијунира, као да треба од њега да тражимо дозволу за рад, додаде начелник Месаревић, Е па другови, да закључимо једногласно, сва тројица нестају о једном трошку, рече Председник, И још по неки издајник и завереник или више њих, рече загонетно мајор Ивић Дугоухи који је досад ћутао, погледаше га упитно, заигра им по неки мишић на лицу али не рекоше ништа, Другови, рече Председник, Сутра у лов, наоружајте се добро, изненађења су могућа, ако вам то буде вредело, после лова је седница, наравно, за оне који преживе, нашали се двосмислено док су се Мојсило и Месаревић згледали, Срећно, рече и изађе.

ЛОВ

*И учинивши то уловише велико
мноштво риба те им се мрежа
поче цепати.*

*И дадоше знак друштву...
на другој лађи
да дођу да им помогну.*

По Луки, гл. 5. стх. 6. 7.

Седео је на крају Висоравни, на малом пропланку оивиченом ситним четинарским растињем, заклоњен од погледа радозналаца а опет сваком видљив, јер његово присуство се осећало у ваздуху, у свакој глави, на сваком лицу, он, Председник Једини, упркос наређењу да се лов одвија у тишини, чуло се то име из триста грла колико је било званица у лову, ону буку хеликоптера у рано јутро многи пси у граду у овој недођији нису преживели, распао им се нервни систем па су лутали улицама као полудели, за грађане нико није питао, али се зна да су многи завршили у болници, чудно, Председниковим псима као и псима високих званица бука није сметала, мој Космос је легао на земљу, затворио шапама уши и није хтео да иде на представљање Председнику, али ја, Драгу-

тин Гута Чорбић, управник Ловишта с којим је Председник телефоном разговарао морао сам, са мном је био и Душан Глоговац председник наше општине и организатор овог лова, наравно на иницијативу виших инстанци, да не кажем баш Председника, он је сада седео на столици поред ватре коју је ложио један кувар док се други бринуо о дивљем прасету на ражњу кога је Председник полако окретао подједнако на једну па на другу страну да не прегори, обезбеђење је било потпуно, правих леђа и прсију мало истурених напред, дигнуте главе, у десној руци је држао „томпус“ и повремено би повукао дим, са великим уживањем видело се, иза њега је стојао несаломиви мајор Срдан Ивић Дугоухи, руку прекрштаних на грудима и са обавезним осмехом, спреман да коље и зубима ако треба, иза њега је био његов човек који је њему чувао леђа, и то није било све, први ред чувара опасивао је целу Висораван, наоружаних до зуба наравно, други ред био је шири и размакнутији а трећи се протезао скоро до града, небом су кружила три војна хеликоптера, ујутру, пре почетка лова ваздух је био испитан а онда обogaћен озоном, Ништа не сме бити препуштено случају, рекао је тог историјског јутра ратни друг и ађутант Председников генералмајор Мојсило, и заиста, није ни било, кад су нас привели Председнику, мене и Душана Глоговца, у крилу је држао своју чувену снајперку којом је могао да устрели слона, био је као на слици или на статуи у престоници,

само мало опуштених рамена и не тако силовит, тачније, личио је на кочоперног старца, у ловачком оделу са ловачким шеширом на глави у кога је заденуто перо фазана, Ти си тај Драгутин Гута Чорбић управник Ловишта који је бринуо о мом Капиталцу, рече кад сам му пришао, мајор Ивић само се померио, усталом непотребно, Председник је испод кратког крзног капута имао панцир кога ни граната не би могла да пробије, Да, ја сам тај, рекох, Па што ме слага да је моје лане живо и да напредује, да ће од њега бити одличан Капиталац, упита, Ја не лажем нити сам икад лагао, одговорио сам, Још се шегачиш са мном, знаш ли да могу одмах да те стрељам и ником ништа, рече љутито, Друже Председниче, за вас бих увек живот дао и све је истина што сам рекао, И то да је мој Капиталац жив, упита, Да, потврдио сам, Јер нико не може да одстрели Председниковог Капиталца сем Председника, Значи, терао је даље, Ако ја сада одстрелим неко грло испалих ребара, то је Председников Капиталац, Баш тако, потврдио сам смело, А шта је оно у замрзивачу у резиденцијском магацину, Јелен, неки могући Капиталац, али не Председников, одговорио сам, Мајоре Ивићу, окрете се Дугоухом, Јеси ли чуо ти ово, упита, Јесам Председниче, Ево нам министра иностраних послова, овај би надмудрио председнике свих земаља, најзад га нађосмо, овај досадашњи ништа не ваља, Друже Председниче, ја сам скроман човек, задовољан сам да будем управник Ловишта,

има од мене паметнијих али с вашом памећу нико не може да се мери, Чујеш ли шта каже, окрете се опет Дугоухом, То из њега народ говори, Тако је, потврди мајор Ивић док се реч Председник Једини чула из стотину грла, А ти, обрати се Душану Глоговцу, Ти си био хитар да одстрелиш мог Капиталца, Не друже Председниче, био је то само велики јелен који је нагло скренуо у шуму, на њега су пуцали и други, али ваш Капиталац је онај кога ви одстрелите, Одлично, рече Председник, Ево нам премијера који ће слушати мене као што је малопре чуо глас народа а глас народа је мој глас, и који ће спроводити одлуке које ја донесем, рече одушевљено, Глоговац клекну и главом дотаче земљу, Заклињем се на вечну верност вама Председниче, издекламова, Добро, добро, сад почињу мало теже ствари, рече забринуту, одјекивали су пуцњи, лов је био у пуном јеку, донеше два срндаћа и неку ситну дивљач, ставише на крај пропланка као да крију од Председника, али од бодрог старца ништа се није могло сакрити, а ту је био и Дугоухи напет као струна, Брука, рече Председник, Толики ловци и ништа, Ма биће, утеша га Глоговац, А ко је онај усамљеник тамо код оног жбуна, О, то је начелник милиције, чувени иследник Д. Јовић, заједљиво рече Глоговац, Па добро, могу ли да га упознам, упита Председник, Ви све можете, само није упутно одговори Глоговац, Зашто, Зато јер је још мамуран а можда и пијан, имао је сусрет са ђаволом Капиталцем или његовим

духовним двојником, послао је тачан опис тог саслушања, све записнике и документацију, заменик начелника Службе Зафир о свему је обавестио Гвоздена Месаревића али он ништа, наследник Д. Јовић често је у таквом стању, оптуживао је Глоговац свог љутог противника, утом приведоше Д. Јовића, он паде пред Председника, Нисам крив друже Председниче, рече покајничким гласом, Полако, рече Председник, Нико те не оптужује, поћутао је мало мерећи Д. Јовића испод ока, А ипак, кажу, направио си штету, Какву, Знаш ти какву, рањена лева задња нога, јелен у замрзивачу, ти си, човече, касапин, Све што сам чинио, чинио сам за вас, вама сам одан и за вас бих живот дао, Баш, Без размишљања, Добро, одан си и Гвоздену Месаревићу, свом шефу, ако си одан мени, учинићеш што ти наредим, чуо сам за твој подвиг, очистио си библиотеке од свих штетних књига, остале су само корисне, оне које говоре о мени као: „Председник и шумска привреда“, „Председник и шумске печурке“, „Председник и птице селице“, и тако даље, све корисне и потребне, дакле, живну нагло Председник, Снајпер имаш, наређујем ти, устрели свог шефа Челичног Гвоздена, Д. Јовић с места пође да изврши наређење, али га Председник задржа, Чекај, рече, То је сад дефинитивно, ти не мислиш својом главом а похлепан си на функцију, такав ми требаш, ти ћеш бити начелник Тајне службе а Гвозден иде горе, рече Председник и показа на небо, заиста, лов је почео да јењава,

чули су се појединачни пуцњи, по нека птица залепршала би у ваздуху а онда нагло пала на земљу уз несносно кевтање паса који су се утркивали ко ће пре свом газди да донесе ловину, Д. Јовић је стојао пред Председника у недоумици да ли да изврши Председникову заповест или да наређење схвати као Председникову шалу, његову забринутост прекиде Председник, Ма где бих ја свог верног Гвоздена, рече шаљиво, али гле чуда, двојица болничара на носилима донеше неког рањеника, беше то Гвозден Месаревић, начелник Тајне службе, управник Ловишта Драгутин Гута Чорбић и председник општине Душан Глоговац задрхташе од страха, исколачених очију и занемели, гледали су приказ, Видиш, рече Председник Д. Јовићу, То је лов, то се догађа чак и Челичном Гвоздену, Д. Јовић је ћутао, тачније бленуо у рањеника, очито није био потпуно трезан а ни свестан шта се догодило, док је мајор Ивић стојао иза Председника ледено осмехнут лица затегнутог као маска, Па Гвоздене, рече Председник, Шта се то десило, зар ти ниси задужен да чуваш мене а ето, ниси сачувао ни себе, стењући и обилно крварећи, погођен крупним оловом за високу дивљач, мученичким гласом упита, Зашто Председниче, зар ти нисам верно служио, Шта „зашто“, Знаш ти добро, пркосно одбруси Гвозден, Зар си мислио да се твоји путеви неће открити, зар си мислио да за заверу нећу сазнати, упита Председник, Сад ми је све јасно, све је то дело тог изрода што стоји иза

тебе, мајор Ивић се помери али не показа никакво осећање, Докторе, обрати се Председник мени, Дај нешто за умирење мом верном Гвоздену да га не боли, Зашто питаш, зато што је власт у мојим рукама, ја сам вечан, а теби сам дао део те власти, али теби је то мало, сети се само, колико си људи побио а знао си да су невини, колико си их послао у непознатом правцу да се никад не врате, и најзад брате ја, ја који сам народ и његова воља, е што је много много је, да не помињем Курдулију, па њихов председник је мој агент, председник највеће војне силе на свету, и ја да не сазнам за заверу, требало је да учите од мене али ви сте остали у првом разреду, Добро, рече Гвозден, Али реците поште-но, шта ће вам толика власт, Видиш, рече Председник, То и мене мучи али мора да постоји одговор, а питање је какав је смисао власти уопште, један је практичан, ова руља од народа, ти моји бедни поданици, поклали би се да ме нема, али какав је најдубљи смисао не могу одмах да одговорим, рече Председник скоро тужно, две птице прелетеше небо, он диже снајпер али не опали, Као да је мени ово мило, рече, Само немојте да кажете да ови људи што вам се клањају не могу да поднесу слободу, да им је потребан вођа и да слепо иду за тобом, рече Гвозден, И нећу, одврати Председник, Само признај, они су инертни а инерција је опасна ствар, мисле отприлике овако, Та нека га у оној палати, зашто уопште да мислимо о њему, зато сам озбиљно рекао: ја сам вечан, а друго, људи су

углавном несолидарни, видиш, овде ти уми-
реш, а твоје сараднике баш брига а многи и не
знају да си рањен, ето, тако ти је то друже мој,
рече Председник сетно, Тако ће бити и с тобом,
рече Гвозден, Са телом, ако га не балсамују, али
са ликом и делом никако, трајаћу много време-
на после моје физичке смрти, а ти ћеш у сећању
остати као целат али ће те брзо заборавити, од-
врати Председник, Али ја сам убијао по твом
наређењу, ни једно смакнуће нисам извршио а
да ти ниси знао и одобрио, рече Гвозден, Ви-
диш, то је истина, али народ верује да је од мене
све скривано, да је убиства починио крвави
Гвозден, наш Председник је милостив али му
не казују истину, не би он никад дозволио све
оне страхоте, тако ћеш ти понети и моје бreme,
то је у крајњој линији и логично, издекламова
Председник, Да, рече Гвозден, Логика у служби
педагогије а све у циљу стварања новог човека,
али реци ми, молим те, какав ће бити тај нови
човек створен у крви, на костима кривих али
најчешће невиних, и још, шта је с мојим радом,
зар је моја улога била само да чистим за тобом
нагомилано ђубре и не створим ништа добро,
упита Гвозден, О, то је јасно, ти си у групи оних
безимених али извесно време неопходних а по-
сле зна се, у старо гвожђе, одговори Председ-
ник, А теби сва слава и хвала, Тако је, најзад све
сам чинио да тако буде, али што је чудно, ви сте
чинили још више, окивали ме у тај метални
лик, зато вас сада када плаћате цену своје по-
слушности ни мало не жалим, сетно рече Пред-

седник и нама се учини као заточеник од кога сви дрхтимо, у тај мах огласише се трубе, некако плачно жалостиво, зачу се и кукњава неких људи, до нас допреше гласови, Како ћемо сад пред Председника, наста метеж потпуно неразумљив у савршено организованом лову, Гута Чорбић и Душан Глоговац су се згледали, ја сам био задовољан, уживао сам што се муче, мене су игнорисали а чуо сам и Глоговца кад каже сигурно је пијан, ја Д. Јовић, иследник о коме Председник има тако високо мишљење, прокмечаће они кад заседнем у фотељу овог кажу Челичног Гвоздена а оно меког као памук и још завереника, утом неки ловци донеше неку дивљач и сместише на крај пропланка, али био је то бедан улов, неки јелен испалих ребара, Председник га и не погледа, зар због овог кукњава и трубе, тад на носила донеше рањеног ловца, кад га погледах коса ми се диже на глави, мени кога ништа није могло да изненади а и сам Председник је рекао да сам рођени мучитељ и касапин, на носилима је био генералмајор Мојсило, ађутант и лични друг Председников, други човек у његовој власти, онај који зна шта ће Председник да помисли пре него што изрекне, од кога је дрхтала влада, генералштаб, Тајна служба и сваки који га је знао, а знао га је свако јер је непрекидно био поред Председника, у том тренутку осетио сам безграничну моћ и њену страхоту, али напредовање у служби нисам могао да одбијем, та чаша била је велики изазов, а ја сам био жељан те моћи посебно

због презира светине, зато сам кажњавао и који ништа није згрешио, Председник је тачно проценио моје способности, он сад рече, Примакните носила ближе, пушио је и даље томпус и отресао пепео, печеница је већ била готова, кувари нису ложили ватру, пекла се на тихом жару окретана вештом руком прекаљеног ловца, Па Мојсило, друже мој, закачи и тебе, обрати се рањенику, генералмајор Мојсило само је јечао гушећи се у сопственој крви, али је могао да говори, доктор му је превио рану, он сад рече, Зашто побогу, Председниче, Како зашто, трже се стари лисац, ја и Глоговац били смо удаљени од њега а и од оног ђавола Д. Јовића али смо лепо чули сваку реч, Зар ниси знао за заверу коју си ти ковао са овим незахвалником Гвозденом, да ме смените и ти заузмеш моје место а он твоје, мало ти је што си био други човек у држави одмах после мене, што си могао да учиниш шта год хоћеш и чинио си, него си још хтео да ме ликвидираш, сместиш у неку лудару или просто убијеш, ти, коме сам највише веровао и кога сам узвисио до себе на штету бољих и способнијих, рече Председник, Ма каква завера, одмахну немоћно руком генералмајор Мојсило, Све је то ујдурма тог изрода иза тебе како би се докопао власти, мајор Ивић мрдну телом али се не помери, као не вреди на мртвог непријатеља трошити муницију, мудрије је ћутати и зато не рече ништа, Чињенице су непобитне, терао је даље Председник, Јеси ли код Гвоздена у кабинету рекао како ја већ дуго вла-

дам и како је смена неопходна а како нагле промене нису добре и могу се изродити у побуну, најбоље је да то буде неко близак који ће неосетно преузети власт, Гвозден је одговорио: Да генерале, та особа сте неоспорно ви, после Председника најдубље сте ушли у суштину изградње новог друштва и новог човека, боље је да се ми на време осигурамо да нас догађаји не предухитре, ја ћу вам у том подухвату бити десна рука, одредите датум и место, то је некако баш сада, овај месец је душу дао за преврате, ти си Мојсило рекао, Можемо ли ми то да изведемо, могу ли ја да га заменим, Сигурно можете, па наш Председник је рекао да земљом може да управља и најглупљи, само ако се подучи, он нагло заћута и загледа се у рањеника, генералмајор Мојсило је стењао али ипак проговори, Ма Председниче, све су то клевете да мене уклоне а вас ослабе, увек сам говорио да сте ви незаменљиви, величанствени и вечни, Видиш, рече Председник, То си тачно рекао, али тиме си ме окивао и слабио моју вољу да се борим, стално сте говорили све је у најбољем реду, народ је срећан, а није био ни задовољан а камоли срећан а један од задатака власти је да народ учини срећним, то је оно што мене мучи, па сам секао и ломио, кажњавао и мучио, наравно вашим рукама, завео сам такву дисциплину да нико није смео ни да мрдне, поред мене ти си Мојсило неговао и свој култ, спремао си се за овај дан и ето, он је дошао али зло по тебе, ниси знао да сам ја миљама испред тебе

и да си ти и сви твоји пајташи играчке у мојим рукама, Председник заћута и осмотри небо, Дугоухи је стојао иза њега, нека ледена тишина освоји Висораван, ловци су односили одстрелену дивљач у камион, чуло се бректање мотора, појавише се и хеликоптери, неко од генерала рапортира да је све у реду, Поред свих нас који смо радили на одржању твоје власти ипак ми није јасно како си се свих ових година одржао, рече генералмајор Мојсило замишљено, Како, понови Председник, Био сам један једини, само се о мени причало и то оно најбоље, критичаре је гутала ноћ, друго, прешао сам народу у навику и треће, има нешто што не могу да разумем, које је у мени али и у том народу, увек тражи предводника, тако сам ја стао на чело без икаквог дара и заслуга, све што је било добро, сваки закон, други су измислили за мене, ето, тако се одржава власт, тако се постаје вечан, али ипак остаје нешто необјашњиво, како тај народ тако лако баца своју слободу пред моје ноге, кад ми дођу делегације, у појединцима видим љубав према мени али истовремено и жељу да ме убију, да, добро си чуо, та два осећања су помешана, као да кажу: зашто нам седиш на грбачи, и истовремено: шта ћемо без тебе, како да живимо, дакле, њихов проблем је што не живе у себи него изван себе па налазе уточиште у мени, ех, шта ја морам све да издржим, Председник заћута и прутом поче да разгрће жар, али га више није било а печеницу су однели кувари, Добро, зашто ће ти апсолут-

на власт ако си само човек, упита генерал Мојсило, Зашто си ти хтео да ме уклониш, одговори Председник питањем, Зато да би људима вратио достојанство и слободу, одговори Мојсило, Није ваљда, подсмехну му се Председник, Хтео си да ме уклониш јер ниси могао да поднесеш да целог века будеш други, јер ако има већег проклетства на земљи, онда је то да вечно будеш други, али бићеш, то је моја освета за твоју издају, он се окрете али Дугоухи је био ту, Ако ти имаш сву власт, други су робови, цео народ је у ропству, рече генерал Мојсило, Ту, видиш ниси у праву, ако сам ја на врху не значи да судруги потчињени, јер ако су сви потчињени испада да нико није потчињен, Али нису једнаки, сети се, ми смо дошли на власт да их учинимо слободнима и једнакима и у крајњој линији срећнима, очито, твојом халапљивошћу за власт, нисмо учинили ни једно ни друго, а о трећем, слободи, да и не говоримо, рече генерал Мојсило с муком отварајући уста јер је бол од ране сигурно била велика, Ма пусти га, видиш да ужива у нашим мукама, као што је уживао у власти док смо ми за њега радили најпрљавије послове, рече Гвозден Месаревић, То ви не знате, одврати Председник, И пошто не знате шта осећам, немате право ни да судите, Сигурно, рече Гвозден заједљиво, Немој да кажеш да патиш, само то немој, али треба да знаш, има нешто неуништиво: сведоци и брдо записника, онај ко буде хтео, донеће сигуран суд о теби, Ма немој, рече Председник, У то се ти уз-

даш, али и тамо бићеш оно што си био: зликовац и убица без обзира ко ти наређивао, видно љут, Председник заћута, хартије су учиниле утисак јер су неумољиве, начелник Тајне службе, иако у боловима, био је задовољан што је Председнику задао бар један ударац, Има и за то лека, проговори мајор Дугоухи, Ватра и подметнути други папири у којима цветају руже и певају славуји, О, за то си ти мајстор, одврати Гвозден, Али папири су свуда а добар тумач неће да промаши, Председник је слушао разговор и очито уживао у свађи два љута противника, Сад ми је јасно зашто Капиталац, проговори генералмајор Мојсило, Капитал је ту суштина и ти га тајно гомилаш, у свакој општини Капиталац, е, то је стварно много, а оно ац то је наставак, чиста камуфлажа, спремао си се ти Председниче и за те црне дане, јетко рече генерал Мојсило, Па шта, обрецну се Председник, Ми смо материјалисти и атеисти, морамо логички све да предвидимо па и такву могућност коју ти претпостављаш, побуну и пропаст, а капитал то може да заустави, Али ми смо се борили против система у коме капитал влада људима, Тачно, рече Председник, Ми хоћемо да народ влада капиталом, Како да влада кад је капитал далеко од њега, Слушај, у нашем свету, материјалистичком и атеистичком, народ је само маса која мора имати предводника јер ће се у противном распасти, зато је тако тешко бити његов предводник, друга је ствар у друштвима која верују, ту је заиста лако, на

небу је бог, на земљи председник, испод њега поданици, председник може да влада вечно али ми, ми морамо силом да кажемо том народу да смо неуништиви, вечни и величанствени, да преузмемо неке божанске атрибуте и тако останемо на власти, Добро, да ли власт уопште има смисла, упита генералмајор Мојсило, Ако је живот бесмислен, онда је и власт бесмислена, одговори Председник, Него, рече, Докторе дај мојим верним сарадницима инекцију да им умину болови и дижите их у небо, али тако да не буду ни горе ни доле, па правац престоница, лов је, изгледа, завршен.

СЕДНИЦА

*Ја сам хлеб живота:
који мени долази неће огладнети,
и који у мене верује
неће никад ожеднети.*

По Јовану, гл. 6. стх. 36.

Висораван је тонула у мрак, са околних брда ветар је најављивао хладне дане, чуло се у даљини кевтање паса у трци за уловом, дивљач се посакривала у шибље и јазбине, ни птица да прелети, само несносна бука хеликоптера који је у небо односио најбољег друга Председничковог, генералмајора Мојсила, стуб његове власти који га је рањеног носио километар под „кишом куршума“, како то пише у његовој биографији а кога је сад послао на небо, и свог најповерљивијег човека у држави, начелника Тајне службе Гвоздена Месаревића, горе, у небо, да се можда никад не врати, Ех, јадници, рече Председник, Нимало их не жалим јер су кренули на мене, мајоре Срдане Ивићу Дугоухи, одсад си генералмајор и начелник генералштаба, хоћу у војсци све да буде под конац, будност и само будност, хоћу да знаш шта сваки шугави војник мисли, обрати се мени, Јасно

Председниче, ја се трудим да сваки посао радим темељито и хладнокрвно, одговорих, Него, рече Председник, Она двојица што замичу низ стрмину, нису ли то Драгутин Гута Чорбић и онај тупоглави и алави председник општине Душан Глоговац, Јесу Председниче, баш они, журе да проконтролишу да ли је сала за седнице уређена, Д. Јовићу, рече Председник, Зови ми Гуту овамо, нисам до сад срео човека који је одбио моје наименовање, и то не било какво, него за министра иностраних послова, то може бити искреност али и опасна појава, замислите да сви почну да одбијају да учествују у власти, не могу ни да замислим ту страхоту, рече Председник, Али рекли сте, код нас нема незаменљивих личности, рекох, Па шта, обрецну се, То је само фигуративно, погледао ме је добро, као не крију ли се у мојој глави неке непожељне мисли, у том Д. Јовић доведе Гуту, али ту је био и Глоговац, Добро, рече Председник, Ви знате да више немамо Кокана начелника генералштаба, то ће убудуће бити генералмајор Срдан Ивић Дугоухи, немамо ни Ивана Матејића, министра иностраних послова, ни Анђелка Кесића, министра привреде, твој посао Глоговац биће да то решиш, видиш, сад си премијер а томе се ниси надао, али код нас нема неостварених могућности, рече и мене, досадашњег управника Ловишта добро осмотри, Уреду, настави, Можда и разумем зашто нећеш функцију али те молим да ми помогнеш једну ствар да рашчистимо, разборит

си човек, не стигох да о томе поразговарам са мојим другаром Мојсилом а да га тражим на оном свету да ми одговори, немам намеру, нашали се, Дакле, ако је живот бесмислен, онда је и свака власт, а апсолутна поготову, бесмислена, шта онда регулише односе међу људима, шта их спречава да се покољу међусобно, упита, промислио сам док је чекао одговор, Савест и морал, одговорио сам, О, то нисам очекивао од тебе, добар си човек па ваљда мислиш да су и други добри, да су савест и морал регулатори одавно би земља била пуста, човек не воли другог човека, мора само да га трпи, рече, Али ти си Гуто, ипак идеалиста, то морам да ценим, мада су идеалисти у крајњој линији наивни људи, Ви Председниче не верујете у човека, усудих се да приметим, Нимало, рече, Видиш, веровао сам у Мојсила а он је ковао заверу, зато мислим да мора постојати нешто јаче што свет и људе држи на окупу, он нагло заћута и утону у мисли, Страх, међусобна зависност, усамљеност, сазнање о сопственој ништавности, бесмисао, све су то лоше особине али људи су слаби, и људско друштво, та толико извикана цивилизација, траје као стара кола док се не излижу осовине и точкови отпадно, рекох, Ти мислиш да ће цивилизација пропасти, упита, Не мислим, рекох, Не мислим ништа, само знам да оно што је почело мора и да се заврши на неки начин, Добро, уздахну Председник, Ти предвиђаш и мој крај, само нећеш да се изјасниш, питање ипак остаје, шта регулише

људске односе, О, то је лако, страх да зло које учиним другом мени не буде враћено, то је, верујте, најјачи регулатор односа међу људима, рекох, И у бесмислу се може живети, али само извесно време, мисао је једног филозофа, невоља је што бесмисао искључује моралност па човек, после извесног времена зажели да растргне себе, рече, а ја се зачудих откуд му то, Председник је знао више него што би се на први поглед могло закључити, али то је било најстрашније знање употребљено у служби зла, није за њега један државник узалуд рекао „ Ваш Председник има паклени ум“, Постоји нешто што ће ипак победити и то ће сигурно бити добро, рекох, Шта, упита заинтересовано, Све ово око нас, одговорио сам смирено, Он погледа око себе, дрвеће, травнате пропланке, омириса ваздух, птице у лету, Могуће, рече, Е па управнице, срећно, наврати некад у моју Резиденцију, послови чекају, махнуо је руком и сео на задње седиште џипа, до њега Дугоухи, напред до возача пуковник Огњен Пасјановић који се ту створио ниоткуда, на задњем седишту џипа два аутоматичара, за њим је ишао џип са високим званичницима, на челу колоне такође џип, мотоциклисти са стране, Председник је изгледао као заробљеник, роб своје власти, ја и Глоговац кренусмо низ стрмину прецицом да пре свих стигнемо у Ловачки дом, иза нас оста Висораван некако оскрнављена, али о томе нисам имао времена да мислим, требало је присуствовати седници, у салу Ловачког дома

већ су улазили високе личности државне управе, војне личности, делегати и познати званичници, зидови су подрхтавали од гласова и корака, одједном видех да сам сам, ја управник Ловишта досад и одсад по милости Председника ове државе, Могао је да те стреља на лицу места као издајника зато што си одбио функцију, рече ми у пролазу новопечени начелник Тајне службе Д. Јовић, Запамти, то ти иде у досије, имаћеш посла са мношћом, слеглох раменима, шта се ту може, сила бога не моли а ова је и слепа и глува а требало је да му кажем: носи се идиоте, али нисам рекао, нешто ми је укочило језик, то „нешто“ није био страх, него оно „неименовано“, на чему почива власт и тада схватих, ови ће владати вечито јер им ми слегањем раменима то дозвољавамо, уместо да се усправимо и згазимо жгадију, прођоше поред нас Д. Вранички, председник региона и Зафир, заменик начелника Тајне службе, поклонисе се дубоко свом шефу а ја сам знао да га мрзе као бесног пса, кисео осмех на њиховим лицима одао је њихова права осећања, јер вољом Председника Д. Јовић је много одскочио а они су остали на истом, иако су мислили да су њихове заслуге веће, боже, рекох у себи, склони испред мене овај свет подлости и лицемерја, згази ове црве што гамижу а називају се људима, укини казну ако си ме казнио да живим међу њима и још од њих зависим, молио је тај глас у мени али се ништа није променило, морао сам да гледам људски јад и чемер, понижење до понижења,

силу до силе, празнину до празнине, тад осетих да ме нешто вуче за ногавицу панталона, био је то мој пас Космос, вукао ме је напоље да ме спасе понижења, досад је, сакривен, избегао да гледа све оно што сам ја морао, утом се из споредног улаза појави глава новопеченог премијера Душана Глоговца, он се пењао степеницама ка говорници постављеној на високом постољу, пењао се полако, осмехнут, моћан, окретао се лево-десно да га ова провинцијска ситнеж упамти, климнуо му је главом и начелник Тајне службе Д. Јовић, његов љути противник, али премијер је премијер, он ће пратити сваки његов корак као бесан пас у потрази за грешком „шупљоглавог“, како је Д. Вранички назвао свог бившег подређеног, тада само председника једне његове општине а било их је десет у региону, Глоговац је својом појавом у новом руху али и обавезном црвеном мантилу доказивао званичницима да се глупост исплати, јер одстрелити Председниковог Капиталца и не бити кажњен него дигнут на највиши пиједестал а само због једне особине: послушности и неутаживе жеље за напредовањем што је Председник оценио као одличан спој у човеку којим ће моћи да се игра као мачка са мишом и који ће му бити бескрајно одан, „Нама нису потребни мислиоци, нама су потребни послушни и радни“, речи су Председника, такав је био Глоговац, само је „гладио“ и ласкао, такав је био и Д. Јовић, дакле ништа није случајно, Гута Чорбић гледао је бесплатну представу са

вечитим глумцима, црн у лицу, био је сумњив општинским чиновницима који су се ту нашли као обезбеђење а у ствари по налогу Грдана Мраковића који је требало да замени Глоговаца док буде вршио „тешку“ дужност за добробит народа, јер извидети ситуацију и знати расположење људи којима треба да влада увек је корисно, али представа је текла, наш управник Ловишта морао је да је одгледа до краја, од ловочувара у сали сам био само ја задужен за ред, Другарице и другови, данас је за нас најсрећнији дан у животу јер је међу нама наш Председник Велики и Једини, поче Глоговац, зној му обли чело и он га обриса рукавом, Зато ћемо овај дан назвати и славити сваке године као Дан Председника, имамо много разлога за то, наша општина ће коначно изаћи из заосталости, за то треба захвалити једној лепој животињи, јелену Капиталцу кога је Председник изузетно ценио, али стицај околности је одредио да га не одстрели, зато бивша Железничка улица у престоници носиће одсад име Улица Капиталца, ускоро ће бити постављена и биста и прослављаће се и Дан Капиталца, као што видите, чим сам ступио на функцију премијера коју ми је Председник доделио, зашта сам му бескрајно захвалан, почео сам да радим, нећу заборавити нашу општину у коју ћу се вратити, али сад сам потребан нашој земљи, тачније другу Председнику, ево га, ево долази највољенији син нашег народа, нагло прекину говор Глоговац јер се степеницама пео

неуништиви старац праћен верним псом Огњеном Пасјановићем, сада пуковником и личним Председниковим ађутантом, за њима је ишао свеприсутни Дугоухи, сала се тресла од овација и скандирања Председник, Председник, чудо како зидови не попуцаше, званице и присутни падоше у хистерију, рекох ловочувару да припази на ред а он одврати, Ништа не брините управнице, Народе мој, обрати се скупу Председник, није почео са „другарице и другови“ као што је увек почињао, него са „народе мој“ и заиста је био у праву, био је то његов народ, поводљив, туп, глупав, са таквим народом је могао да чини шта хоће, осећао сам језу што овде не припадам, Шта кажеш Чорбићу, генијалан говор, покуша Мраковић да ме испровоцира, Генијалан, рекох, и провокатор необављена посла увуче главу у рамена и несташе у оној маси пуној смрада људског зноја и дуванског дима, утом Председник настави, Данас је за мене најрадоснији и најтужнији дан, најрадоснији јер сам са вама и у вама видим снагу свог народа и своју снагу, провео сам један незабораван дан на вашој Висоравни у лову, најтужнији, јер сам изгубио своја два најбоља сарадника, мог заменика и ађутанта генералмајора Мојсила, и мог најповерљивијег човека Челичног Гвоздена Месаревића, обојица су бдели над нашим народом, под мојим руководством наравно, они су сад на небу, хоћу да кажем на путу за нашу престоницу, али како чујем, и три министра наше владе који су се

храбро носили са тешкоћама изградње новог друштва, посебно министра привреде Анђелка Кесића, у народу популарног Анђелка пола хлеба за човека на дан четвртина по детету, то је страшан скок у прогрес, да је остао са нама, за пар година хранили би се само пилулама као што су предвиђали видовњаци у прошлости, али шта се ту може, лов је лов, жртава увек има, ту Председник стаде, па настави, Али, познато је, код нас нема незаменљивих, нове снаге немилосрдно наступају и заузимају функције, знају да је остало још много да се уради за добробит народа, уосталом, спремног на жртве а ови су незасити, хоћу да кажем, толико радни да после њих неће ништа имати да се ради, тећи ће цевима мед и млеко, како је предвидео један видовњак али није рекао да ће то бити само за одабране, дакле то су, ту Председник застаде, хтео је да оцени утисак својих речи, и није се преварио у очекивању, скандирање Председник, Председник, умало не разруши зидове Ловачког дома, ја осетих да се давим у неком црном блату, Дакле то су, настави он, Душан Глоговац, ваш досадашњи председник општине а одсад премијер наше земље, мајор Срдан Ивић Дугоухи биће одсад начелник генералштаба унапређен у чин генералпотпуковника, досадашњи иследник у вашој општини, због своје ревности и логичко-педагошког рада на уништавању штетне литературе која не говори о мени него о неким којештаријама као што су: смисао живота, слобода човека, живот у про-

шлости и другим глупостима, очистио из библиотеке и тиме створио услов да млади нараштаји знају и уче само о мени и на мом примеру, дакле неуморни Д. Јовић постаје начелник Тајне службе и човек од мог највећег поверења, ту Председник застаде јер урнебесни поклич „живео“ преплави не само салу него и целу Висораван, Затим, настави, Капетан Огњен Пасјановић унапређује се у пуковника и мог ађутанта, следе још нека наименовања а носиоци тих функција унапредиће наш живот, заменик министра привреде Анђелка Кесића „пола хлеба по човеку четвртина по детету“ наставиће ту економску политику са смањењем трошкова за четвртину, дакле још оштрије, хоћу рећи хуманије, штедња другови, штедња, много једемо, до бољег живота се долази гладовањем, јер ми улажемо у будуће генерације, значи потребне су жртве, појединачна срећа не постоји него само колективна а шта је колектив још није одређено, све је дакле у домену науке и изградње новог друштва и новог човека, у то име ја вас поздравалам и желим успех у раду, Председник је махао белом рукавицом држећи је са два прста као да се гади и тог народа и тог скандирања и тог смрада од људских испарења, силазио је полако праћен овацијама, за њим његови верни чувари, напољу се чула бука мотора хеликоптера, он је ушао у хеликоптер и узнео се у небо, али на путу ка престоници, у нову славу и нашу беду, за њим џипови и коначно камиони са ловином и наоружаним ау-

томатичарима, ваздух се осећао на дим, рекох ловочувару да закључа салу и ништа не сређује, ускоро завлада мир али је у мени треперио сваки живац, боже да ли је могуће, питао сам се, присутни су се понашали нормално, као да се ништа није десило, ето, тако је то, као да се ништа није десило, одзвањало је у мени, легао сам на кауч у мом кабинету, сан ме накратко освоји али се нагло и пробудих, замислих Председника већ у престоници, у својој Резиденцији окружен Глоговцем, Пасјановићем и Дугоухим, од њих му нико није могао прићи, био је у потпуној али невидљивој изолацији, од њега није зависило ништа а они су о свему одлучивали пратећи један другог и радећи један другом о глави, седео је говорећи углавном да, како су га научили, ређе не, замишљао сам га како маше из свог воза белом рукавицом јер су га возили по целој земљи да га види народ и тако охрабрен његовим присуством ради на изградњи будућег срећног друштва, ако је то, најзад, био он, а не његова реплика, утом ме савлада сан, дубок, спасавајући, спавао сам до белог свитања зоре, пробудили су ме неки шумови и скичање мог пса Космоса, изашао сам пред улаз у Ловачки дом и од свежег ваздуха и велике светлости схватио нешто што нисам знао, на ободу Висоравни окупљала се преостала дивљач, личили су на сиротане после потопа, на једном пропланку срндаћ и неколико срна, на рубу шуме млади јелени борили су се за првенство, преко Висоравни муњевито би

протрчао усамљени зец, птице у ваздуху већ су галамиле, живот, иако осакаћен, враћао се у колотечину, у том ваздуху који препорађа, неуништивом и трајном као светлост.

Седео је у Резиденцији у својој чувеној сали за пријеме, у грубој војничкој униформи без чиновна, загледан у прозор кроз који се видело двориште а на његовом крају зграда где се, у једној од просторија, у замрзивачу у леду „крчкао“ његов Капиталац око кога је почела ова прича, чији је лик већ давно заборавио или помешао са ликовима толиких Капиталаца, пребирао је сенке успомена, ретке посете државника одмах је заборављао, своје сараднике није ни памтио, Ко си ти, питао је лик што га је стално опседао, Ја сам ваш премијер, одговорио је наметљивац, Добро, подсети ме да те сутра сменим, рекао је, А ти, шта ту чекаш, питао је, Ја сам начелник вашег генералштаба Председниче, Добро, подсети ме да и тебе сутра сменим, наредио је, А ти, питао је неког уличканог са ташном у руци, Ја сам ваш министар иностраних послова Председниче, одговорио је упитани, И тебе ћу да сменим, рекао је, али ниједна наредба се није остваривала, прозвани нису имали зашта да брину, ту је био свемоћни ађутант пуковник Пасјановић који им је очима давао знак да Председникове речи забораве, он је управљао том громадом времена збијеном у

неугледном старцу, долазиле су екскурзије ђака да га посете и честитају му рођендан ко зна који по реду, Па он је престар, говорили су једни, Не зна се у ком је добу старости ако тако нечег има, додавали су други, Има, има, потврђивали су први и помно га разгледали у оном ставу вечности или заустављеног времена, Стар је сигурно неколико векова, додавали су други, упоређивали су његове бисте постављене на свакој раскрсници и видели да не одговарају оригиналу, Каква лаж, говорили су први, Кад испричамо нико неће веровати, и заиста, није ни веровао, Није страшно што је стар, него што нас је натерао да мислимо као Он, размишљали су гласно, Никако да нам се исели из главе, додавали су други, Како да га извадимо из времена кад се чврсто укопао у њему а нама не да да дишемо, питали су први, Треба уложити напор и заборавити га, одговарали су им други, гледали су још мало непомичног старца, онда им је пажњу привукао ветар који је почео да витла лишће по дворишту, спасоносни ветар одвео им је поглед на људе, град и земљу где се силонито одвијао живот.

Март - октобар 2014.

Библиографски подаци о писцу

Мирољуб Милановић је рођен 1947. у Крвију код Петровца на Млави. Завршио Филолошки факултет у Београду, група за српски језик и књижевност. Предавао Српски језик и књижевност у Гимназији у Петровцу на Млави.

Објављене књиге:

Одлагање смрти, приповетке, 1976. Браничево, Пожаревац

Ветрењак, приповетке, 2001. Апостроф, Београд

Маслачак, 2004. Апостроф, Београд, приповетка и критике о прози Мирољуба Милановића (Никола Милошевић, Стојан Ђорђевић, Василије Радкић, Душан Стојковић, Миливој Анђелковић, Мирослав Радовановић, Милосав Ђалић, Срба Игњатовић, Радован Бели Марковић)

Пола века ћутања, један поглед на српску прозу друге половине двадесетог века, Огледи, едисија Браничево

Писци отпора, Браничево, Пожаревац, 2012.

Награде:

Прва награда Политике за кратку причу *Воз* 1970.

Награда Дрво живота за књигу приповедака *Ветрењак*, Мобаров институт и Заветине, Београд 2002.

Награда Госпођин вир за *Пола века ћутања*, Пожаревац, 2009.

Прозу и књижевне критике објављивао у: Политици и Борби, затим часописима: Браничево, Багдала, Поља, Траг, Градина, Унус Мундус, Стиг, као и електронским медијима издавачке куће Заветине из Београда.

Живи и ради у Петровцу на Млави.

САДРЖАЈ

ДОБРА ВЕСТ.....	7
ПОТРАГА.....	12
КОБНА ГРЕШКА.....	22
УЗБУНА.....	34
ГРАДСКИ МУДРАЦ.....	45
ТАЈНИ САСТАНАК.....	50
ПОВЕРЉИВИ ИЗВЕШТАЈИ.....	57
ИСЛЕДНИК.....	68
ПОГОДНО ЛИЦЕ.....	88
ПОШИЉКА.....	100
ОПЛАКИВАЊЕ.....	108
БЕС БОЖЈИ.....	118
ЛОВ.....	131
СЕДНИЦА.....	146
Библиографски подаци о писцу.....	161

Мирољуб Милановић
ЛОВ НА ВИСОРАВНИ
РОМАН

Издавачи:

УКС Браничевско-стишка књижевна заједница
Библиотека “Србољуб Митић” Мало Црниће

За издаваче:

Миљисав Миљенковић
Зорка Стојановић

Уредници:

Миљисав Миљенковић
Зорка Стојановић

Припрема за штампу:

Жељко Деветак

Компјутерски слог:

Саша Јанкуцић

Штампа:

Својадиновић

Петровац на Млави

Тираж: 300 примерака

ISBN: 978-86-87003-41-5

2015.

Штампање ове књиге омогућило је
Општинско веће СО Петровац на Млави под
председништвом Радише Драгојевића.
На овом месту - свима захвалност.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-31

МИЛАНОВИЋ, Мирољуб, 1947-

Лов на висоравни : роман / Мирољуб
Милановић. - Мало Црниће : Удружење
књижевника Србије, Браничевско-стишка
књижевна заједница : Библиотека "Србољуб
Митић", 2015 (Петровац на Млави :
Стојадиновић). - 166 стр. ; 21 см. - (Едиција
Стишки књижевни клуб ; књ. 27)

Тираж 300. - Библиографски подаци о писцу:
стр. 161-162.

ISBN 978-86-87003-41-5 (БСМ)

COBISS.SR-ID 216549132

